Saṅgárava Sutta – Rozprava Saṅgáravovi

"Saṅgárava Sutta" se ve starověkých Páḷi spisech nachází celkem sedmkrát. *Saṅgárava Sutta Maddždžhima Nikáji*[1] *č. 100* se ale nikde neopakuje po druhé, přesto je ale v *Saṃjutta Nikáji* doplňující verze. Bráhman Saṅgárava v *suttě Maddždžhima Nikáji* se zdá být jiný než ti zmínění v ostatních rozpravách. Viz níže o čem jsou ty jiné *Saṅgárava Sutty* a kde konkrétně se nachází.

SN 1.7.2.11. Saṅgárava Sutta – ct. Ánanda vidí bráhmana (podle Komentáře se jednalo o kamaráda z Ánandova lajckého života) při tom co se ten bráhman nadšeně věnoval rituální očistě vodou. Ct. Ánanda pak žádá Buddhu aby jeho kamaraádovi učil Dhammu, načež Buddha přistoupí k tomu bráhmanovi, zarecituje verš Dhammy o výhodách etického života, a ten bráhman se pak rozhodne být následovníkem Buddhy na celý život.

SN 5.2.6.5. Saṅgárava Sutta & *AN 5.4.5.3. Saṅgárava Sutta* – podrobnosti o bráhmanovi Saṅgáravovi nejsou zmíněny ani ve verzi *Saṃjutta Nikáji*, ani *Aṅguttara Nikáji*, ale je možné že se jedné o téhož bráhmana Saṅgáravu jako v předešlé *Saṅgárava Suttě Saṃjutta Nikáji,* tj. *SN 1.7.2.11. Saṅgárava Sutta*. Zde se bráhman ptá Buddhy proč se některé texty těžko naučené nazpaměť pamatují snadno, zatímco se jiné texty, které se naučily snadno, rychle zapomenou. Buddha pak vysvětluje, že to záleží na přítomnosti pěti překážek mysli (tj. smyslná žádostivost, zlovůle, únava a lenost, neklid a obava, a pochybnost.)

AN 3.2.1.10. Saṅgárava Sutta – Bráhman Saṅgárava přistoupí k Buddhovi s nápadem, že ti kdo se věnují rituálnímu obětování a pobízí němu ostatní, přináší prospěch mnoha živým bytostem, zatímco ti kdo se stanou askety přináší prospěch pouze sobě. Buddha pak vysvětluje že On sám přináší prospěch mnoha sta tisícům živých bytostí učením nepřekonatelného završení duchovního života. Ct. Ánanda se pak ptá toho bráhmana který z těch dvou (rituální oběti či asketický život) se mu zdá snazší a méně škodlivý, načež bráhman odmítá odpovědět. Buddha pak bráhmanovi vysvětlí tři nadpřirozené schopnosti ((1) zmnožování sebe sama, změna živlů, (2) telepatie, a (3) učení etického života) a přiznává že On i mnoho Jeho žáků těch nadpřirozených schopností dosáhli. Bráhman se pak stává následovníkem Buddhy na celý život. Podle Komentáře, bráhman Saṅgárava byl vedoucím staveb ve městě Rádžagaha.

AN 10.3.2.5. Saṅgárava Sutta – Z tohoto textu se o bráhmanovi Saṅgáravovi nedozvídáme žádné podrobnosti. Bráhman přistoupí k Buddhovi a ptá se Ho co je to "břeh na této straně" a "vzdálený břeh". Buddha pak vysvětluje, že špatné následování členů Osmičlenné Stezky je "břeh na této straně", kdežto správné následování členů Osmičlenné Stezky je "vzdálený břeh". (Zde se "vzdáleným břehem" míní překonání veškerého utrpení a zrození, dosažení nejvyššího Osvícení.) Rozprava pak končí chvalozpěvem o Osvícených bytostech.

AN 10.4.2.3. Saṅgárava Sutta – Ani zde nenacházíme žádné podrobnosti o bráhmanovi Saṅgáravovi. Zdá se být jinou verzí předchozí rozpravy, tj. *Saṅgárava Sutta* v *AN 10.3.2.5.* I zde se bráhman ptá Buddhy co je to "břeh na této straně" a "vzdálený břeh". Buddha zde odpovídá, že "břeh na této straně" je porušování pěti pravidel (tj. zabíjení, kradení, cizoložství, lhaní, a pití alkoholu); a že "vzdálený břeh" je následování pěti pravidel (tj. nezabíjení, nekradení, necizoložení, nelhaní, a nepití alkoholu). Rozprava končí stejným chvalozpěvem jako *Saṅgárava Sutta* v *AN 10.3.2.5.*

Doplňující verzí *Maddždžhima Nikāyi Saṅgārava Sutty* je *SN 1.7.1.1. Dhanaňdžání*[2] *Sutta*, která popisuje jak manžel bráhmanky Dhanaňdžání přistoupil k Buddhovi se záměrem Ho usvědčit z chyby, kdežto *Saṅgárava Sutta Maddždžhima Nikáji* popisuje jak se nejmladší bratr jejího manžela, bráhman Saṅgárava, dotazoval Buddhy na Jeho moudrost. Po jejich pokusech vyzkoušet Buddhu oba požádali o ordinaci za Buddhovy žáky, mnichy, a brzy poté se stali Arahanty. Velká část Komentáře k *Dhanaňdžání Suttě* je doplňkem k úvodní části *Saṅgárava Sutty*, a proto je ta část zahrnuta v tomto překladu, vsunutá na konec úvodní části.

---

[1] Skloňuji "nikája" podle vzoru žena, na způsob "Trója", "Mája", "papája", nebo "sója" – z https://cs.wiktionary.org/wiki/s%C3%B3ja – **sg. 1. sója, 2. sóji/sóje, 3. sóji/sóje, 4. sóju, 5. sójo, 6. sóji/sóje, 7. sójou ; pl. 1. sóje, 2. sójí, 3. sójím, 4. sóje, 5. sóje, 6. sójích, 7. sójemi.** Čti "nykája" - ve výrazech jazyka Páḷi čti "dy/dý" při psaném "di/dí", "ty/tý" při psaném "ti/tí", a "ny/ný" při psaném "ni/ní", neboť tak je to přejaté z anglického Páḷi přepisu.

[2] Čti "dhanaňdžány".

Překlad Rozpravy Saṅgáravovi a Příslušných Komentářů

Úvodní Část

MN 100. Saṅgārava Sutta	MN 100. The Discourse to Saṅgārava	MN 100. Rozprava Saṅgáravovi
473. Evaṃ me sutaṃ – ekaṃ samayaṃ bhagavā kosalesu cārikaṃ carati mahatā bhikkhusaṅghena saddhiṃ.	473. Thus was heard by me – on one occasion the Exalted One journeys on a journey in (the kingdom of) Kosala, together with a Community of monks.	473. Takto bylo slyšeno mnou – jednoho času Vznešený putuje na cestě (v království) Kósala, spolu se Společenstvím mnichů.
Tena kho pana samayena dhanañjānī[3] nāma brāhmaṇī cañcalikappe[4] [maṇḍalakappe (sī.), paccalakappe (syā. kaṃ.), caṇḍalakappe (pī.)] paṭivasati abhippasannā buddhe ca dhamme ca saṅghe ca.	At that time, indeed, the brahmin woman named Dhanañjānī dwelled in Cañcalikappa, devoted to the Buddha, the Dhamma, and the Saṅgha as well.	V té době, vskutku, bráhmanka jménem Dhanaňdžání[5] pobývala v Čaňčalikappě, oddaná Buddhovi, Dhammě[6], a také Saṅghze[7].

MNA 100. Saṅgāravasuttavaṇṇanā	Commentary to MN 100. Discourse to Saṅgārava	Komentář k MN 100. Rozprava Saṅgáravovi
473. Evaṃ me sutanti saṅgāravasuttaṃ.	473. "Thus was heard by me" means the Discourse to Saṅgārava.	473. "Takto byl slyšeno mnou", (tj.) Rozprava Saṅgáravovi.
Tattha cañcalikappeti evaṃnāmake gāme.	There "Cañcalikappe" means in a village of that name.	Zde "v Čaňčalikappě" je vesnice takového jména.
Abhippasannāti aveccappasādavasena pasannā.	"Devoted" means she had unshakeable faith (in the Buddha, *Dhamma,* and *Saṅgha*)..	"Oddaná" znamená, že měla neotřesitelnou důvěru (v Buddhu, *Dhammu*, a *Saṅghu*).
Sā kira sotāpannā ariyasāvikā bhāradvājagottassa brāhmaṇassa bhariyā.	She, indeed, (was) a Stream-Enterer, a Noble Disciple, (and) the wife of the brahmin of Bhāradvāja clan.	Ona, opravdu, (byla) Vstoupivší-Do-Proudu, Ušlechtilou Žákyní, (a) manželkou bráhmana z rodu Bháradvádžů.

---

[3] V sinhálské a PTS verzích je *"dhānañjānī"* (Dhánaňdžání).

[4] V sinhálské verzi je *"maṇḍalakappe"* (v Maṇḍalakappě), v thajské a khmerské je *"paccalakappe"* (v Paččalakappě), a v PTS verzi je *"caṇḍalakappe"* (v Čaṇḍalakappě).

[5] Bráhmanka Dhanaňdžání, jak se dozvídáme z Komentářů, byla Vstoupivší-Do-Proudu *(Sótápanna)*, a tím měla neotřesitelnou důvěru v Buddhu, *Dhammu*, a *Saṅghu*.

[6] tj. Buddhovo Učení.

[7] tj. Společenství mnišských žáků Buddhy, mnichům a mniškám.

So brāhmaṇo pubbe kālena kālaṃ brāhmaṇe nimantetvā tesaṃ sakkāraṃ karoti.	That brahmin (would) previously every now and then invite brahmins (home) and treat them (by meal).	Ten bráhman původně čas od času zval bráhmany (k sobě domů) a hostil je.
Imaṃ pana brāhmaṇiṃ gharaṃ ānetvā abhirūpāya mahākulāya brāhmaṇiyā cittaṃ kopetuṃ asakkonto brāhmaṇānaṃ sakkāraṃ kātuṃ nāsakkhi.	However, after (the brahmin) brought this brahmin woman home (i.e. married her), (the brahmin) was unable to turn the mind of the beautiful brahmin lady of a powerful family (from thoughts about the Buddha), and (therefore) was unable to treat the brahmins (as before).	Avšak po tom, co (ten bráhman) přivedl tuto bráhmanku domů (tj. oženil se s ní), nebyl schopný odvrátit mysl té krásné bráhmanky z mocné rodiny (od myšlenek na Buddhu), a (proto) nebyl schopný pohostit bráhmany (jako dřív). [8]
Atha naṃ brāhmaṇā diṭṭhadiṭṭhaṭṭhāne – "nayidāni tvaṃ brāhmaṇaladdhiko, ekāhampi brāhmaṇānaṃ sakkāraṃ na karosī"ti nippīḷenti.	Then, whenever the brahmins would see him, (they) pestered (him) : "now you are not a brahmin of gain, you don't treat brahmins even a single day."	Potom, kdykoliv ho bráhmani viděli, obtěžovali (ho) : "teď už nejsi bráhmanem zisku, nehostíš bráhmany ani jediný den."
So gharaṃ āgantvā brāhmaṇiyā tamatthaṃ ārocetvā – "sace, bhoti ekadivasaṃ mukhaṃ rakkhituṃ sakkuṇeyyāsi, brāhmaṇānaṃ ekadivasaṃ bhikkhaṃ dadeyya"nti āha.	He came home, told about that issue to the brahmin woman, and said: "if (you), lady, manage to guard (your) mouth, one day (I) might make a donation for brahmins."	Přišel domů, řekl o té záležitosti bráhmance, a řekl: "jestli se ti podaří, ženo, zadržet pusu, budu moci jeden den obdarovat bráhmany."
Tuyhaṃ deyyadhammaṃ ruccanakaṭṭhāne dehi, kiṃ mayhaṃ etthāti.	"Give your donation wherever it pleases (you). What (shall) I (do) there?"[9]	"Dej co je k darování kdekoliv je (ti) to příjemné. Co tam mám (udělat) já?"

Atha kho dhanañjānī brāhmaṇī upakkhalitvā tikkhattuṃ udānaṃ udānesi –	Then, indeed, the brahmin woman Dhanañjānī stumbled and exclaimed an exclamation three times:	Potom, vskutku, bráhmanka Dhanaňdžání zakopla a zvolala třikrát (toto) zvolání:
"namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa. Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassa. Namo tassa bhagavato arahato sammāsambuddhassā"ti.	"I bow to Him, the Exalted One, the One Worthy (of offerings), the Rightly and Thoroughly Awakened (to the truth of the world). I bow to Him, the Exalted One, the One Worthy (of offerings), the Rightly and Thoroughly Awakened (to the truth of the world). I bow to Him, the Exalted One, the One Worthy (of offerings), the Rightly and	"Klaním se Jemu, Vznešenému, Hodnému (obdarování), Správně a Zcela Probuzenému (pravdě světa). Klaním se Jemu, Vznešenému, Hodnému (obdarování), Správně a Zcela Probuzenému (pravdě světa). Klaním se Jemu, Vznešenému, Hodnému (obdarování), Správně a Zcela Probuzenému (pravdě světa).

[8] Tj. ta bráhmanka byla tak věrnáBuddhovi, *Dhammě*, a *Saṅghze*, že se zdálo být nemožné jí přesvědčit aby pomáhala při pozvání nebuddhistických bráhmanů.

[9] Podle Podkomentáře, ta bráhmanka – coby Vstoupivší-Do-Proudu – byla prostá poskvrny závistivosti, a proto mohla být nápomocná I Buddhovi i těm bráhmanům.

	Thoroughly Awakened (to the truth of the world).	

So brāhmaṇe nimantetvā appodakaṃ pāyāsaṃ pacāpetvā gharañca sujjhāpetvā āsanāni paññāpetvā brāhmaṇe nisīdāpesi.	He (i.e. her husband) invited brahmins, asked (his wife) to cook milk-rice of little water, to clean the house as well, and after (he) asked (his wife) to prepare seats, (he) asked the brahmins to sit (there).	On (tj. její manžel) pozval bráhmany, požádal (svou ženu[10]) aby uvařila mléčnou rýži s trochou vody, take aby vyčistila dům, a potom co (jí) požádal aby připravila (místa k) sezení, požádal bráhmany aby si (tam) sedli.
Brāhmaṇī mahāsāṭakaṃ nivāsetvā kaṭacchuṃ gahetvā parivisantī dussakaṇṇake pakkhalitvā	The brahmin woman took on a large garment, took a ladle, and as (she) served (the brahmins), (she) stumbled over a corner of the cloth,	Bráhmanka si oblékla velký oblek, vzala si naběračku, a při tom co obsluhovala (ty bráhmany), zakopla o růžek látky (svého obleku), [11]
"brāhmaṇe parivisāmī"ti saññampi akatvā	And not keeping in mind (the thought) "I am serving the brahmins",	A že si neuvědomila "teď obsluhuji bráhmany,"
āsevanavasena sahasā satthārameva anussaritvā udānaṃ udānesi.	And because of the habit, (she) hurriedly remembered the Master and exclaimed the exclamation.	A (take) kvůli navyklosti, rychle si vzpoměla na Učitele a zvolala (to) zvolání.

Tena kho pana samayena saṅgāravo nāma māṇavo cañcalikappe paṭivasati tiṇṇaṃ vedānaṃ pāragū sanighaṇḍukeṭubhānaṃ sākkharappabhedānaṃ itihāsapañcamānaṃ, padako, veyyākaraṇo,	Indeed, at that time the young man named Saṅgārava dwelled in Cañcalikappa, accomplished in (1) the Three *Vedas,* (2) vocabulary, (3) literary composition, (4) grammar, and (5) history as the fifth (lore); chanter, grammarian, erudite in the	Tenkrát, vskutku, mladý pán jménem Saṅgárava pobýval v Čañčalikappě, zcela znalý (/"překročivší") (1) Tří Véd, (2) slovní zásoby, (3) literární tvorby, (4) gramatiky, a (5) historie coby páté (vědy bráhmanů); [12] pěvec,

[10] Z původní zmínky tohoto Komentáře k *Saṅgárava Suttě (MNA 100)* - *"ettakaṃ te khīrañca taṇḍulādīni ca nāsitānī"ti* = "teď (/"tolik") (přišlo) tvé mléko a rýže vniveč" – se zdá, že to byla manželka toho bráhmana, bráhmanka Dhanaňdžání, kdo tu mléčnou rýži uvařil. Podle Komentáře k *Dhanaňdžání Suttě (SNA 1.7.1.1.)* se ale zdá, že bráhmanka Dhanandžádní nic nevařila - *"Tayā aññaṃ kiñci kātabbaṃ natthi, sabbaṃ pacanaparivesanaṃ aññe karissanti."* = "Není pro tebe nic jiného co bys měla udělat, ostatní (lidé) udělají veškeré vaření a obsluhování."

[11] Všimni si, že podle tohoto Komentáře bráhmanka zakopla o roh látky (svého obleku), kdežto podle Komentáře v *SN 1.7.1.1. Dhánaňdžání Sutty*, bráhmanka zakopla o špatně umístěný kus dřevěného nábytku.

[12] Pět věd starověkých bráhmanů byly, volně převzato z anglického překladu Barmských mnichů (v *"Majjhima Nikāya - Medium Length Discourses of the Buddha, A Translation of Majjhimapaṇṇāsa Pāḷi"*, U Htin Fatt, Department for the Promotion and Propagation of the Sāsanā, Yangon, 2008; str.586, PDF str.601) jmenovitě: (1) *vedattaya* (Tři Védy), (2) *nighaṇḍu* (slovní zásoba), (3) *keṭubha* (literární tvorba), (4) *akkharappabheda* (gramatika), a (5) *itihāsa* (historie). Bhikkhu Bodhi ale přijímá překlad Bhikkhu Ñāṇamoli (v *"The Middle Length Discourses of the Buddha, A Translation of the Majjhima Nikāya"*, Bhikkhu Ñāṇamoli and Bhikkhu Bodhi, Wisdom Publications, Boston, 2009; str.819) tj. "Tři Védy, s jejich slovní zásobou, liturgií, fonologií, etymologií, a historií coby páté." Nejpodrobnější vysvětlení pěti bráhmanských věd se nachází ve *Vinayapiṭaka Ṭīká – Vimativinodaní – Báhiranidánakathá - Tatiyasaṅgítikathávaṇṇaná* (MM sv.1 str.26). Správné pochopení gramatiky jazyka Pāḷi se tam vysvětluje takto:

lokāyatamahāpurisalakkhaṇesu anavayo.	heretic philosophies and the marks of a Great Man.	gramatik, obeznámený s heretickými filosofiemi[13] a známkami Velkého Muže.
Assosi kho saṅgāravo māṇavo dhanañjāniyā brāhmaṇiyā evaṃ vācaṃ bhāsamānāya.	Then, the young man Saṅgārava heard that utterance (i.e. the exclamation) of the brahmin woman Dhanañjānī.	A pak, mladý muž Saṅgárava zaslechl to prohlášení (tj. to zvolání) vyslovené bráhmankou Dhanaňdžání.
Sutvā dhanañjāniṃ brāhmaṇiṃ etadavoca – "avabhūtāva ayaṃ[14]	After (the young man) heard (it), (he) told the brahmin woman	Po tom, co (jej) uslyšel, řekl bráhmance Dhánaňdžání: "Tato

---

1. Pět bráhmanských věd se počítají včetně Tří Véd, *nikoliv* odděleně od Tří Véd: *"tayo vedā, tesu itihāsapañcamesu"* – "Tři Védy, jimi (je to) s historií coby páté." Tři Védy jsou první vědou s těch pěti, nejsou nadřazené těm ostatním čtyřem (nebo pěti v překladu Bhikkhu Bodhi).
2. *Keṭubha* je literární tvorba, *nikoliv* liturgie. "Liturgie" (jak praví *"Velký Slovník Cizích Slov"*, V. Pech, Nakladatelé Kvasnička a Hampl, Praha, 1948; str.421, PDF str.432) je "bohoslužebný řád; obřady". Páḷi-Barmský slovník vysvětluje, že *keṭubha* je kniha básní (ကဗျာဖွဲ့ထုံးကျမ်း၊ အလင်္ကာကျမ်း); a *kiriākappavikappa,* která je základem těch básní, je "skládání básní, které se týkají činů moudrých (lidí)" (ပညာရှိတို့၏ အမူအရာဟု ဆိုအပ်သော ကဗျာဖွဲ့ခြင်း အစီအရင်). *Vimativinodaní Ṭíká* podává toto vysvětlení: *"Keṭubhanti kiṭati gameti kiriyādivibhāganti keṭubhaṃ, kiriyākappavikappo kavīnaṃ upakārasatthaṃ. Ettha ca kiriyākappavikappoti vacībhedādilakkhaṇā kiriyā kappīyati vikappīyati etenāti kiriyākappo, so pana vaṇṇapadabandhapadatthādivibhāgato bahuvikappoti "kiriyākappavikappo"ti vuccati. Idañca mūlakiriyākappaganthaṃ sandhāya vuttaṃ."* = *"Keṭubha"* znamená "rozbor činů, jako např. přicházení *(kiṭati)* (a) odcházení *(gameti)* (moudrých), (proto se nazývá) *keṭubha*. Myšlení a přemýšlení o činech (moudrých) je umění použité v básnictví. Také, "myšlení a přemýšlení o činech" *(kiriyākappavikappa)* tam znamená, že prací na rozlišných vlastnostech mluvy atd. dochází k myšlení (a) přemýšlení, proto (se tomu říká) "myšlení (o) činech" *(kiriyākappavikappa)*. Ve skutečnosti se tomu říká "myšlení a přemýšlení", (protože) se hodně přemýšlí o (básnickém) zpracování slabičného napojování (a) slov (do veršů), významu slov, atd. Také je to řečeno ve spojitosti s *Múlakiriyákappagantha* (Původní Khina Způsobu Činění)." -> Proto "liturgie" není přijatelný překlad. Správný překlad je "literární tvorba / básnická skladba", nebo (podle U Htin Fattova překladu) "umění psaní".
3. *"Akkharappabheda"* se míní jakožto jediné slovo (gramatika / "rozlišování slabik"), *nikoliv* jakožto dvě slova (*akkhara* – hláskosloví, fonologie a *pabheda* – nauka o původu slov, etymologie). Opět, podle *Vimativinodaní Ṭíká* – *"Ṭhānakaraṇādivibhāgato ca nibbacanavibhāgato ca akkharā pabhedīyanti etenāti akkharappabhedo, sikkhā ca nirutti ca.* = "Slabiky jsou rozřazeny podle rozboru původního místa zvuku (výslovnosti) *(ṭhāna)*, oblast jazyka kterou se (ten který) zvuk vyslovuje *(karaṇa)* apod., stejně jako podle rozboru definice (těch slabik), proto (se tomu říká) "rozřazování slabik", (tj.) i ta disciplína, i použití (/"vyslovení"). Překlad *akkharappabheda* of Bhikkhu Bodhi coby "hláskosloví" (a) "nauka o původu slov" je *de facto* správně, ale v daném kontextu by neměl být chápán jakožto dvě bráhmanské vědy, nýbrž pouze jako jedna.
-- Všimni si, že výklad Podkomentářů je nezbytný v Théravádové tradici Buddhismu, a zejména pro mnichy, protože napomáhá zabránit zbytečnému neporozumění. Například, kvůli neznalosti Podkomentářů měli sinhálští mniši před několika staletími hořkou hádku ohledně platnosti mnišské ordinace, problém, který by v Myanmaru nikdy nenastal. Velcí učitelé Myanmaru snadno vyřešili hádku sinhálců když jim poskytli několik citací z Podkomentářů. Je to právě znalost Podkomentářů, která pomohla barmáncům se stát nejznalejšími buddhistickými meditátory i učenci ve světě.
[13] Bhikkhu Bodhi překládá *lokāyata* jakožto "přirodní filosofie". Přírodní filosofie je samozřejmě také obsažena v Učení Buddy, pokud jí rozumíme jakožto "filosofie přírody". Proto takový překlad nedává smysl v daném kontextu. Barmský výklad říká, že je to kniha učení jiných filosofů a náboženských učitelů toho času (တိတ္ထိတို့၏ ကျမ်း, v Tipiṭaka Páḷi-Barmském Slovníku, sv.18, str.297).
[14] Sinhálská, thajská, khmerská, a PTS verze: *"avabhūtā cayaṃ"* ("tato (bráhmanka) je take zaostalá").

dhanañjānī brāhmaṇī, parabhūtāva[15] *ayaṃ dhanañjānī brāhmaṇī, vijjamānānaṃ tevijjānaṃ*[16] *brāhmaṇānaṃ, atha ca pana tassa muṇḍakassa samaṇakassa vaṇṇaṃ bhāsissatī"ti*[17].	Dhanañjānī this: "This brahmin woman Dhanañjānī is just retarded, this brahmin woman Dhanañjānī is just ruined for the knowledgeable brahmins of three proficiencies (/"knowledges"), because (she) speaks praise for that bald-headed ascetic.	bráhmanka Dhánaňdžání je vskuktku zaostalá, tato bráhmanka Dhánaňdžání je vskutku zničená znalým bráhmanům třech schopností[18], protože tedy promlouvá chválu tomu holohlavému asketovi."
"Na hi pana tvaṃ, tāta bhadramukha, tassa bhagavato sīlapaññāṇaṃ jānāsi.	"You, however, dear beautiful-faced one, don't know the virtue and wisdom of that Exalted One.	"Ty, drahý krásnoličný[19], ale neznáš etiku a moudrost Vznešeného.
Sace tvaṃ, tāta bhadramukha, tassa bhagavato sīlapaññāṇaṃ jāneyyāsi, na tvaṃ, tāta bhadramukha, taṃ bhagavantaṃ akkositabbaṃ paribhāsitabbaṃ maññeyyāsī"ti.	If you, dear beautiful-faced one, knew the virtue and wisdom of the Exalted One, you, dear beautiful-faced one, would not think of blaming (or) censuring the Exalted One.	Pokud bys, drahý krásnoličný, znal etiku a moudrost Vznešeného, tak by tě, drahý krásnoličný, nanapadlo Vznešeného obviňovat (nebo) odsuzovat.
"Tena hi, bhoti, yadā samaṇo gotamo cañcalikappaṃ anuppatto hoti atha me āroceyyāsī"ti.	"Well then, lady, (you) should inform me when (/"that day") the ascetic Gotama arrives in Cañcalikappa.	"Dobře tedy, ženo, měla bys mi oznámit až (/"ten den") se asketa Gótama dostaví do Čaňčalikappy.
"Evaṃ, bhadramukhā"ti kho dhanañjānī brāhmaṇī saṅgāravassa māṇavassa paccassosi.	"Yes, beautiful-faced one" then replied the brahmin woman Dhanañjānī to the young man Saṅgārava.	"Tak (je to dobře), krásnoličný," mladému muži Saṅgáravovi tak odpověděla bráhmanka Dhanaňdžání.

Brāhmaṇā udānaṃ sutvā "ubhatopakkhiko esa samaṇassa gotamassa sahāyo, nāssa deyyadhammaṃ gaṇhissāmā"ti kupitā bhojanāni chaḍḍetvā nikkhamiṃsu.	The brahmins heard the exclamation, (and saying) : "(serving) both sides, (this brahmin is a) friend of that ascetic Gotama, we won't take donation from him,"	Bráhmani uslyšeli to zvolání, (řekli) : "(slouží) oboum stranám, (tento bráhman je) přítelem askety Gótamy, my od něj nebudeme brát dary," rozzlobení vyhodili pryč (darované) jídlo, a odešli.

[15] Sinhálská, thajská, khmerská, a PTS verze: *"parābhūtā cayaṃ"* ("tato (bráhmanka) je take zničená").

[16] Slovo *"tevijjānaṃ"* ("tří schopností/znalostí") se nenachází v sinhálské, thajské, khmerské, ani PTS verzi.

[17] Sinhálská, thajská, khmerská, a PTS verze: *"bhāsatīti"*.

[18] *Tevijjānaṃ* - tří znalostí, tří schopností. Toto slovo se také používá pro buddhistické mnichy, ale narozdíl od bráhmanů, kde se jím míní Tři Védy, u buddhistických mnichů jsou "Tři Znalosti" nadpřirozenými schopnostmi pamatování si minulých životů, pozorování jiných bytostí jak se zrozují v různých světech podle své *kammy*, a úplné pochopení Čtyř Ušlechtilých Pravd, tj. naprosté odstranění všech nečistot mysli. Slovo *vijjā* tedy může znamenat "znalost", "nadpřirozená schopnost", a i "moudrost". Navrhuji tedy "schopnost" coby slovo, které by mohlo zahrnovat všechny ty tři významy.

[19] Bhikkhu Bodhi tohle slovo nepřekládá, ponechává pouze "pane". Podle *SNA – 1.3.1.7. Aḍḍakaraṇasuttavaṇṇanā – "Bhadramukhoti sundaramukho."* = *"'bhadra mukha'* znamená 'krásný obličej/ústa'." Páḷi-Barmský slovník (sv.15, str.524) říká: "(၁) ကောင်းသော မျက်နှာ၊ (၂) ကောင်းသော မျက်နှာ ရှိသောသူ" = "(1) dobrý obličej; (2) osoba která má dobrý obličej." Přestože "líce" není totožná s "obličejem", věřím, že "krásnoličný" je asi nejsnadnější slovo k vyslovení i pochopení znalci českého jazyka.

	(the brahmins) were angry, threw away the food, and left.	
Brāhmaṇo[20] *– "nanu paṭhamaṃyeva taṃ avacaṃ 'ajjekadivasaṃ mukhaṃ rakkheyyāsī'ti, ettakaṃ te khīrañca taṇḍulādīni ca nāsitānī"ti*	The brahmin (husband said) : "didn't (I) tell you already in the beginning, 'today you should guard (your) mouth for one day', now (/"this much") is your milk and rice in vain.	Bráhman (manžel řekl) : "Neříkal jsem ti už na začátku, 'dnes, jediný den, by sis měla hlídat (svá) ústa', teď ("tolik") (přišly) tvé mléko a rýže vniveč.
ativiya kopavasaṃ upagato – "evameva panāyaṃ vasalī yasmiṃ vā tasmiṃ vā tassa muṇḍakassa samaṇassa vaṇṇaṃ bhāsati, idāni tyāhaṃ vasali tassa satthuno vādaṃ āropessāmī"ti āha.	Getting extremely angry, (the brahmin then) said: "Thus, indeed, this scoundrel woman speaks praise for that bald-headed ascetic (who lives) somewhere away. Now I will accuse your teacher of a mistake, scoundrel woman!"	Nesmírně se rozzlobil a řekl: "Vskutku, takhle tato bídná žena promlouvá chválu tomu holohlavému asketovi (který žije) někde pryč. Teď obviním tvého učitele z chyby, bídná ženo!"
Atha naṃ brāhmaṇī "gaccha tvaṃ, brāhmaṇa, gantvā vijānissasī"ti vatvā	Then the brahmin woman told him: "Go, you brahmin, when (you) have gone, you will learn,"	Pak mu bráhmanka řekla: "Jdi ty, bráhmane, až půjdeš, naučíš se."
"Na khvāhaṃ taṃ, brāhmaṇa, passāmi sadevake loke samārake sabrahmake sassamaṇabrāhmaṇiyā pajāya sadevamanussāya, yo tassa bhagavato vādaṃ āropeyyā"tiādimāha.[21]	Adding (/"saying") : "indeed, brahmin, I don't see in the world with gods, higher gods, Brahmas, ascetics (and) brahmins, with those born of gods and men, who could (correctly) accuse that Exalted One of a mistake."	A dodala: "Vskutku, bráhmane, neznám ve světě se svými bohy, vyššími bohy, Brahmy, asketiky (a) bráhmany, s těmi kdo se narodili bohům a lidem, kdo by mohli (právem) obvinit Vznešeného z chyby."
So satthāraṃ upasaṅkamitvā –	He (i.e. the brahmin woman's husband) approached the Teacher and asked (this) question:	On (tj. manžel té bráhmanky) přistoupil k Učiteli a zeptal se (na tuto) otázku:
"Kiṃsu chetvā sukhaṃ seti, kiṃsu chetvā na socati;	"What (should) be destroyed in order to have a pleasant sleep? What (should) be destroyed in order not to grieve?	"Co by se (mělo) zničit aby se spalo v klidu (/"příjemně")? Co by se (mělo) zničit, aby se nebyl zármutek?
Kissassu ekadhammassa, vadhaṃ rocesi gotamā"ti. (saṃ. ni. 1.187) – Pañhaṃ pucchi.	What would be that one thing, that (you) Gotama declare to be slained? *(SN 1.7.1.1. Dhanañjānī Sutta)*	Co by měla být ta jedna věc, kterou (ty) Gótamo, učíš vraždit?" *(SN 1.7.1.1. Dhanaňdžání Sutta)*
Satthā āha –	The Teacher said:	Učitel řekl:
"Kodhaṃ chetvā sukhaṃ seti, kodhaṃ chetvā na socati;	"Having destroyed anger, (one) has a pleasant sleep. Having destroyed anger, (one) doesn't grieve.	"Když se zničí hněv, spí se v klidu. Když se zničí hněv, není zármutku.
Kodhassa visamūlassa, madhuraggassa brāhmaṇa;	Of the anger that has a poisoned root (and) sweet tip, brahmin,	Bráhmane, ten hněv jedovatého kořene a sladké špičky,

[20] Odtud níže se dovídáme příběh *Dhanaňdžání Sutty*. Protože se jedná o věrný podání, věřím že dostačuje přítomným účelům.

[21] Zaměnil jsem plnou verzi ze *SN 1.7.1.1. Dhanaňdžání Sutty* za původní zkrácenou verzi s tečkami.

Vadhaṃ ariyā pasaṃsanti, tañhi chetvā na socatī"ti. (saṃ. ni. 1.187) –	Noble Ones praise the slaughter, if that is destroyed, (one) doesn't grieve." *(SN 1.7.1.1. Dhanañjānī Sutta)*	Ten Ušlechtilí učí vraždit, když ten je zničený, není zármutku." *(SN 1.7.1.1. Dhanaňdžání Sutta)*
Pañhaṃ kathesi. So pabbajitvā arahattaṃ patto.	(Thus the Buddha) answered (/"spoke") the question. He (i.e. the brahmin) was ordained and attained Arahanthood.	(Takto Buddha) odpověděl (/"řekl") (na tu) otázku. On (tj. ten bráhman) odrinoval (za mnicha) a dosáhl Arahantství.
Tasseva kaniṭṭhabhātā akkosakabhāradvājo nāma "bhātā me pabbajito"ti sutvā bhagavantaṃ upasaṅkamitvā akkositvā bhagavatā vinīto pabbajitvā arahattaṃ patto.	Even when his younger brother named *Akkosaka Bhāradvāja* (/"the blaming Bhāradvāja") heard "my brother is ordained", (he) approached the Exalted One, blamed (Him), and admonished by the Exalted One he (the brahmin) was ordained and attained Arahanthood.	Dokonce, když se jeho mladší bratr jménem *Akkosaka Bháradvája* (/"obviňující Bháradvája") doslechl "můj bratr ordinoval (za mnicha)", přistoupil ke Vznešenému, obvinil (Jej), a ponaučen Vznešeným on (then bráhman) ordinoval za mnicha a dosáhl Arahantství.
Aparo tassa kaniṭṭho sundarikabhāradvājo nāma.	Another (was) his younger (brother) named Sundarika (i.e. "Beautiful") Bhāradvāja.	Další (byl) jeho mladší (bratr) jménem Sundarika (tj. "Krásný") Bháradvádža.
Sopi bhagavantaṃ upasaṅkamitvā pañhaṃ pucchitvā vissajjanaṃ sutvā pabbajitvā arahattaṃ patto.	He also approached the Exalted One, heard the answer, ordained (as a monk), and attained Arahanthood.	On take přistoupil ke Vznešenému, vyslechl si odpověď, ordinoval (za mnicha), a dosáhl Arahantství.
Aparo tassa kaniṭṭho piṅgalabhāradvājo nāma.	Another (was) his younger (brother) named Piṅgala (i.e. "Tawny").	Další (byl) jeho mladší (bratr) jménem Piṅgala (tj. "Zlatohnědý").
So pañhaṃ pucchitvā pañhabyākaraṇapariyosāne pabbajitvā arahattaṃ patto.	He asked (the Buddha) a question and at the end of the answer he ordained (as a monk) and attained Arahanthood.	On se (Buddhy) zeptal na otázku, a po ("konci") odpovědi ordinoval (za mnicha) a dosáhl Arahantství.
Saṅgāravo māṇavoti ayaṃ tesaṃ sabbakaniṭṭho tasmiṃ divase brāhmaṇehi saddhiṃ ekabhattagge nisinno.	"The young mane Saṅgārava" means the youngest (brother) of them, (who) sat on that day (of Dhānañjānī's exclamation) together with (other) brahmins in one refectory.	"Mladý muž Saṅgárava" byl z nich (tj. těch bratrů) nejmladší, (který) ten den (toho zvolání Dhanaňdžání) seděl spolu s (ostatními) bráhmany v tom samém refektáři (/brahminské jídelně).
Avabhūtāvāti avaḍḍhibhūtā avamaṅgalabhūtāyeva.	"Retarded" means without progress, simply subject to bad omens.	"Zaostalá" znamená bez pokroku, prostě vystavená nedobrým předzvěstem.
Parabhūtāvāti vināsaṃ pattāyeva.	"Ruined" means simply fallen into destruction.	"Zničená" znamená prostě upadlá do zkázy.
Vijjamānānanti vijjamānesu.	"For the knowledgeable (brahmins)" means "in the knowledgeable (brahmins)".	"Znalým (bráhmanům)" znamená "mezi znalými (bráhmany)".
Sīlapaññāṇanti sīlañca ñāṇañca na jānāsi.	"Virtue (and) wisdom" means you do not know (the Buddha's) virtue as well as (His) wisdom.	"Etika (a) moudrost" znamená ty neznáš ani (Buddhovu) etiku ani moudrost.

SNA 1.7.1.1. Dhanañjānīsuttavaṇṇanā[22]	Commentary to SN 1.7.1.1. Discourse about Dhanañjānī[23]	Komentář k SN 1.7.1.1. Rozprava o Dhanaňdžání
187. Brāhmaṇasaṃyuttassa paṭhame dhanañjānīti dhanañjānigottā.	187. "Dhanañjānī" of the first (discourse) of Brāhmaṇa Saṃyutta means she is from the Dhanañjānī clan.	187. "Dhanaňdžání" první (rozpravy) Bráhmaṇa Saṃyutty znamená, že je z rodu Dhanaňdžání.
Ukkaṭṭhagottā kiresā.	Indeed, she is of an glorious clan.	Vskutku, je z velkolepého rodu.
Sesabrāhmaṇā kira brahmuno mukhato jātā, dhanañjānigottā matthakaṃ bhinditvā nikkhantāti tesaṃ laddhi.	Other brahmins are indeed born from the Brahmā's mouth, those of the Dhanañjānī clan came out from the (Brahma's) broken head, they believed.[24]	Ostatní bráhmani jsou ve skutečnosti narozeni z Brahmových úst, ti z rodu Dhanaňdžání vyšli z (Brahmovy) rozbité hlavy, tak (tomu) věřili.
Udānaṃ udānesīti kasmā udānesi?	"Exclaimed an exclamation", why did (she) exclaim (it)?	"Zvolala zvolání", proč (jej) zvolala?
So kira brāhmaṇo micchādiṭṭhiko "buddho dhammo saṅgho"ti vutte kaṇṇe pidahati, thaddho khadirakhāṇusadiso.	Indeed, that brahmin was of wrong view, covering (his) ears when (the brahmin woman) said "Buddha, Dhamma, Saṅgha", obdurate, like a stump of acacia tree.	Vskutku, ten bráhman byl špatného názoru, zakrýval si uši když (ta) bráhmanka vyslovila "Buddha, *Dhamma, Saṅgha*", neoblomný, jako pařez akácie.
Brāhmaṇī pana sotāpannā ariyasāvikā.	The brahmin woman was, however, a Stream-Enterer, a Noble Disciple.	Bráhmanka ale byla Vstoupivší-Do-Proudu, Ušlechtilým Žákem (Buddhy).
Brāhmaṇo dānaṃ dento pañcasatānaṃ brāhmaṇānaṃ appodakaṃ pāyāsaṃ deti, brāhmaṇī buddhappamukhassa saṅghassa nānārasabhojanaṃ.	When the brahmin gave donation to the five hundred brahmins, he gives milk-rice with little water, (whereas) the meal of the brahmin woman (donated) to the Community of monks headed by the Buddha (consists) of various tastes.	Když bráhman obdarovával pět set bráhmanů, dával (jim) mléčnou rýži s trochou vody, (kdežto) jídlo (darované) bráhmankou Společenství mnichů vedeným Buddhou (sestávalo) z různých chutí.
Brāhmaṇassa dānadivase brāhmaṇī tassa vasavattitāya pahīnamaccheratāya ca sahatthā parivisati.	On the day of the brahmin's donation the brahmin woman serves (the brahmins) by her hand due to (her) compliance to him (i.e. her	V den bráhmanova obdarování bráhmanka obsluhovala (bráhmany) vlastní rukou aby mu vyhověla, a také protože byla prostá závistivosti.

[22] Tento Komentář krásně ukazuje vlastnosti lajcké ženy coby Vstoupivší-Do-Proudu, spolu s konfliktem, ke kterému mohlo dojít když byla se svým nebuddhistickým manželem. Věřím, že z tohoto vyprávění budou vlastnosti Vstoupivšího-Do-Proudu snadněji pochopitelné (zejm. neotřesitelná důvěra v Buddhu, *Dhammu,* a *Saṅghu*; úplná oddanost jim).

[23] Tento překlad byl proveden podle doslovného Pāḷi-barmského překladu v *"Thanyote Aṭṭhakathā Nisya"* (သံယုတ်အဋ္ဌကထာနိဿယ), sv.2, [autor neznámý], [nakladatel neznámý], [rok vydání neznámá]; str.84-90.

[24] Tohle je patrně zesměšnění namyšleného bráhmanského původu. Až do dnes se běžně věří, že bráhmani jsou zrození z úst Brahmy, kdežto ostatní jsou zrozeni z ostatních (nižších) částí Brahmova těla. Jméno "Dhanaňdžání" lze přeložit jakožto "prožívající bohatství".

	husband) as well as due to (her) absence of envy.	
Brāhmaṇiyā pana dānadivase brāhmaṇo pātova gharā nikkhamitvā palāyati.	However, on the day of the brahmin woman's donation (to the Buddha and Saṅgha) the brahmin (i.e. her husband) exited the home early in the morning and scampered away.	V den obdarování bráhmanky (Buddhovi a *Saṅghze*) ale bráhman (tj. její manžel) vyšel z domu (již) brzy ráno, a běžel pryč.
Athekadivasaṃ brāhmaṇo brāhmaṇiyā saddhiṃ asammantetvā pañcasate brāhmaṇe nimantetvā brāhmaṇiṃ āha –	Then on one day the brahmin, without consulting (that) with the brahmin woman, invited five hundred brahmins and told to the brahmin woman:	Pak jednoho dne (ten) brahmin, aniž by si (o tom) popovídal s bráhmankou, pozval pět set bráhmanů a řekl bráhmance:
"sve bhoti amhākaṃ ghare pañcasatā brāhmaṇā bhuñjissantī"ti.	"Lady, tomorrow five hundred brahmins will eat in our house."	"Ženo, zítra bude pět set bráhmanů jíst v našem domě."
Mayā kiṃ kātabbaṃ brāhmaṇāti?	What should be done by me, brahmin? (Replied his wife.)[25]	Co by mělo být uděláno mnou? (Odpověděla jeho žena.)
Tayā aññaṃ kiñci kātabbaṃ natthi, sabbaṃ pacanaparivesanaṃ aññe karissanti.	There is no other duty to be done by you, other (people) will do all the cooking (and) serving.	Není nic jiného, co by tebou mělo být uděláno, ostatní (lidé) udělají veškeré vaření (a) obsluhování.
Yaṃ pana tvaṃ ṭhitāpi nisinnāpi khipitvāpi ukkāsitvāpi "namo buddhassā"ti tassa muṇḍakassa samaṇakassa namakkāraṃ karosi, taṃ sve ekadivasamattaṃ mā akāsi.	However, how you, either standing or sitting, sneezing, (or) coughing pay homage to that bald-headed ascetic (saying) "I bow to the Buddha", don't do that tomorrow just for a single day.	Nicméně, (to,) jak ty, ať už ve stoje nebo v sedě, když si kýchneš (nebo) zakašleš, vzdáváš poctu tomu holohlavému asketovi (řka) "Klaním se Buddhovi", (tak) to zítra nedělej, alespoň jediný den.
Taṃ hi sutvā brāhmaṇā anattamanā honti, mā maṃ brāhmaṇehi bhindasīti.	Indeed, if the brahmins hear that, they will be displeased; don't destroy my (reputation) among the brahmins.	Opravdu, kdyby to bráhmani uslyšeli, byli by nespokojení; neznič mi (reputaci) mezi bráhmany.
Tvaṃ brāhmaṇehi vā bhijja devehi vā, ahaṃ pana satthāraṃ anussaritvā na sakkomi anamassamānā saṇṭhātunti.	Your (reputation) shall be destroyed among brahmins, or among gods, I however can't stay remembering the Teacher and not paying respect (to Him).	Tvá (reputace) může být zničena mezi brámany nebo mezi bohy, já ale nemohu vydržet bez vzdání úcty při tom co si vzpomenu na Učitele.
Bhoti kulasatike gāme gāmadvārampi tāva pidahituṃ vāyamanti, tvaṃ dvīhaṅgulehi pidahitabbaṃ mukhaṃ brāhmaṇānaṃ bhojanakālamattaṃ pidahituṃ na sakkosīti.	Lady, (people at night) can try to close the village door of the village (where live) hundred families, (however) you can't close a mouth that could be closed by two fingers (even) just during the time when brahmins eat.	Ženo, (lidé se v noci) mohou snažit zavřít vesnické dveře vesnice (kde žije) sto rodin, ty (ale) nejsi schopná zavřít ústa, která mohou být zavřena dvěma prsty (ani) na dobu kdy budou bráhmani jíst.

[25] Zde je záměrem poukázat na to, že na rozdíl od jejího manžela bráhmana, který nemohl vystát ani setkání s Buddhou a *Saṅghou*, bráhmanka nepkládala za obtíž setkání s navštěvujícími bráhmany, a byla dokonce otevřená je obsluhovat. Také to může být vyloženo jako názorný příklad otevřenosti a podpory buddhistů vůči následovníkům jiných náboženských přesvědčení.

Evaṃ punappunaṃ kathetvāpi so nivāretuṃ asakkonto ussīsake ṭhapitaṃ maṇḍalaggakhaggaṃ gahetvā –	Even though speaking thus again and again, he (i.e. the brahmin) was unable to conclude (the talk), (hence he) took the dagger of rounded tip kept above (his) head, (and threatened) :	I přestože (ten bráhman) takhle mluvil znovu a znovu, on nebyl schopný (tu diskuzi) uzavřít. (Proto) vzal dýku zakulaceného hrotu uloženou nad (jeho) hlavou, (a vyhrožoval) :
"bhoti sace sve brāhmaṇesu nisinnesu taṃ muṇḍasamaṇakaṃ namassasi,	"Lady, if you pay homage to that bald-headed ascetic tomorrow while the brahmins are sitting,	"Ženo, jestli vzdáš úctu tomu holohlavému asketovi zítra, až se bráhmani posadí,
iminā taṃ khaggena pādatalato paṭṭhāya yāva kesamatthakā kaḷīraṃ viya koṭṭetvā rāsiṃ karissāmī"ti imaṃ gāthaṃ abhāsi –	I will chop (your body) from the soles of (your) feet until the hair of (your) head like a top sprout and make a pile (of it)." (Then) he pronounced this verse:	Nakrájím (tvé tělo) od pat (tvých) nohou až po vlasy (tvé) hlavy, jako špici výhonku a udělám (z toho) hromádku." (Pak) vyslovil tento verš:
"Iminā maṇḍalaggena, pādato yāva matthakā; Kaḷīramiva chejjāmi, yadi micchaṃ[26] *na kāhasi.*	"By this (dagger's) rounded tip, from feet until the head; I will slice (you) like a top sprout, if you don't do (according to) my will.	"Tímto zakulaceným hrotem (dýky), od nohou po hlavu; Nakrájím (tě) jako špici výhonku, pokud neuděláš co žádám.
"Sace buddhoti bhaṇasi, sace dhammoti bhāsasi; Sace saṅghoti kittesi, jīvantī me nivesane"ti.	"If you say "Buddho", if you speak "Dhammo", If you praise "Saṅgho", alive in my dwelling place."	"Pokud řekneš "Buddhó", pokud povíš *"Dhammó"*, Pokud chvalořešíš *"Saṅghó"*, zaživa v mém obydlí."
Ariyasāvikā pana pathavī viya duppakampā, sineru viya dupparivattiyā.	The Noble Disciples, however, are difficult to shake like the earth, difficult to turn over like (the mountain) Sineru.	Avšak Ušlechtilými Žáky (Buddhy) se zatřásá těžko jako se zemí, je těžké je převrátit jako (horu) Sinéru. [27]
Sā tena naṃ evamāha –	Then she spoke to him thus:	Ona pak k němu promluvila takto:
"Sace me aṅgamaṅgāni, kāmaṃ chejjasi brāhmaṇa; Nevāhaṃ viramissāmi, buddhaseṭṭhassa sāsanā.	"If (you) brahmin willingly cut of my limbs, Even (then) I will not refrain from the Teaching of the Supreme Buddha.	"Pokud (mi) bráhmane ochotně uřežeš ruce a nohy (/"údy"), Ani (tehdy) nezanechám Učení Nejvyššího Buddhy.
"Nāhaṃ okkā varadharā, sakkā rodhayituṃ jinā; Dhītāhaṃ buddhaseṭṭhassa, chinda vā maṃ vadhassu vā"ti.	"I am not accomplished (or) carrying perfection, (I am) able to cry up to the Victor,	"Nejsem ani dokonalá, (ani v sobě) nepřenáším dokonalost, (jsem) schopná zvolat na Vítěze,

[26] Předpokládám že *micchaṃ* sestává z *me + icchaṃ*.

[27] Sinéru (nebo také Méru) je bájná hora o které se věří, že je ve středu placko-zemské soustavy světa, jak se tomu učí v Hinduistické nauce o uspořádání vesmíru (kosmologii). Naneštěstí, přestože přední učitelé Buddhismu měli nadpřirozené schopnosti levitace a jasnozřivosti, není v Pāḷi spisech jediná zmínka o špastném pojetí Hinduistů, ani zmínka, že by se "svět" mohl zdát být kulatým. Veškerý koncept Hinduistického uspořádání vesmíru byl zcela přijat buddhistickými spisy. Bájná hora Sinéru (či Méru) je tam popsaná jakožto ve středu kotoučovité placaté země, měřící 84 000 jódžan (1 jódžana odpovídá ca.15 km) nad hladinou vody, a 84 000 jódžan pod hladinou vody. Hora Sinéru (nebo Méru) je viditelná pouze nadpřirozenými schopnostmi.

	I am a daughter of the Supreme Buddha, (whether you) cut me or slain me."	Jsem dcerou Nejvyššího Buddhy, (až už) mě rozřežeš, nebo mě zavraždíš."
Evaṃ dhanañjānigajjitaṃ nāma gajjantī pañca gāthāsatāni abhāsi.	Thus roaring the so called "roar of Dhanañjānī", (she) spoke five hundred verses (in this manner).	Takto zaburácela tak zvané "burácení (bráhmanky) Dhanaňdžání", (při němž) vyslovila pět set veršů (tímto způsobem). [28]
Brāhmaṇo brāhmaṇiṃ parāmasituṃ vā paharituṃ vā asakkonto "bhoti yaṃ te ruccati, taṃ karohī"ti vatvā khaggaṃ sayane khipi.	The brahmin, unable to touch or hit the brahmin woman, said: "lady, do as you like," and threw the dagger on the bed.	Bráhman, bezmocný se bráhmanky dotknout nebo (jí) uhodit, řekl: "ženo, dělej si co chceš," a odhodil dýku na postel.
Punadivase gehaṃ haritupalittaṃ kārāpetvā lājāpuṇṇaghaṭamālāgandhādīhi tattha tattha alaṅkārāpetvā	The next day (the brahmin) asked (the servants) to smear the house with cow dung, adorned (the house) here and there with parched corn, pots filled with water, flowers, etc.,	Druhý den (bráhman) požádal (služebníky) aby potřeli dům kravským trusem,[29] vyzdobit (dům) na různých místech sušenou kukuřicí, džbány s vodou, květinami, atd.,
pañcannaṃ brāhmaṇasatānaṃ navasappisakkharamadhuyuttaṃ appodakapāyāsaṃ paṭiyādāpetvā kālaṃ ārocāpesi.	requested (his servants) to prepare milk-rice of little water combined with new ghee, new molasses, (and) new honey, and informed (the brahmins) that the time (is right to eat).	Požádal (své služebníky) aby připravili mléčnou rýži s trochou body, dohromady s novým přepuštěným máslem, novou melasou, (a) novým medem, a oznámil (bráhmanům), že (je) čas k jídlu).

Brāhmaṇīpi pātova gandhodakena sayaṃ nhāyitvā sahassagghanakaṃ ahatavatthaṃ nivāsetvā	The brahmin woman, indeed, early in the morning took bath herself in perfumed water, clothed a new garment worth thousand (pieces of money),	Bráhmanka si, vskutku, brzy ráno sama dala koupel v navoněné vodě, oblékla si nový oděv v hodnotě tisíce (peněz),
pañcasatagghanakaṃ ekaṃsaṃ katvā sabbālaṅkārapaṭimaṇḍitā suvaṇṇakaṭacchuṃ gahetvā	Arranged (/"made") (another garment) worth five-hundred (pieces of money) over one shoulder, adorned with all adornments (she) took a golden ladle,	Upravila (/"udělala") si (další oděv) v hodnotě pěti set (peněz) na jedno rameno, a vyšňořená všemi ozdobami vzala zlatou naběračku,
bhattagge brāhmaṇe parivisamānā tehi saddhiṃ ekapantiyaṃ nisinnassa tassa brāhmaṇassa bhattaṃ upasaṃharantī dunnikkhitte dārubhaṇḍe pakkhali.	And as she was serving the brahmins in the refectory, she was carrying rice for a brahmin who was sitting with them (i.e. the other brahmins) together in the same row, and stumbled over a wrongly placed wooden piece of furniture.	A zatímco obsluhovala bráhmany v refektáři, přinášela rýži bráhmanovi, který s nimi (tj. ostatními bráhmany) seděl ve stejné řadě, a zakopla o špatně uložený kus dřevěného nábytku.

[28] Naneštěstí nejsem schopný najít ani jeden další verš burácení Dhanaňdžání v žádném z Pāḷi spisů, které mám k dispozici.

[29] Ve starověké Indii se kravský trus používal k dezinfekci, uvnitř domů i venku na ulici.

Pakkhalanaghaṭṭanāya dukkhā vedanā uppajji.	Because of the crash (caused by) stumbling, unpleasant feelings arose.	Kvůli (tomu) pádu (způsobenému) zakopnutím, vyvstaly (v ní) nepříjemné pocity.
Tasmiṃ samaye dasabalaṃ sari.	At that moment (she) remembered the One of Ten Powers.	V ten moment si vzpoměla na Desetimocného[30].
Satisampannatāya pana pāyāsapātiṃ achaḍḍetvā saṇikaṃ otāretvā bhūmiyaṃ saṇṭhapetvā	However, because (she) was endowed with mindfulness, (she) didn't throw away the (golden) cup of milk-rice, putting (the cup) slowly down, and when (the cup) was well put on the ground,	Avšak, protože byla všímavá (/"bohatstvím všímavosti"), neodhodila ten (zlatý) hrnek mléčné rýže, (ale právě jej) pomalu položila dolů, a když (ten hrnek) byl uložený na zemi,
pañcannaṃ brāhmaṇasatānaṃ majjhe sirasi añjaliṃ ṭhapetvā yena veḷuvanaṃ, tenañjaliṃ paṇāmetvā imaṃ udānaṃ udānesi.	In the midst of five hundred (non-Buddhist) brahmins, she placed (her erected) fingers on (her) head, directed (her) fingers where there was Bamboo Grove, and exclaimed the exclamation.	Ve středu pěti set (nebuddhistických) bráhmanů si uložila (narovnané) prsty na hlavu, zaměřila (své) prsty tam kde byl Bambusový Háj[31], a zvolala to zvolání.

Tasmiñca samaye tesu brāhmaṇesu keci bhuttā honti, keci bhuñjamānā, keci hatthe otāritamattā, kesañci bhojanaṃ purato ṭhapitamattaṃ hoti.	Also, at that moment some of those brahmins have already eaten, some were (still) eating, some have just put their hand into (their alms-bowls), some had the meal just placed in front of them.	A v té době z těch bráhmanů někteří byli (již) najezení, někteří ještě jedli, nekteří pouze vložili ruku (do mísy s jídlem), (a) někteří měli pouze jídlo předložené před sebe.
Te taṃ saddaṃ sutvāva sinerumattena muggarena sīse pahaṭā viya kaṇṇesu sūlena viddhā viya dukkhadomanassaṃ paṭisaṃvediyamānā	Having heard that sound (of the exclamation), they experienced suffering (and) grief as if they were struck by a club of the size of the (mountain) Sineru, (or) pierced into (their) ears by a skewer,	Ti když slyšeli ten zvuk (toho zvolání), prožili utrpení (a) zármutek jako kdyby byli praštění palicí velikosti (hory) Sinéru, (nebo) bodnutí jehlicí do (jejich) uší,
"iminā aññaladdhikena mayaṃ gharaṃ pavesitā"ti kujjhitvā hatthe piṇḍaṃ chaḍḍetvā mukhena gahitaṃ niṭṭhubhitvā	And (saying) angrily: "We have entered a house of this man of different views" (they) threw the lump (of rice they had in their hand)	Rozzlobeně (řekli) : "Vstoupili jsme do domu tohohle muže jiných názorů," odhodili žmolek (rýže který měli v ruce) z ruky, vyplivli co bylo v (jejich) ústech,

[30] *"Dasabala",* také známé jakožto *"Tathāgatabala"* je deset mocí Buddhy, zmíněných a vysvětlených na různých místech Pāḷi spisů. Nejznámější verze je asi v *MN 12. Mahásíhanáda Suttě*. Strujně, jedná se o: (1) pochopení toho, co je možné a co není možné, (2) pochopení následů činů, (3) pochopení způsobu jak se bytosti rodí v různých světech, (4) pochopení světa s jeho mnohými a rozličnými živly, (5) pochopení různých náchylností bytostí, (6) pochopení povah schopností *(indrija)* ostatních bytostí, (7) pochopení cesty k dosažení pohroužení *(jhán)* a Osvícení, (8) znalost Svých minulých životů, (9) pochopení a schopnost nahlédnout jak bytosti prochází smrtí a zrozením na základě svých minulých činů, a (10) dosažení svobody ze zákalů *(ásava)* mysli a osvobození se moudrostí. (Sepsáno s pomocí *"The Middle Length Discourses of the Buddha, Bhikkhu Bodhi, A Translation of Majjhima Nikāya",* Wisdom Publications, Boston, 2005; str.165-166.)

[31] *Veḷuvana* (Bambusový Háj) je zřejmě místo poblíž jejího obydlí, kde Buddha pobýval nejčastěji.

	from their hands, spat away what was in (their) mouths,	
dhanuṃ disvā kākā viya brāhmaṇaṃ akkosamānā disāvidisā pakkamiṃsu.	Reviled the brahmin like a crow that saw a bow[32] and left in different directions.	Zlořečili (tomu) bráhmanovi jako vrána když vidí luk, a odešli různými směry (pryč).
Brāhmaṇo evaṃ bhijjitvā gacchante brāhmaṇe disvā brāhmaṇiṃ sīsato paṭṭhāya oloketvā,	When the brahmin's (reputation) was thus destroyed, as (he) saw the brahmins going away, (he) looked at the brahmin lady from her head (down),	Když byla bráhmanova (reputace) takhle zničena, když (tak) viděl jak (ti) bráhmani odchází, podíval se na bráhmanku od její hlavy (dolů),
"idameva bhayaṃ sampassamānā mayaṃ hiyyo paṭṭhāya bhotiṃ yācantā na labhimhā"ti nānappakārehi brāhmaṇiṃ akkositvā,	And blaming the brahmin lady in different ways (starting) : "Exactly this danger (I) presumed since yesterday, and (although) requesting the lady (to obey), we didn't receive (her obedience),	Obvinil bráhmanku různými způsoby, (počínaje slovy) : "Právě tohle nebezpečí jsem předpokládal už od včera, a (přestože) jsem ženu žádal (aby poslechla), nedostalo se nám (její poslušnosti),
etaṃ "evamevaṃ panā"tiādivacanaṃ avoca.	(He) said the words (of scolding) : "Thus indeed (this scoundrel)" etc.	(a spílal) slovy: "Vskutku, takhle (tato bídná žena)" atd.

Upasaṅkamīti "samaṇo gotamo gāmanigamaraṭṭhapūjito, na sakkā gantvā yaṃ vā taṃ vā vatvā santajjetuṃ, ekameva naṃ pañhaṃ pucchissāmī"ti	"Approached" means (thinking) : "the ascetic Gotama is revered by the village, town, (and) the country, it is not possible to go (there) and frighten (him) just by saying something; I will ask him just one question."	"Přistoupil" znamená, (že přemýšlel) : "asketa Gótama je uctívaný vesnicí, městem, (a) zemí, není možné (tam) jít a zastrašit (ho) pouze nějakou promluvou; zeptám se ho pouze na jednu otázku."
gacchantova "kiṃsu chetvā"ti gāthaṃ abhisaṅkharitvā – '	(And) already while going (he) made up the verse: "What (should) be destroyed (etc.)"	(A) už při tom co šel, vymyslel verš: "Co by se (mělo) zničit (atd.)."
'sace 'asukassa nāma vadhaṃ rocemī'ti vakkhati, atha naṃ 'ye tuyhaṃ na ruccanti, te māretukāmosi, lokavadhāya uppanno, kiṃ tuyhaṃ samaṇabhāvenā'ti? Niggahessāmi.	If he says: "I teach slaughter of this particular (person)," then I will censure him (saying) : "you want to kill those that don't appreciate you, (you) are (here) in order to kill human, why would you be an ascetic?"	Pokud (Buddha) řekne: "Učím vraždu toho konkrétního (člověka)," tak ho odsoudím (slovy) : "chceš zabít ty kdo tě neoceňují, jsi (tu) abys zabíjel člověka, proč bys tedy byl asketou?"
Sace 'na kassaci vadhaṃ rocemī'ti vakkhati, atha naṃ 'tvaṃ rāgādīnampi vadhaṃ na icchasi. Kasmā samaṇo hutvā āhiṇḍasī'ti? Niggahessāmī.	If he says: "I do not teach slaughter of anything," then I will censure him (saying) : "you don't wish to slaughter (your) lust, etc. Why are (you) then roaming about as an ascetic?"	Pokud řekne: "Neučím vraždu ničeho," tak ho odsoudím (slovy) : "nepřeješ si zavraždit (svůj) chtíč, atd. Proč se tedy potuluješ jakožto asketa?

[32] Předpokládám, že se jedná o zkušenost autora tohoto textu – v té době byly vrány střileny šípy (z luku), proto se vrány naučily bát se luků. Zdá se, že v té době vrány hrubě krákaly, když viděly luk.

Iti imaṃ ubhatokoṭikaṃ pañhaṃ samaṇo gotamo neva gilituṃ na uggilituṃ sakkhissatī"ti cintetvā upasaṅkami.	So, thinking: "Thus the ascetic Gotama will be able neither to swallow up nor vomit this two-edged (sword-like) question," (the brahmin) approached (the Buddha).	(A) tak myšlenkou: "Takto asketa Gótama nebude schopný ani spolknout, ani vyzvracet tuto dvoj-sečnou otázku," a přistoupil (k Buddhovi).

Atha kho bhagavā kosalesu anupubbena cārikaṃ caramāno yena cañcalikappaṃ tadavasari.	Then the Exalted One, journeying on a gradual journey in (the city of) Kosala and settled there where was Cañcalikappa.	A tak Vznešený, když putoval na cestě ve (městě) Kósala, usídlil se tam kde byla Čaňčalikappa.
Tatra sudaṃ bhagavā cañcalikappe viharati todeyyānaṃ brāhmaṇānaṃ ambavane.	There indeed, the Exalted One stays in Cañcalikappa, in the mango grove of the brahmins of Todeyya (clan).	Tam, vskutku, Vznešený pobývá, v Čaňčalikappě, v mangovém háji bráhmanů (rodu) Tódejja.
Assosi kho dhanañjānī brāhmaṇī – "bhagavā kira cañcalikappaṃ anuppatto, cañcalikappe viharati todeyyānaṃ brāhmaṇānaṃ ambavane"ti.	Then the brahmin woman Dhanañjānī heard: "Really, the Exalted One has arrived to Cañcalikappa, He stays in Cañcalikappa, in the mango grove of the brahmins of Todeyya (clan).	Zaslechla pak bráhmanka Dhánaňdžání: "Opravdu, Vznešený se dostavil do Čaňčalikappy, pobývá v Čančalikappě, v mangovém háji bráhmanů (rodu) Tódejja.
Atha kho dhanañjānī brāhmaṇī yena saṅgāravo māṇavo tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā saṅgāravaṃ māṇavaṃ etadavoca –	So, then the brahmin woman Dhanañjānī approached where there was the young man Saṅgārava; (and) having approached (him) (she) told to the young man Saṅgārava:	A tak bráhmanka Dhánaňdžání přistoupila tam kde byl mladý muž Saṅgárava, (a) když přistoupila, řekla mladému muži Saṅgáravovi:
"ayaṃ, tāta bhadramukha, so bhagavā cañcalikappaṃ anuppatto, cañcalikappe viharati todeyyānaṃ brāhmaṇānaṃ ambavane.	"Now, dear beautiful-mouthed one, the Exalted One has arrived in Cañcalikappa, He stays in Cañcalikappa, in the mango grove of the brahmins of Todeyya (clan).	"Teď se, drahý krásnoličný, dostavil Vznešený do Čaňčalikappy, pobývá v Čaňčalikappě, v mangovém háji bráhmanů (rodu) Tódejja.
Yassadāni, tāta bhadramukha, kālaṃ maññasī"ti.	Now (you), dear beautiful-mouthed one, know the time of it.	Teď, drahý krásnoličný, znáš toho čas.

474. "Evaṃ, bho"ti kho saṅgāravo māṇavo dhanañjāniyā brāhmaṇiyā paṭissutvā yena bhagavā tenupasaṅkami; upasaṅkamitvā bhagavatā saddhiṃ sammodi.	474. "Yes, friend," replied indeed the young man Saṅgārava to the brahmin woman Dhanañjānī and approached the Exalted One where He (was). After (he) approached (Him), (they) exchanged courteous talk.	474. "Ano, příteli," odpověděl vskutku mladý pán Saṅgárava bráhmance Dhanaňdžání a přistoupil tam kde (byl) Vznešený, a když přistoupil, vyměnili si příjemné pozdravy.[33]
Sammodanīyaṃ kathaṃ sāraṇīyaṃ vītisāretvā ekamantaṃ nisīdi.	When the courteous talk on important (matters) was finished, (the brahmin) sat on one side.	Když to povídání ohledně důležitých (záležitostech) bylo ukončeno, sedl si (ten bráhman) na jednu stranu.[34]
Ekamantaṃ nisinno kho saṅgāravo māṇavo bhagavantaṃ etadavoca –	And sitting on one side, the young man Saṅgārava told this to the Exalted One:	A když seděl na jedné straně, řekl mladý muž Saṅgárava Vznešenému toto:
"santi kho, bho gotama, eke samaṇabrāhmaṇā diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti.	"Indeed, friend Gotama, certain ascetics (and) brahmins have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements, the Enlightenment), (and) proclaim the origin of holy life.	"Vskutku, příteli Gótamo, někteří asketi (a) bráhmani dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot, tj. Osvícení), (a) prohlašují počátek svatého života.
Tatra, bho gotama, ye te samaṇabrāhmaṇā diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti, tesaṃ bhavaṃ gotamo katamo"ti?	There, friend Gotama, those ascetics (and) brahmins who have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – who is the Exalted Gotama in comparison to them?	Tam, příteli Gótamo, mezi takovými askety (a) bráhmany dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života, kdo je Vznešený Gótama mezi nimi?
"Diṭṭhadhammābhiññāvosānapārami ppattānaṃ, ādibrahmacariyaṃ paṭijānantānampi kho ahaṃ, bhāradvāja, vemattaṃ vadāmi.	I, Bhāradvāja, proclaim difference among those who have attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final	Bháradvádžo, já prohlašuji rozlišnost mezi těmi, kdo dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání

[33] Doslova "zaradoval se (s ním)". Je to fráze obvykle učitá při setkání dvou přátelských (nikoliv nepřátelských) osob, které začíná otázkami jako "jsi zdravý?" "Máš všechno co potřebuješ?" Atd. (Viz např. *Párájika Páḷi – Catuttha Párájika – Viníta Vatthu: "kaccāvuso khamanīyaṃ kacci yāpanīyaṃ.")* Je to porovnatelné s britským "how do you do". Britská verze ale není chápána vážně, a namísto konkrétní odpovědi se pouze také řekne "how do you do". Bylo několik případů, kdy mnich potkal mnicha a zeptal se ho: "jsi zdravý?" Načež ten druhý odpověděl, že je nemocný, a ten první se pak pokusil tomu druhému pomoci.

[34] Je šest míst, která nejsou vhodná k sezení, podle vysvětlení Komentáře *Párájika Páḷi – Verañjakaṇḍavaṇṇaná* : (1) *atidūraṃ* - příliš daleko (učitel by musel na žáka vykřikovat), (2) *accāsannaṃ* - příliš blízko (přirozený pohyb učitele by nebyl volný), (3) *uparivātaṃ* - ve směru větru (pokud by např. vítr vál na učitele zprava zepředu, a pokud by žák seděl vpravo vepředu, pak by ten vítr přenášel případné zápachy z žákových úst (a jiné zápachy) k učiteli), (4) *unnatappadesaṃ* - na vyšším místě k sezení (žák by projevil neúctu zaujetím nadřazené pozice), (5) *atisammukhaṃ* - přímo ve předu (učitel by ztratil svůj přirozený výhled), (6) a *atipacchā* – vzadu (učitel by musel otáčet hlavou aby žáka viděl).

	end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life.	(nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života.
Santi, bhāradvāja, eke samaṇabrāhmaṇā anussavikā.	There are, Bhāradvāja, some ascetics (and) brahmins just following (what they) hear.	Bháradvádžo, jsou někteří asketi (a) bráhmani, kteří pouze následují co slyší.[35]
Te anussavena diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti; seyyathāpi brāhmaṇā tevijjā.	They, by repeating (what they heard), (say that they have) attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – such as the brahmins of Three Knowledges (i.e. Three Vedas).	Oni, opakováním (co slyšeli), (tvrdí, že) dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života – jako například bráhmani Tří Věd (tj. Tří Véd).
Santi pana, bhāradvāja, eke samaṇabrāhmaṇā kevalaṃ saddhāmattakena diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti; seyyathāpi takkī vīmaṃsī.	However, Bhāradvāja, there are certain ascetics (and) brahmins, (who) (believe they have) attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements), (and) proclaim the origin of holy life – entirely just by faith (that it is so) – such as the thinkers-philosophers.	Bháradvádža, jsou ale někteří asketi (a) bráhmani, (kteří věří,) že dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot), (a) prohlašují počátek svatého života – zcela skrze pouhou víru (že to tak je) – jako například myslitelé, filosofové.[36]
Santi, bhāradvāja, eke samaṇabrāhmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṃyeva dhammaṃ abhiññāya diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti.	There are, Bhāradvāja, certain ascetics (and) brahmins, who themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life.	Bháradvádžo, jsou někteří asketi (a) bráhmani, kteří, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života
Tatra, bhāradvāja, ye te samaṇabrāhmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṃyeva dhammaṃ abhiññāya diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip	There, Bhāradvāja, out of those ascetics (and) brahmins who themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final	Tam, Bháradvádžo, z těch asketů (a) bráhmanů kteří, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí

[35] Podle toho, co se dozvídáme z následující věty, pouze slyší a mluví ale nedosahují těch dosažení svou vlastní zkušeností. Zde "slyšení" není pouze zaslechnutí, jedná se o starověký způsob předávání znalostí – učitel vysloví větu nebo verš, a žák to zopakuje tak, jak to slyší. Pak učitel cvičí žáka vyslovováním a žákovo opakováním znovu a znovu různými způsoby (např. vyslovením začátku a očekáváním, že žák dopoví zbytek, žádáním žáka aby zarecitoval začátek a učitel sám zarecituje konec, atd.) až do doby, kdy žák "uchopí" všechny věty, odstavce, a texty, které se měl bezchybně naučit zpaměti a osvojit na celý život, přesně tak, jak se je naučili od svého učitele. Stejný způsob učení následovali Buddhovi mniši první tři staletí než se cca. v prvním st. př. n. l. zapsaly Buddhistické spisy na palmové listy a ještě mnoho staletí poté.

[36] Tj. pouze myslí a přemýšlí o vlastnostech skutečnosti, co je dobré a špatné, ale sami neprožili úplnou svobodu z nečistot mysli. Např. ti, kdo se domnívají "možná jsem teď Osvícený/á protože jsem neporušil(a) žádný z pěti pravidel po dlouhou dobu" by patřili právě do této kategorie.

pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti, tesāhamasmi.	end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life, I am (One).	Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života, já jsem (jeden).
Tadamināpetaṃ, bhāradvāja, pariyāyena veditabbaṃ, yathā ye te samaṇabrāhmaṇā pubbe ananussutesu dhammesu sāmaṃyeva dhammaṃ abhiññāya diṭṭhadhammābhiññāvosānapāramip pattā, ādibrahmacariyaṃ paṭijānanti, tesāhamasmi.	It also should be understood (/"known") in this way: in the way those ascetics (and) brahmins themselves, indeed, attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements) by supernatural knowledge of the Truth, (and) proclaim the origin of holy life, I am (One) out of them (who attained that in the same way).	Také by to mělo být pochopeno (/"věděno") takto: tak, jak ti asketi (a) bráhmani, vskutku, sami dosáhli nadpřirozeného poznání skutečnosti, konečného překonání (nečistot) nadpřirozenou znalostí Pravdy, (a) prohlašují počátek svatého života, já jsem jeden z nich (kdo toho dosáhl stejným způsobem).[37]

474. Diṭṭhadhammābhiññā vosānapāramippattāti diṭṭhadhamme abhiññāte imasmiññeva attabhāve abhijānitvā vositavosānā hutvā	474. "Attained the supernatural knowledge of the present reality, (as well as) the final end (of the defilements)" means that (they) say "we have attained the supernatural understanding of the present reality in this very life, and having supernaturally understood (the reality) (we,) having ended the (defilements that should be) ended,	474. "Dosáhli nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti, konečného překonání (nečistot)" znamená, že říkají: "my dosáhli jsme nadpřirozeného poznání přítomné skutečnosti právě v tomto životě, a když jsme nadpřirozeně poznali (skutečnost), ukončili (nečistoty mysli) které by měly být ukončené,
pāramīsaṅkhātaṃ sabbadhammānaṃ pārabhūtaṃ nibbānaṃ pattā mayanti vatvā ādibrahmacariyaṃ paṭijānantīti attho.	attained the Enlightenment (/*Nibbāna*), (being) the overcoming of all the phenomena known as (those that should be) overcome," (and) they proclaim the origin of holy life.	Dosáhli (jsme) Osvícení (/*Nibbány*), (jež je) překonání všech jevů známých (jakožto ty které by měly být) překonány," (a) prohlašují počátek svatého života.

[37] Podle doslovného Páḷi-Barmského překladu, zde Buddha mluvil o předchozích Buddhách, tj. těch, kteří už nežili, a tak samozřejmě nemínil žádné ze svých současníků. Viz např. *AN 4.24.10. Samaṇa Sutta*, kde Buddha vysvětlil, že pouze v jeho učení jsou Osvícené osoby, nikde jinde na světě: *"Idheva bhikkhave samaṇo, idha dutiyo samaṇo, idha tatiyo samaṇo, idha catuttho samaṇo; suññā parappavādā samaṇebhi aññehīti."* = "Pouze zde, mniši, je asketa (prvního stupně osvícení), zde je asketa druhého (stupně Osvícení), zde je asketa třetího (stupně Osvícení), zde je asketa čtvrtého (stupně osvícení); ostatní učení ostatních (učitelů) jsou prosta (osvícených) asketů." Stejné prohlášení se nachází také v *MN 11. Cúḷasíhanáda Sutta* a *DN 16. Mahápariníbbána Sutta.* V *SN 2. Nidānavaggapāḷi – 2. Abhisamayasaṃyuttaṃ - 11. Tatiyapabbatasuttaṃ* je také přirovnání, které vysvětluje obrovský rozdíl mezi dobrodiním, kterého lze dosáhnout následováním jiných asketických tradic a dobrodiním dosaženým následováním Buddhy. Dobrodiní, kterého dosáhne Vstoupivší-Do-Proudu *(Sótápanna)* je v porovnání s dosažením asketů jiných filosofických směrů a učení přirovnané k množství kamene v obrovské Hoře Méru/Sinéru a sedmi semínky sezamu.

Ādibrahmacariyanti brahmacariyassa ādibhūtā uppādakā janakāti evaṃ paṭijānantīti vuttaṃ hoti.	"Origin of holy life" is said (meaning) they proclaim that (they) are the originators, the pioneers, the creators of the holy life.	"Počátek svatého života" je řečeno (s významem, že) prohlašují, že jsou původci, průkopníky, tvořiteli svatého života.
Takkīti takkagāhī.	"Thinkers" (means) (they) attach to assumptions.	"Myslitelé" znamená, že ulpívají na domněnkách.
Vīmaṃsīti vīmaṃsako, paññācāraṃ carāpetvā evaṃvādī.	"Philosophers" means a philosopher; he teaches by instructing conduct (in the form of) wise behavior.	"Filosofové" znamená filosof, učí instruováním chování (na způsob) moudrého chování.
Tesāhamasmīti tesaṃ sammāsambuddhānaṃ ahamasmi aññataro.	"Of them I am (One)" means out of those Rightly and Self Awakened Ones I am One.	"Jsem (jeden) z nich" znamená z těch Správě a Zcela Osvícených já jsem jeden.

475. "Idha me, bhāradvāja, pubbeva sambodhā anabhisambuddhassa bodhisattasseva sato etadahosi – 'sambādho gharāvāso rajāpatho, abbhokāso pabbajjā.	475. Here, Bhāradvāja, before (my) complete Enlightenment, when not supernaturally Enlightened, just when I was a *bodhisatta*, it occurred to me: "Life in a house is narrow (by the little opportunity for spiritual progress), dusty (by the abundant opportunity for mental defilements), (whereas) going forth is (like) open space.	475. Zde, Bháradvádžo, před (mým) úplným Osvícením, ještě když jsem nebyl nadpřirozeně osvícený, právě když jsem byl *bódhisattou*[38], vyvstalo mi (v mysli): "Život v domě je těsný (nedostatkem možností k duševnímu rozvoji), zaprášený (bohatými příležitostmi k nečistotám mysli), (kdežto) odchod (do bezdomoví) je (jako) volný prostor.
Nayidaṃ sukaraṃ agāraṃ ajjhāvasatā ekantaparipuṇṇaṃ ekantaparisuddhaṃ saṅkhalikhitaṃ brahmacariyaṃ carituṃ.	Dwelling in a house, it is not easy to live the holy life entirely complete, entirely pure, (like) a conch shell.	Když pobývám v domě, není snadné žít svatý život zcela úplný, zcela čistý, (jako vyleštěná) mušle.
Yaṃnūnāhaṃ kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajeyya'nti.	What if I shaved off (/"removed") (my) hair (and) beard, covered (myself) in robes (dyed in) tree-bark-dye, and went forth from home to homelessness.	Co kdybych já si oholil (/"odstranil") vlasy (a) vousy, zahalil se do rób (nabarvených) barvou z kůry stromů, a odešel z domova do bezdomoví.
So kho ahaṃ[39]*, bhāradvāja, aparena samayena daharova samāno susukāḷakeso bhadrena yobbanena samannāgato paṭhamena vayasā akāmakānaṃ mātāpitūnaṃ assumukhānaṃ rudantānaṃ*	Hence I, Bhāradvāja, at a later time, being just young, of fresh black hair, endowed with youthful (/"good") age, in the prime of life, to the unhappy parents weeping tears (over their) face, removed (my) hair	Proto jsem si později, Bháradvádžo, když jsem byl pouze mladý, s čerstvými černými vlasy, obdařený mladým (/"dobrým") věkem, v prvotním věku, nešťastným

[38] *Bódhisatta* ("bytost (postupující k) Osvícení") je část života Siddhatthy Gótamy, kdy ještě nebyl Buddhou. Také to zahrnuje velký počet minulých životů od té doby, kdy mu bylo předpovězeno Buddhou Padumuttarou, že bude v budoucnosti Buddhou. Těch 547 džátak, které se nám dochovaly jsou pokládané za popisy některých z těch minulých životů, kdy se *bódhisatta* cvičil ve zdokonalování Deseti Dokonalostí (štědrost, etika, odevdání, moudrost, úsilí/energie, trpělivost, pravda/čestnost, rozhodnutí, milující dobrotivost, a vyrovnanost).

[39] *"So (kho) ahaṃ"* je zřejmě gramatický výraz specificky v jazyce Páḷi. Barmský překlad říká "ten já Pán-v-budoucnu" ("ထိုငါဘုရားလောင်းသည်"). Zamýšlený význam zde asi je "takto", "já, vskutku", "já a nikdo jiný", atd.

kesamassuṃ ohāretvā kāsāyāni vatthāni acchādetvā agārasmā anagāriyaṃ pabbajiṃ.	(and) beard, covered (myself) in robes (dyed in) tree-bark-dye, and went forth from home to homelessness.	rodičům[40], kteří plakali slzy po tvářích, oholil vlasy a vousy, zahalil se do rób (nabarvených) barvou z kůry stromů, a odešel z domova do bezdomoví

MN 26. Pāsarāsisuttavaṇṇanā	Commentary to MN 26. Discourse on The Heap of Fetters	Komentář k MN 26. Rozprava o Hromadě Pout
277. Tattha daharova samānoti taruṇova samāno.	277. There "being just young" means "being just youthful".	277. Tam "když jsem byl pouze mladý" znamená "když jsem byl pouze mladistvý."
Susukāḷakesoti suṭṭhu kāḷakeso, añjanavaṇṇakesova hutvāti attho.	"Of fresh black hair" means rightly black hair, like the hair (that have) the color of collyrium.	"S čerstvými vlasy" znamená dobře černými vlasy, jako vlasy (které mají) barvu oční vodičky[41].
Bhadrenāti bhaddakena.	"Youthful (/"good")" means favorable.	"Mladým (/"dobrým")" znamená příznivým.
Paṭhamena vayasāti tiṇṇaṃ vayānaṃ paṭhamavayena.	"In the prime of life" means in the first age of the three ages (/stages of life).	"V prvotním věku" znamená v prvním věku ze tří věků (/období života).[42]
Akāmakānanti anicchamānānaṃ, anādaratthe sāmivacanaṃ.	"Unhappy" means undesiring; the (word) "not appreciative" (*anādaratthe*) is in genitive case.	"Nešťastným" znamená nežádoucím; (to slovo) "neoceňujícím" (*anādaratthe*) je v (druhém pádě) *genitivu*.
Assūni mukhe etesanti assumukhā; tesaṃ assumukhānaṃ, assukilinnamukhānanti attho.	"Tears in the face" thus they are of tearful faces; to them of tearful faces, to (those) of faces smeared by tears, (that is) the meaning (here).	"Slzy ve tvářích" tak jsou s proslzenými tvářemi; jim s proslzenými tvářemi, (těm) kdo mají tváře pošpiněné slzami, (ten) význam (se tu zamýšlí).
Rudantānanti kanditvā rodamānānaṃ.	"(To them,) weeping" means sobbing and weeping.	"(Těm,) plakajícím" znamená vzlykajícím a plakajícím.[43]

[40] Matka prince Siddhatthy zemřela brzy po jeho narození. Její sestra *Mahāpajāpatī Gotamī* se ale pak o prince starala jakoby to byl její vlastní syn.

[41] Oční vodička *(aňdžana)*, také známá jakožto "oční lázeň" nebo "oční koupel" se používala ke zklidnění a pročištění očí.

[42] Podkomentář vysvětluje, že to bylo když bylo *bodhisattovi* 29 let; "první věk" je do 33 let.

[43] Tady by se mohl někdo zeptat: "Dobře, ale neunikl princ Siddhattha v noci z palace, neviděný nikým kromě svého vozky Čhanny, který ho vzal k řece Anómá na koni Kanṭakovi/Kaṇḍakovi? Neprojeli ve skutečnosti městskou bránou otevřenou bohy (protože jinak byly městské brány vždycky v noci zamčené)? Neustřihnul si své vlasy proslule u řeky Anómá a nevyhodil je do vzduchu s myšlenkou: "jestli nespadnou dolů (tj. pokud zmizí ve vzduchu), stanu se Buddhou" – načež si je Sakka, král bohů, vzal ze vzduchu aby s nimi potavil Čúḷámuni pagodu ve svém nebi (a takže ty vlasy nikdy dolů nespadly)?" Nejdůležitější věc, kterou je třeba si pamatovat v těchto případech, je důvod se kterým Buddha učil své Učení. Buddha učil své posluchače pouze to, co jim mohlo pomoci v jejich duševním rozvoji. Předpokládám, že vyprávění příběhu Jeho tajného úniku z paláce v noci by nemělo konkrétní význam pro Jeho posluchače v jejich praxi etiky atd., proto to Buddha nezmínil. Ostatní o tom samozřejmě věděli od členů Siddhatthovy velké rodiny Sákjů. Také je dobré poznamenat, že příběh tajného Siddhatthova úniku z paláce v noci je obsažen v *šestnácti* různých textech Komentářů po celé Tipiṭace – ve čtyřech z pěti *Nikájích*, ve *Vinaya Piṭace*, a i v *Abhidhammě*. Abych poukázal na význam, s jakým jej Starší (tj. mniši-autoři Komentářů a Podkomentářů) zachovali, sepsal jsem všechny související odkazy na to vyprávění v Komentářích: *(1) MNA 1, (vol.2), 3. Ópammavaggó - 6. Pásarásisuttavaṇṇaná - para. 53; (2) SNA 3.1.8.6.*

So evaṃ pabbajito samāno kiṃkusalagavesī anuttaraṃ santivarapadaṃ pariyesamāno yena āḷāro kālāmo tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā āḷāraṃ kālāmaṃ etadavocaṃ –	Then thus, having gone forth, (I) was searching what was skilful, the supreme word (/"Enlightenment") of the ultimate peace. Seeking (that), I approached where there was Āḷāra Kālāma. Having approached (him), I told this to Āḷāra Kālāma:	Pak, když (jsem) takto odešel (do bezdomoví), hledal jsem to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo (/"Osvícení) dokonalého klidu. Při (tom) hledání jsem přistoupil tam kde byl Áḷára Káláma. Když jsem k (němu) přistoupil, řekl jsem toto Áḷárovi Kálámovi:
'icchāmahaṃ, āvuso kālāma, imasmiṃ dhammavinaye brahmacariyaṃ caritu'nti.	"Friend Kālāma, I want to live holy life in this teachings and discipline."	"Příteli[44] Kálámo, chci žít svatým životem v tomto učení a kázni."
Evaṃ vutte, bhāradvāja, āḷāro kālāmo maṃ etadavoca – 'viharatāyasmā.	Saying so, Bhāradvāja, Āḷāra Kālāma told me this: "May the venerable sir stay (here);	Když bylo takto řečeno, Bháradvádža, Álára Káláma mi řekl toto: "Kéž (zde) ctihodný pán pobývá;
Tādiso ayaṃ dhammo yattha viññū puriso nacirasseva sakaṃ ācariyakaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihareyyā'ti.	This is the kind of teachings, where the knowledgeable man might soon attain, enter, and dwell by (his) own supernatural knowledge in the (attainment) of (his) own teacher."	Tohle je druh učení, kde znalý muž může brzy dosáhnout, vstoupit, (a) prodlévat vlastní nadpřirozenou znalostí v (dosažení) svého učitele.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ pariyāpuṇiṃ.	Hence I, Bhāradvāja, soon, indeed quickly, mastered that teachings.	A tak jsem si já, Báradvádžo, brzy, vskutku rychle, osvojil to učení.

Kiṃ kusalagavesīti kiṃ kusalanti gavesamāno.	"(I) was searching what was skilful" means (he was) searching (thinking) "what is skilful?"	"Co dovedného jsem hledal" znamená, že hledal co je dovedného.
Anuttaraṃ santivarapadanti uttamaṃ santisaṅkhātaṃ	"Supreme word of ultimate peace" means the ultimate word of the highest expression of peace,	"Nejvyšší slovo dokonalého míru" znamená dokonalé slovo nejvyššího

Síhasuttavaṇṇaná - para. 9; ***(3)*** *ANA 1 13. Ékapuggalavaggavaṇṇaná - para. 21;* ***(4)*** *ANA 1 14.(14)1. Paṭhamaétadaggavaggó - Aññásikoṇḍaññatthéravatthu - para. 18;* ***(5)*** *ANA 4 1.4.3. Síhasuttavaṇṇaná - para. 9;* ***(6)*** *KNA Dhammapada (vol.1), 1.8. Sáriputtatthéravatthu - para. 11;* ***(7)*** *KNA Dhammapada (vol.2), 14.1. Máradhítaravatthu - para. 9;* ***(8)*** *KNA Játaka 1 (vol.1) – Nidánakathá - 2. Avidúrénidánakathá - para. 38;* ***(9)*** *KNA Játaka 1 (vol.4) - 11.[460] 6. Yudhañcayajátakavaṇṇaná - para. 1;* ***(10)*** *KNA Vimánavatthu 2.7.7. Kaṇḍakavimánavaṇṇaná - para. 81;* ***(11)*** *KNA Thérígáthá 1.1. Aññatarátherígáthávaṇṇaná - para. 5;* ***(12)*** *KNA Apadána 1.2. Avidūrénidánakathá - para. 39;* ***(13)*** *KNA Buddhavaṃsa, Nidánakathá - Abbhantaranidánaṃ - 1. Ratanacaṅkamanakaṇḍavaṇṇaná - para. 9;* ***(14)*** *VinA 1.2.12. Dubbacasikkhápadavaṇṇaná - para. 1;* ***(15)*** *Vinaya Ṭíká 1. Véraññjakaṇḍavaṇṇaná - para. 32;* ***(16)*** *AbhiA Dhammasaṅganí – Nidánakathá – Sumédhakathá - para. 583*.

[44] *Āvuso* je slovo obvykle učívané mezi mnichy ve spisech Páḷi bezohledu na jejich mnišský věk. Překládá se "příteli", "bratře", apod. Podle slovníku PTS se vyvinulo z *āyusmanto*. V Buddhově době bylo ale slovo *"āyasmā"* oslovením používaným pro nadřazenou osobu. V *Dīgha Nikāya 16. Parinibbāna Sutta - Tathāgatapacchimavācā* Buddha údajně rozhodl, že mladší mniši budou oslovovat starší mnichy *"bhante"* ("vznešený") nebo *āyasmā* ("starší"; "ctihodný"), kdežto starší mniši budou oslovovat mladší jejich jménem, rodem, nebo *"āvuso"*. Aby se předešlo zbytečným *faux pas* když se mnich setká s jiným mnichem a neznají mnišský věk jeden druhého, tradičně se následuje, že se k sobě všichni mniši chovají nanejvýš uctivě, alespoň při oficiálních událostech.

varapadaṃ, nibbānaṃ pariyesamānoti attho.	meaning (he) was searching for the Enlightenment (*Nibbāna*).	vyjádření míru, což znamená, že hledal Osvícení (*Nibbánu*).
Yena āḷāro kālāmoti ettha āḷāroti tassa nāmaṃ, dīghapiṅgalo kireso.	"There where (was) Āḷāra Kālāma," there Āḷāra is his name, indeed he (was) long and brown.	"Tam kde (byl) Áḷára Káláma," tam Áḷára je jeho jméno; vskutku, byl dlouhý a hnědý.[45]
Tenassa āḷāroti nāmaṃ ahosi.	Thus his name became (to be) "Āḷāra".	Tak jeho jméno bylo "Áḷára".
Kālāmoti gottaṃ.	"Kālāma" is the clan (where he was born).	"Káláma" je rod (ve kterém se narodil).
Viharatāyasmāti viharatu āyasmā.	"May the venerable sir stay" (means) may the venerable sir stay. [The Commentary just separated the conjoined words.]	"Kéž (zde) ctihodný pán pobývá" znamená kéž ctihodný pán pobývá. [Komentář pouze rozdělil dvě spojená slova.]
Yattha viññū purisoti yasmiṃ dhamme paṇḍito puriso.	"Where the knowledgeable man" means in which teachings a wise man.	"Kde znalý muž" znamená v kterém učení znalý muž.
Sakaṃ ācariyakanti attano ācariyasamayaṃ.	"Own teacher" means the understanding of (one's) own teacher.	"Vlastní učitel" znamená pochopení vlastního učitele.
Upasampajja vihareyyāti paṭilabhitvā vihareyya.	"May (…) enter, and dwell" means having attained, (he) might dwell.	"Může (…) vstoupit, a prodlévat" znamená po dosažení může prodlévat.
Ettāvatā tena okāso kato hoti.	So much was the opportunity given (/"made") by him (i.e. Kālāma).	Taková byla příležitost poskytnutá (/"vytvořená") jím (tj. Kálámou).
Taṃ dhammanti taṃ tesaṃ samayaṃ tantiṃ.	"That teachings" means (learning) the procedure of that understanding (/attainment) by them (i.e. the student-ascetics).	"To učení" znamená (učení) postupu k tomu pochopení (/dosažení) jimi (tj. žáky askety).
Pariyāpuṇinti sutvāva uggaṇhiṃ.	"I mastered" means I have memorized (it all) having just heard (it once).	"Osvojil jsem si" znamená naučil jsem se (to všechno) nazpaměť již po (prvním) poslechu.

So kho ahaṃ, bhāradvāja, tāvatakeneva oṭṭhapahatamattena lapitalāpanamattena 'ñāṇavādañca vadāmi, theravādañca jānāmi, passāmī'ti ca paṭijānāmi, ahañceva aññe ca.	Thus I, Bhāradvāja, (at that time) claimed: "I speak the teachings on knowledge, know and see the teachings on eternity," only by the contact of lips (during saying it),	A tak jsem já, Bháradvádžo, (v té době) tvrdil: "Hlásám učení o poznání, vím a vidím učení věčnosti," pouze dotekem rtů (během toho vyslovování), pouze opakováním co (Káláma) řekl; já i ostatní.[46]

[45] The Sub-Commentary explains, that he was "long" in height, and had brown eyes – *"tuṅgasarīratāya dīgho, piṅgalacakkhutāya piṅgalo"* – "long because of the height of body, (and) brown because of the brown eyes." Pāḷi-Burmese dictionary however explains, that he was "long (with) weird eyes" ("ရှည်၍ ကြောင်သော မျက်စိရှိသော"), hence he was called "Āḷāra". The dictionary also says that "weird" means "gay and mad" ("မြူးရူး"), a Burmese word that I have possibly misunderstood. I suppose that "brown eyes" are "weird" because eyes of Indians are usually black.

[46] Tohle asi odkazuje na otázku brahmana Saṅgáravy na začátku, a Buddha zde vysvětluje že byl prvním z těch tří druhů těch, kdo prohlašují že jsou osvícení. Tipiṭakadhara Mengun Sajadó vysvětluje: "Pouze opakováním toho, co učitel řekl, jemnými pohyby rty,

	only by repeating what (Āḷāra Kālāma) said; both me and others.	
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho āḷāro kālāmo imaṃ dhammaṃ kevalaṃ saddhāmattakena sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedeti; addhā āḷāro kālāmo imaṃ dhammaṃ jānaṃ passaṃ viharatī'ti.	Then, Bhāradvāja, it occured to me: "Indeed, Āḷāra Kālāma does not claim 'I have attained, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge' entirely just by faith; verily, Āḷāra Kālāma dwells in this teachings knowing (and) seeing (it in reality).	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, Áḷára Káláma netvrdí 'dosáhl jsem, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení svou nadpřirozenou schopností' úplně pouze vírou; Áḷára Káláma skutečně prodlévá v tomto učení se znalostí (a) prozřením.

Oṭṭhapahatamattenāti tena vuttassa paṭiggahaṇatthaṃ oṭṭhapaharaṇamattena; aparāparaṃ katvā oṭṭhasañcaraṇamattakenāti attho.	"as much as is the contact of lips (suring saying so)" has the meaning that what was said by him (i.e. Káláma), the grasped/learned meaning was (repeated) as much as is the beating of lips; doing (so) again and again, just moving the lips.	"Pouze dotekem rtů (během toho vyslovování)" znamená, že co jím (Kálámou) bylo řečeno, ten pochopený význam byl (opakovaný) pouze údery rtů; dělal (to) znovu a znovu, pouze pohyboval rty.
Lapitalāpanamattenāti tena lapitassa paṭilāpanamattakena.	"as much as is the repeating of what (Āḷāra Kālāma) said" means just by repeating after him who spoke.	"Pouze opakováním co (Káláma) řekl" znamená pouze opakováním po něm kdo mluvil.
Ñāṇavādanti jānāmīti vādaṃ.	"I know the teachings on knowledge" means the (particular) teaching.	"Znám učení o poznání"[47] znamená to (konkrétní) učení.
Theravādanti thirabhāvavādaṃ, thero ahametthāti etaṃ vacanaṃ.	"Teachings on eternity" means the teachings on permanence; "'there	"Učení věčnosti" znamená učení stálosti; "řekl zde 'stálost'" je (významem) toho slova.[48]

bódhisatta dosáhl takového stupně znalosti, kde mohl říci: "Pochopil jsem!" Ve skutečnosti, prohlásil: "Pochopil jsem! Poznal jsem ten postup!" a vedoucí té (asketické) školy s ostatními svými žáky také souhlasili s tímto *(bódhisattovým)* prohlášením." (Z *"The Great Chronicle of Buddhas"*, The Most Venerable Mingun Sayadaw Bhaddanta Vicittasārābhivaṃsa, přel. U Ko Lay & U Tin Lwin, The State Buddha Sāsana Council, Ti=Ni Publishing Center, 2006 [druhá edice]; sv.2, str.140/PDF str.158.)

[47] Všimni si, že zde asi Komentář následuje jinou verzi tohoto textu, což je ale běžné (v nepodstatných záležitostech). Hlavní text říká: *"ñāṇavādañca vadāmi"* = "Hlásám učení o poznání", kdežto autor Komentáře čte *"ñāṇavādañca jānāmi"* = "Znám učení o poznání."

[48] *"Thero ahamettha"* dává smysl pokud by bylo vytažené z kontextu. Znamenalo by "Tam já jsem starší." - *thero"* (= starší (mnich)), *"ahaṃ"* (= já), *"ettha"* (= tam). V kontextu výše ale žádný smysl nedává. Mohlo to být tak, že místo *"ahamettha"* by to mělo být *"āhamettha"* (druh rozdílu, který se v různých textech Pāḷi běžně vyskytuje), netradičním spojením slova *"āha"* (= řekl), a *"ettha"* (= tam)? Ve skutečnosti, doslovný Páḷi-barmský překlad (*MNA1* sv.3 str.20 (PDF str.20)) zřejmě následuje právě takovou verzi Pāḷi textu. Říká: *"Theravādanti,* ထေရဝါဒံဟူသည်ကား; *thirabhāvavādaṃ,* မြဲမြံစွာဖြစ်၏ဟူသော စကားကို; *ettha,* ဤအယူ၌; *thiro,* မြဲမြံစွာဖြစ်၏; *iti etaṃ vacanaṃ*, ဤစကားကို; *āha*, ဆိုပြီ။" = *"Theravāda"* znamená učení o stálosti; tam (tj. v té víře) (to dosažení) je stálé; proto (Buddha) řekl to slovo *(theravāda)*." A tak místo *"thero ahamettha"* verze tohoto autora pravděpodoně obsahovala *"thiro āha(m)ettha."* Podkomentář k tomu přidává *"akampanīyatāya thiro"* (= "stálý (svou) neotřesitelností").

Cílem *bódhisatty,* budoucího Buddhy, bylo nalézt stálé dosažení, stálou svobodu z Koloběhu Přerozování, stálou svobodu ze zrození, stárnutí, a smrti. Proto, "Učení o stálosti" bylo právě to, co *bódhisatta* hledal. Narozdíl od Buddhova Učení, kde jsou všechna dosažení nestálá v rámci osobní zkušenosti, a pouze konečné vyvanutí *(Parinibbāna)* je stálé, v tomto případě Āḷāra

	(he) said 'permanence'" is the (meaning of) the word.	
Ahañceva aññe cāti na kevalaṃ ahaṃ, aññepi bahū evaṃ vadanti.	"Both me as well as others" means not just me, many others say so too.	"Já i ostatní" znamená ne pouze já, mnoho ostatních to také hlásají.
Kevalaṃ saddhāmattakenāti paññāya asacchikatvā suddhena saddhāmattakeneva.	"Entirely just by faith" means not having attained it by wisdom, believing just as much as faith (can).	"Úplně pouze vírou" znamená bez dosažení (toho stupně) moudrostí, vírou tolik kolik důvěra (může).
Bodhisatto kira vācāya dhammaṃ uggaṇhantoyeva,	In fact, just as the *bodhisatta* by word memorized (/"grasped") the teachings,	Ve skutečnosti právě, když se *bódhisatta* slovem naučil nazpaměť to učení,
"na kālāmassa vācāya pariyattimattameva asmiṃ dhamme, addhā esa sattannaṃ samāpattīnaṃ lābhī"ti aññāsi, tenassa etadahosi.	He realized: "Kālāma doesn't (understand) that teaching only to the extent of memorizing it by word, verily he has attained the seven attainments", thus it occurred (to the *bodhisatta*).	Uvědomil si: "Káláma tomu učení ne(rozumí) pouze do úrovně pamatování zpaměti slovem, dosáhl těch sedm dosažení skutečně,"[49] tak to vyvstalo (v mysli *bódhisatty*).

"Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena āḷāro kālāmo tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā āḷāraṃ kālāmaṃ etadavocaṃ –	"Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Āḷāra Kālāma. Having approached (him), I told this to Āḷāra Kālāma:	"Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku přistoupil tam kde byl Áḷára Káláma. Když jsem (k němu) přistoupil, pověděl jsem Áḷárovi Kálámovi toto:
'kittāvatā no, āvuso kālāma, imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesī'ti?	"Friend Kālāma, to what extent do (you) proclaim to us: 'I attain, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge'?"	"Příteli Kálámo, do jaké míry nám prohlašuješ: 'dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním'?"
Evaṃ vutte, bhāradvāja, āḷāro kālāmo ākiñcaññāyatanaṃ pavedesi.	Having spoken thus, Bhāradvāja, Āḷāra Kālāma proclaimed (his attainment as) the Base of Nothingness.	Když tak bylo řečeno, Bháradvádžo, Áḷára Káláma prohlásil (svoje dosažení jakožto) Základnu Nicoty.[50]
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho āḷārasseva kālāmassa atthi saddhā,	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "Indeed, not only Āḷāra Kālāma has faith, I also have faith indeed;	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, nejen Áḷára Káláma má důvěru, vskutku, i já mám

Káláma (stejně jako Udaka, syn Rámy) věřil, že dosažení Základny Nicoty je stálé dosažení, protože to tak vypadalo při jeho prožitku. V kontextu jména buddhistické školy se termín *Théraváda* používá výlučně pro "Učení Starších". Ve skutečnosti, slovo *théraváda* ve smyslu "učení o stálosti" nachází pouze ve vyprávění prince Siddhatthy jak se stal asketou a cvičil podle tehdejších učitelů - *Majjhima Nikāya sutty 26, 36, 85,* a *100* – kde pouze popisuje názory Áḷára Kálámy a Udaky, syna Rámy.

[49] Je celkem "osm dosažení" v praxi *samatha* (koncentrace), z toho čtyři "hmotná pohroužení" *(rúpa džhána)* a čtyři "nehmotná pohroužení" *(arúpa džhána)*. Dosažení Základny Nicoty učené Áḷárou Kálámou je třetím nehmotným pohroužením, dosažené po uspění v předchozích čtyřech hmotných a dvou nehmotných pohrouženích.

[50] *Visuddhimagga* podrobně vysvětluje Základnu Nicoty. Viz níže její vysvětlení významu toho slova:

> "... nemá vlastnictví (*kiňčana*), proto je to nevlastnictví (*akiňčana*); co se tím myslí, je že nemá ani zbytek pouhého skutek rozpuštění. Ten stav (podstata) nevlastnění je nicota (*ákiňčaňňa*). Toto je název vymizení toho vědomí, které patřilo základně nekonečného prostoru [tj. šestému stupni pohroužení]. Ta nicota je "základnou" ve smyslu podkladu toho pohroužení, tak jako je "základna bohů" *[deváyatana,* tj. nebe] pro bohy, tak je "základna sestávající z nicoty." (Z *"Path of Purification (Visuddhimagga)",* Bhadantācariya Buddhaghosa, překl. Bhikkhu Ñāṇamoli, Buddhist Publication Society, 2010 [první edice r. 1975]; str.329-330/PDF str.387-388. Vynechal jsem poznámky pod čarou a číslování odstavců, abych pozbudil čtenáře ke čtení původní knihy.

mayhaṃpatthi saddhā; na kho āḷārasseva kālāmassa atthi vīriyaṃ…pe… sati… samādhi… paññā, mayhaṃpatthi paññā.	not only Āḷāra Kālāma has energy...rep... mindfulness... concentration... wisdom, I also have wisdom indeed.	důvěru; nejen Áḷára Káláma má energii..opak... všímavost... soustředění... moudrost, vskutku, i já mám moudrost.
Yaṃnūnāhaṃ yaṃ dhammaṃ āḷāro kālāmo sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedeti tassa dhammassa sacchikiriyāya padaheyya'nti.	What if I endeavored to attain that teachings which ("teachings") Āḷāra Kālāma proclaims (as): "I attain, enter, (and) dwell in (this teaching) by (my) own supernatural knowledge."	Co kdybych já usiloval dosáhnout toho učení, které ("učení") Áḷára Káláma prohlašuje (jakožto): "Dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v (tomto učení) svým nadpřirozeným poznáním."
So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsiṃ.	Hence I, Bhāradvāja, indeed soon, indeed quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge.	A tak jsem já, Bháradvádža, vskutku brzy, vskutku rychle, dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním.

Ākiñcaññāyatanaṃ pavedesīti ākiñcaññāyatanapariyosānā satta samāpattiyo mamṃ jānāpesi.	"Proclaimed the Base of Nothingness" means he announced to me the seven attainments ending with the Base of Nothingness (as attained by him).	"Prohlásil (svoje dosažení jakožto) Základnu Nicoty" znamená, že mi oznámil sedm dosažení končících Základnou Nicoty (coby jeho vlastní).
Saddhāti imāsaṃ sattannaṃ samāpattīnaṃ nibbattanatthāya saddhā.	"Faith" means the faith necessary for attaining these seven attainments.	"Důvěra" znamená důvěra potřebná k dosažení těchto sedmi dosažení.
Vīriyādīsupi eseva nayo.	In energy, etc. the way (of explanation) is same (as with faith).	U energie, atd. je způsob (vysvětlení) stejný (jako u důvěry).
Padaheyyanti payogaṃ kareyyaṃ.	"If I endeavored" means if I made effort.	"Kdybych usiloval" znamená kdybych usiloval.
Nacirasseva taṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsinti bodhisatto kira vīriyaṃ paggahetvā	"indeed soon, quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge" means that the *bodhisatta* indeed concentrated (his) energy, and	"vskutku brzy dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním" znamená, že *bódhisatta* skutečně vynaložil energii, a
katipāhaññeva satta suvaṇṇanisseṇiyo pasārento viya satta samāpattiyo nibbattesi; tasmā evamāha.	Just within a few days attained the seven attainments as if (just) spreading seven ladders (made of Indian madder); hence (the Buddha) said so.	Již během několika dnů[51] dosáhl těch sedm dosažení jakoby rozložil sedm žebříků (z indického mořenu); proto (to Buddha) takhle řekl.

Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena āḷāro kālāmo tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā āḷāraṃ kālāmaṃ etadavocaṃ –	Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Āḷāra Kālāma. When I approached (him), I told this to Āḷāra Kālāma:	Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku přistoupil tam kde byl Áḷára Káláma. Když jsem (k němu) přistoupil, řekl jsem Áḷárovi Kálámovi toto:
'ettāvatā no, āvuso kālāma, imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā	'Is it this much, friend Kālāma, that you proclaim to us the attainment (and) entering this teaching by	"Je toto tolik, příteli Kálámo, co nám prohlašuješ (jakožto) dosažení (a)

[51] Tj. dva nebo tři dny (říká doslovný Páḷi-barmský překlad). Obyčejní lidé budou asi potřebovat jedno nebo dvě desetiletí.

sacchikatvā upasampajja pavedesī'ti?	(one's) own supernatural knowledge?	vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním?
'Ettāvatā kho ahaṃ, āvuso, imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemī'ti.	"Indeed that much, friend, I proclaim the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge.	"Vskutku tolik já, příteli, prohlašuji (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
'Ahampi kho, āvuso, ettāvatā imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmī'ti.	"Even I, friend, have that much attained, entered, (and) dwell in this teaching by (my) own supernatural knowledge.	"I já, příteli, jsem tolik dosáhl, vstoupil, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
'Lābhā no, āvuso, suladdhaṃ no, āvuso, ye mayaṃ āyasmantaṃ tādisaṃ sabrahmacāriṃ passāma.	"It is gain for us, friend, it is a good gain for us, friend, that we see the venerable sir of such a good holy life.	"Je to pro nás příznivé (/"zisk"), příteli, je to pro nás příjemně příznivé (/"dobrý zisk"), příteli, že vidíme ctihodného pána takového dobrého svatého života.
Iti yāhaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemi taṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi;	Thus the teaching of which I proclaim attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge, that (same) teaching you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge.	Takto to učení kterého já prohlašuji dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním, toho učení jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním.
yaṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi tamahaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedemi.	That teaching that you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge, that (is) the teaching of which I proclaim attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge.	To učení kterého jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním, to (je) učení kterého prohlašuji dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním.
Iti yāhaṃ dhammaṃ jānāmi taṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsi, yaṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsi tamahaṃ dhammaṃ jānāmi.	Thus the teaching that I know, that (same) teaching you know, that teaching that you know, that (same) teaching I know.	Takto to učení, které znám, to učení ty znáš, to učení které znáš, to učení já znám.
Iti yādiso ahaṃ tādiso tuvaṃ, yādiso tuvaṃ tādiso ahaṃ.	Thus as am I you are same, as are you, I am same.	Takto jaký jsem já takový jsi ty, jaký jsi ty, takový jsem já.
Ehi dāni, āvuso, ubhova santā imaṃ gaṇaṃ pariharāmā'ti.	Come, friend, now (we) shall care for this group (of students) staying both (together), indeed."	Pojď, příteli, teď se budeme starat o tuto skupinu (studentů) zatímco spolu, vskutku, pobýváme."
Iti kho, bhāradvāja, āḷāro kālāmo ācariyo me samāno attano antevāsiṃ maṃ samānaṃ attanā samasamaṃ ṭhapesi, uḷārāya ca maṃ pūjāya pūjesi.	Thus, Bhāradvāja, Āḷāra Kālāma being my teacher, me being his own student, placed me on the same level as himself, and offered to me the greatest offerings.	Takto, Bháradvádžo, (přestože) byl Álára Káláma mým učitelem, (a) já jeho žákem, umístil mě na stejnou pozici jako sebe, a daroval mi nejvyšší dary.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'nāyaṃ dhammo nibbidāya na virāgāya na nirodhāya na upasamāya na abhiññāya na	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "This teaching does not culminate in dispassion (to rebirth), not in non-craving, not in cessation	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Toto učení nevrholí v nevášni (pro zrozování), ani v netoužení, ani v ustání chtíče, ani v

sambodhāya na nibbānāya saṃvattati, yāvadeva ākiñcaññāyatanūpapattiyā'ti.	of lust, not in cessation of all defilement, not in supernatural knowledge, not in thorough awakening (to the Truth), not in the attainment of Enlightenment, (being) as high (/"much") as the arising of the Base of Nothingness."	ustání veškerých nečistot (mysli), ani v nadpřirozeném poznání, ani úplným probuzením (do Pravdy), ani dosažením Osvícení[52], (ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Nicoty."
So kho ahaṃ, bhāradvāja, taṃ dhammaṃ analaṅkaritvā tasmā dhammā nibbijja apakkamiṃ.	Hence I, Bhāradvāja, indeed displeased with that teaching, and dispassionate for that teaching, I left.	Proto jsem já, Bháradvádžo, vskutku nespokojený s tím učením, a bez vášně pro to učení, odešel.

Lābhā no, āvusoti anusūyako kiresa kālāmo.	"It is gain for us, friend" means that Kālāma was indeed not jealous.	" Je to pro nás příznivé (/"zisk"), příteli" znamená, že Káláma, vskutku, nebyl žárlivý.
Tasmā "ayaṃ adhunāgato, kinti katvā imaṃ dhammaṃ nibbattesī"ti usūyaṃ akatvā pasanno pasādaṃ pavedento evamāha.	Therefore, not being jealous (/"making jealousy") (thinking): "this (one) has (just) now come, what did (he) do that (he) attained this teaching (so quickly)?" And respectfully expressing respect, said so (the Buddha).	Proto, že nebyl žárlivý (/"nedělal žárlivost") (myšlenkou): "tenhle právě přišel, co dělal, že dosáhl tohoto učení (tak rychle)?" A uctivě vyjádřil úctu, (proto to Buddha) takhle řekl.
Ubhova santā imaṃ gaṇaṃ pariharāmāti "mahā ayaṃ gaṇo, dvepi janā pariharāmā"ti vatvā gaṇassa saññaṃ adāsi,	"(We) shall carry out (the teaching) for this group (of students) staying both (together), indeed" means "large is this group, (we) will carry out (the teaching) in two indeed" said (Kālāma) and announced to the group:	"Budeme se starat o tuto skupinu (studentů) zatímco spolu, vskutku, pobýváme," znamená "velká je tato skupina (studentů), budeme se o ní, vskutku, starat spolu" řekl (Káláma) a oznámil té skupině:
"ahampi sattannaṃ samāpattīnaṃ lābhī, mahāpurisopi sattannameva, ettakā janā mahāpurisassa santike parikammaṃ uggaṇhatha, ettakā mayha"nti majjhe bhinditvā adāsi.	"As well as I have attained the seven attainments, the great man (attained) just the seven too; this number of people take the meditation instruction from the great man, this number of people from me" (saying so) he divided (his students) in the middle and gave (one half to the *bodhisatta*).	"I já jsem dosáhl sedmi dosažení, velký muž jich (dosáhl) take; tento počet lidí si vezme meditační instrukci od velkého muže, tento počet lidí ode mě" (a jak to říkal,) rozdělil (své studenty) v polovině a dal (jednu polovinu *bódhisattovi*).
Uḷārāyāti uttamāya.	"By the greatest" means by ultimate.	"Nejvyšší" znamená nejlepší.
Pūjāyāti kālāmassa kira upaṭṭhākā itthiyopi purisāpi gandhamālādīni gahetvā āgacchanti.	"Offerings" means indeed, the women and men as well who supported Kālāma took perfumes	"Dary" znamená, vskutku, že ženy i muži, který podporovali (Kálámu) vzali vůně, květiny, atd., a přišli.

[52] Zde se *"Nibbána"* chápe ve svém konečném významu, proto je ponechána na konec. Toto slovo může být rozebráno na dvě části: *ni* (= ven), *vana* (= vanout), a s přirovnáním olejové svíčky či táborového ohně, které už nezahoří pokud nemají žádné palivo, *Nibbāna* je konečným ustáním zrození, způsobeným naprostou nepřítomností veškerého toužení *(taṇhá)* a nevědomosti *(avijjá)*.

	(and) flowers and arrived (to Kālāma's place).	
Kālāmo – "gacchatha, mahāpurisaṃ pūjethā"ti vadati.	Kālāma says: "Go (pl.), make offerings to the great man."	Káláma řekl: "jděte, darujte (je) velkému muži".
Te taṃ pūjetvā yaṃ avasiṭṭhaṃ hoti, tena kālāmaṃ pūjenti.	They made offerings for him (i.e. the *bodhisatta*), and what remained, by that they made offerings for Kālāma.	Ti mu (je) darovali, a co zbylo, to darovali Kálámovi.
Mahagghāni mañcapīṭhāni āharanti; tānipi mahāpurisassa dāpetvā yadi avasiṭṭhaṃ hoti, attanā gaṇhāti.	(The people) bring valuable beds (and) chairs, those they also offer to the great man and what was the leftover, that (Kālāma) takes himself.	Přinesli cenné postele a židle; i ty (Káláma) požádal dát velkému muži, a sám si vzal co zbylo.
Gatagataṭṭhāne varasenāsanaṃ bodhisattassa jaggāpetvā sesakaṃ attanā gaṇhāti.	Wherever (they) went, (Kālāma) requested (people) to clean the supreme bedding for the *bodhisatta* and himself took what remained.	Kdekoliv šli, (Káláma) požádal (lidi) aby očistili nejlepší lůžka pro *bódhisattu* a sám si vzal co zbylo.
Evaṃ uḷārāya pūjāya pūjesi.	Thus (Kālāma) offered the greatest offerings.	Takto (Káláma) daroval nejvyšší dary.
Nāyaṃ dhammo nibbidāyātiādīsu ayaṃ sattasamāpattidhammo neva vaṭṭe nibbindanatthāya, na virajjanatthāya, na rāgādinirodhatthāya,	"This teaching does not culminate in dispassion etc." means "this teaching of seven attainments is neither for the dispassion for rebirth, nor for removal of (mental) defilement, nor for cessation of lust,	"Toto učení nevrcholí v nevášni atd." znamená, že "toto učení sedmi dosažení není ani pro nevášeň (pro zrozování), ani pro netouhu, ani pro ustání chtíče,
na upasamatthāya, na abhiññeyyadhammaṃ abhijānanatthāya, na catumaggasambodhāya[53]*, na nibbānasacchikiriyāya saṃvattatīti attho.*	Nor for cessation of all defilement, nor for supernatural realization of the teachings that should be known supernaturally, nor does it culminate in the Awakening by the Four Paths, (or) in the attainment of Enlightenment;" (that) is the meaning.	ani pro ustání veškerých nečistot (mysli), ani pro nadpřirozené poznání, ani nevrcholí Probuzením čtyřmi Stezkami[54], (či) dosažením Osvícení;" (takový je) význam.

Yāvadeva ākiñcaññāyatanūpapattiyāti yāva saṭṭhikappasahassāyuparimāṇe ākiñcaññāyatanabhave upapatti, tāvadeva saṃvattati, na tato uddhaṃ.	"(Being) as high (/"much") as the arising of the Base of Nothingness" means it culminates only in as much as is the birth in the existence of Base of Nothingness where the life-span has the extent of sixty-thousand aeons, not more than that.	"(Ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Nicoty" znamená že vrcholí pouze v úrovni zrození v existenci Základny Nicoty, kde délka života dosahuje sedesáti tisíc eonů, ne víc než to.
Evamayaṃ punarāvattanadhammoyeva; yañca ṭhānaṃ pāpeti, taṃ jātijarāmaraṇehi	Thus this is just a teaching that (leads) to further rebirth; the place that (the teaching) takes (one) to,	Tak je toto pouze učení, které (vede) k dalšímu zrozování; místo, kam (toto učení) vede je (místo)

[53] Doslovný Páḷi-barmský překlad ale čte: *"čatusaččasambódhája"* (= Probuzení se do Čtyř (Ušlechtilých) Pravd).

[54] Jsou čtyři stupně, tzv. "Plody" *(Phala)* Probuzení/Osvícení, a každý následuje za příslušnou "Stezkou" *(Maggou)*. Takto jsou Čtyři Stezky a Čtyři Plody pro každý z těch čtyř stupňů Osvícení.

aparimuttameva maccupāsaparikkhittamevāti.	that (place) is simply not free from birth, old age, (and) death; (it) is simply surrounded by the fetter of death.	jednoduše nikoliv prosté zrození, stárnutí, (a) smrti; je jednoduše obklopené poutem smrti.[55]
Tato paṭṭhāya ca pana mahāsatto yathā nāma chātajjhattapuriso manuññabhojanaṃ labhitvā sampiyāyamānopi bhuñjitvā	And right since then the great being, like for example when a man who (suffered) hunger pangs has received delicious food and ate (it) with appetite,	A právě od té doby velká bytost, jako například když muž, který (trpěl) bolestí hladem dostal výborné jídlo a s chutí se najedl,
pittavasena vā semhavasena vā makkhikāvasena[56] *vā chaḍḍetvā puna ekaṃ piṇḍampi bhuñjissāmīti manaṃ na uppādeti;*	Upon refusing it due to a bile (ailment), or due to a phlegm (ailment), or due flies will not arouse the desire (thinking): "I will eat one more lump;"	Po jeho odmítnutí kvůli (nemoci) žluče, nebo kvůli (nemoci) hlenu, nebo kvůli mouchám, nevyvolá (v sobě) touhu (myšlenkou): "sním ještě jednu hrudku;"
evameva imā satta samāpattiyo mahantena ussāhena nibbattetvāpi, tāsu imaṃ punarāvattikādibhedaṃ ādīnavaṃ disvā,	In just that way (the great being), having attained these seven attainments by great effort, having seen this their drawbacks in detail, such as continued rebirth,	Tak stejným způsobem (velká bytost), když dosáhl těchto sedmi dosažení obrovským úsilím, když uviděl podrobnosti jejich nedostatků, jako např. další zrození,[57]
puna imaṃ dhammaṃ āvajjissāmi vā samāpajjissāmi vā adhiṭṭhahissāmi vā vuṭṭhahissāmi vā paccavekkhissāmi vāti cittameva na uppādesi.	Didn't arouse even a thought (such as): (1) "I will consider this attainment again", or (2) "I will attain (it)", or (3) "I will make determination (to dwell in it)", or (4) "I will exit (/"rise up) (from it)", or (5) "I will reflect (on it)."	Nevyvolal ani pomyšlení (jako například): (1) "Promyslím toto dosažení znovu," nebo (2) "dosáhnu (jej)," nebo (3) "rozhodnu se (v něm prodlévat)," nebo (4) "vystoupím (/"vstanu") (z něj)," nebo (5) "budu o něm přemýtat (jak se dařilo)."[58]
Analaṅkaritvāti alaṃ iminā, alaṃ imināti punappunaṃ alaṅkaritvā[59]*.*	"Displeased" means "enough of this, enough of this" saying (/"doing") "enough" repeatedly.	"Nespokojený" znamená "dost (bylo) tohohl, dost (bylo) tohohle," řekl (/"dělal") "dost" opakovaně.

---

[55] Tipiṭakadhara Menun Sajadó vysvětluje: "Vskutku, je to oblast již obklopená nástrahami Krále Smrti." (*"The Chronicle of Buddhas"*, sv.2, str.144/PDF str.162.)

[56] Doslovný Páḷi-barmský překlad ale čte: *"paččhimakávaséna"* (= kvůli nizké (kvalitě) jídla). Předpokládám, že to znamená zkažené atd. Podkomentář ale také čte *makkhikávaséna* a vysvětluje: *"Makkhikāvasenāti bhojanassa makkhikāmissatāvasena"* = "'Kvůli mouchám' znamená kvůli mouchám smíchaným s jídlem."

[57] Podkomentář dodává: *"Bodhisattassa tā samāpattiyo nibbattetvā ṭhitassa purimajātiparicayena ñāṇassa ca mahantatāya tāsaṃ gati ca abhisamparāyo ca upaṭṭhāsi."* = "Když *bódhisatta* dosáhl těch dosažení, uvědomil si (/"vyvstalo") příští zrození (způsobené těmi dosaženími) a také zrození po tom příštím, skrze (jeho) znalost seznámení se se (svými) minulými životy a (svému) ohromnému (charakteru)." Takže se zdá, že si *bódhisatta* pamatoval své minulé životy, anebo alespoň některé z nich. Tady by se někdo mohl zeptat: "Pokud si *bódhisatta* pamatoval svoje minulé životy, proč tedy jednoduše nenásledoval Střední Stezku, kterou se naučil od minulých Buddhů v minulých životech?" Předpokládám, že to byly právě ty životy, které si pořád ještě nepamatoval (nedokonalostí té schopnosti), a nebo si je pamatoval ale ne dostatečně s podrobnostmi.

[58] Toto je pět dovedností *(pañca vasiyo)* praxe *samatha* (soustředění). Tyto dovednosti jsou zapotřebí k pročištění již dosaženého pohroužení *(džhány)*, a obvykle se neučí začátečníkům meditace.

[59] Podkomentář říká *"Analaṅkaritvāti anu anu alaṃkatvā"* = "'Nespokojený' znamená, že říkal (/"dělal") "dost" znovu a znovu." – To slovo *analaṅkaritvá* je tedy rozebráno na *anu* (= opakovaně) a *alaṅkaritvá* (= říkal (/"dělal") "dost"). Z tohoto vysvětlení *"alaṅkaritvá"* dobře zapadá do kontextu původního textu i Komentářů, tj. když zvážíme tento druhý význam slova - *alaṃ karóti* (= "říká 'dost'"), místo častějšího *alaṅkaróti* (= "zdobí").

Nibbijjāti nibbinditvā.	"Dispassionate" means being disgusted.	"Bez vášně" znamená, že byl znechucený.
Apakkaminti agamāsiṃ.	"I left" means I went (away).	"Odešel jsem" znamená "šel jsem pryč."

476. "So kho ahaṃ, bhāradvāja, kiṃkusalagavesī anuttaraṃ santivarapadaṃ pariyesamāno yena udako rāmaputto tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā udakaṃ rāmaputtaṃ etadavocaṃ –	476. "Then thus, having gone forth, (I) was searching what was skilful, the supreme word (/"Enlightenment") of the ultimate peace. Seeking (that), I approached where there was Udaka, the son of Rāma. Having approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	476. "A tak, Bhárádvádžo, jsem hledal to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo (/"Osvícení) dokonalého klidu. Při (tom) hledání jsem přistoupil tam kde byl Udaka, syn Rámy. Když jsem k (němu) přistoupil, řekl jsem toto Udakovi, synovi Rámy:
'icchāmahaṃ, āvuso [passa ma. ni. 1.278 pāsarāsisutte],[60] *imasmiṃ dhammavinaye brahmacariyaṃ caritu'nti.*	"Friend [see (a comment) in *MN 26. Pāsarāsi Sutta, par.278*], I want to live holy life in this teachings and discipline."	"Příteli [viz *MN 26. Pásarási Sutta, par.278*], chci žít svatým životem v tomto učení a kázni."
Evaṃ vutte, bhāradvāja, udako rāmaputto maṃ etadavoca – 'viharatāyasmā.	Saying so, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma told me this: May the venerable sir stay (here);	Když bylo takto řečeno, Bhárádvádža, Udaka, syn Rámy, mi řekl toto: "Kéž (zde) ctihodný pán pobývá;
Tādiso ayaṃ dhammo yattha viññū puriso nacirasseva sakaṃ ācariyakaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihareyyā'ti.	This is the kind of teachings, where the knowledgeable man might soon attain, enter, and dwell by (his) own supernatural knowledge in the (attainment) of (his) own teacher."	Tohle je druh učení, kde znalý muž může brzy dosáhnout, vstoupit, (a) prodlévat vlastní nadpřirozenou znalostí v (dosažení) svého učitele.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ pariyāpuṇiṃ.	Hence I, Bhāradvāja, soon, indeed quickly, mastered that teachings.	A tak jsem si já, Báradvádžo, brzy, vskutku rychle, osvojil to učení.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, tāvatakeneva oṭṭhapahatamattena lapitalāpanamattena 'ñāṇavādañca vadāmi, theravādañca jānāmi, passāmī'ti ca paṭijānāmi, ahañceva aññe ca.	Thus I, Bhāradvāja, (at that time) claim that I speak the teachings on knowledge, know and see the teachings on eternity: as much as is the contact of lips (during saying so), as much as is the repeating of what (Udaka) said; both me and others.	A tak jsem já, Bhárádvádžo, (v té době) tvrdil: "Hlásám učení o poznání, vím a vidím učení věčnosti," pouze dotekem rtů (během toho vyslovování), pouze opakováním co (Udaka) řekl; já i ostatní.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho rāmo imaṃ	Then, Bhāradvāja, it occured to me: "Indeed, Rāma did not claim 'I have	Pak mi, Bhárádvádžo, vyvstalo (v mysli): "Vskutku, Ráma netvrdil

[60] Tady nás poznámka odkazuje na první výskyt tohoto vyprávění v této knize *(Madždžhima Nikája)*, konkrétně na *Pásarási* Suttu (take známou jakožto *Arijaparijésaná Sutta)*, *MN 26.* Tam nalézáme zajímavou kritiku (předpokládám napsanou ctihodným Tipiṭakadhara Mengun Sajadónem [skloňuji jako Apollón]) týkající se chyby, která se nachází v sinhálské, thajské, a khmerské verzi, a která je v rozporu s příběhem ve kterém se nachází, a je take odmítnutá Podkomentáři. Pravda je, že ta chyba *původně* vedla I.B. Horner a jiné velké učence Páḷi ze západu k doměnce, že *bódhisatta* navštívil Udaku Rámu (protože ty nebarmské verze tvrdí, že bódhisatta nazval svého nového učitele Rámou: *"āvuso rāma"*) a naučil se těch osm dosažení přímo od Rámy. Barmská verze, opět samozřejmě dobře seznámená s Podkomentáři, jasně popisuje, že Udaka byl syn Rámy *(Udaka Rámaputta)*, a on (tj. Udaka) nebyl učitelem *bódhisatty* (s ohledem na dosažení), protože oba měli to sedmé dosažení. Proto byli *"sabrahmacārī"* (tj. společníci ve svatém životě), spíše než učitel a student. (Všimni si, že tady jsou porovnávaní podle svého dosažení, nikoliv znalostí.)

dhammaṃ kevalaṃ saddhāmattakena sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesi; addhā rāmo imaṃ dhammaṃ jānaṃ passaṃ vihāsī'ti.	attained, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge' entirely just by faith; verily, Rāma dwelled in this teachings knowing (and) seeing (it in reality).	'dosáhl jsem, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení svou nadpřirozenou schopností' úplně pouze vírou; Ráma skutečně prodléval v tomto učení se znalostí (a) prozřením.
Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena udako rāmaputto tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā udakaṃ rāmaputtaṃ etadavocaṃ –	"So I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Udaka, the son of Rāma. Having approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	"Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku přistoupil tam kde byl Udaka, Rámův syn. Když jsem (k němu) přistoupil, pověděl jsem Udakovi, synovi Rámy toto:
'kittāvatā no, āvuso, rāmo imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesī'ti?	"Friend, to what extent did Rāma proclaim: 'I attain, enter, (and) dwell in this teachings by (my) own supernatural knowledge'?"	"Příteli, do jaké míry prohlašoval Ráma: 'dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním'?"
Evaṃ vutte, bhāradvāja, udako rāmaputto nevasaññānāsaññāyatanaṃ pavedesi.	Having spoken thus, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma proclaimed (the attainment as) the Base of Neither-Perception-Nor-Non-Perception.	Když tak bylo řečeno, Bháradvádžo, syn Rámy prohlásil (Rámovo dosažení jakožto) Základnu Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání.[61]
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho rāmasseva ahosi saddhā, mayhampatthi saddhā; na kho rāmasseva ahosi vīriyaṃ…pe… sati… samādhi… paññā, mayhaṃpatthi paññā.	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "Indeed, not only Rāma had faith, I also have faith indeed; not only Rāma had energy ...rep... mindfulness... concentration... wisdom, I also have wisdom indeed.	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Vskutku, nejen Ráma měl důvěru, vskutku, i já mám důvěru; nejen Ráma měl energii..opak... všímavost... soustředění...

[61] *Visuddhimagga* poskytuje názorné vysvětlení "Základny Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání":

"Význam toho slova tady je tenhle: ta džhána (/pohroužení) se svými příslušnými stavy ani že nemá vnímání, ani že má nevnímání, kvůli nepřítomnosti hrubého vnímání a přítomnosti jemného vnímání, a tak je to "ani vnímání ani nevnímání" (*n'eva-saňňá-násaňňá*). Je to "ani vnímání ani nevnímání" a je to "základna" *(ájatana),* protože je zahrnuta v základně mysli *(manájatana)* a základně předmětů mysli *(dhammájatana),* čímž je to "základna sestávající ani z vnímání ani z nevnímání" (*nevasaňňánásaňňájatana*).

A nebo jinak: zde vnímání není ani vnímání, poněvadž není schopné provést rozhodnou činnost vnímání, ani dokonce nevnímání, poněvadž je přítomné v jemném stavu, ve zbytkové podobě, a tak je to "ani vnímání ani nevnímání. Je to "ani vnímání ani nevnímání" a jeto "základna" ve smyslu podkladu pro jiné stavy (mysli), proto je to "základna sestavající ani z vnímání ani z nevnímání." A není to pouze vnímání které tam je takové, ale pociťování je (tam) také ani-pociťování-ani-nepociťování, vědomí je (tam) ani-vědomí-ani-nevědomí, a dotyk je (tam) ani-dotyk-ani-nedotyk, a to samé vysvětlení platí pro ostatí příslušné stavy; ale mělo by být pochopeno, že toto vysvětlení je podáno v rámci vnímání. [Podkomentář k *Visuddhimagga* vysvětluje, že "vnímání" bylo z těchto stavů vybráno pro jméno tohoto dosažení s ohledem na rozdíl ve vnímání u jiných bytostí, tak jak je to zmíněno v *DN 33. Saṅgīti Sutta (Navasattávásá)* a *AN 9.3.4. Sattávása S.]*.

A ten význam by měl být popsán přirovnáními počínaje (tím o) potření mísy olejem. Novice potřel mísu olejem, zdá se, a uložil jí stranou. Když byl čas se napít rýžového odvaru, starší mnich mu řekl ať mísu přinese. (Novic) řekl: "Ctihodný pane, v míse je olej." Ale když mu bylo řečeno: "přines ten olej, novici, naplním si olejovou tubu," odpověděl: "není olej, ctihodný pane." Zde, právě jako "je tam olej" je ve smyslu neslučitelnosti s rýžovým odvarem, protože (by) byl nalitý do [té mísy], a právě jako "není tam olej" je ve smyslu naplnění olejové tuby, atd., tak i toto vnímání je "ani vnímání", poněvadž není schopné provést rozhodnou činnost vnímání, a je to "ani nevnímání", poněvadž je přítomné v jemné podobě jakožto zbytkový útvar." (Z *"Path of Purification (Visuddhimagga)",* Bhadantācariya Buddhaghosa, přel. Bhikkhu Ñāṇamoli, Buddhist Publication Society, 2010 [první vydání r. 1975]; str.332-333/PDF str.390-391. (Vynechal jsem poznámky pod čarou a číslování odstavců abych povzbudil čtenáře k přečtení původní knihy.)

		moudrost, vskutku, i já mám moudrost.
Yaṃnūnāhaṃ yaṃ dhammaṃ rāmo sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmīti pavedesi tassa dhammassa sacchikiriyāya padaheyya'nti.	What if I endeavored to attain that teachings which ("teachings") Rāma proclaimed (as): "I attain, enter, (and) dwell in (this teaching) by (my) own supernatural knowledge."	Co kdybych já usiloval dosáhnout toho učení, které ("učení") Ráma prohlašoval (jakožto): "Dosahuji, vstupuji, (a) prodlévám v (tomto učení) svým nadpřirozeným poznáním."
So kho ahaṃ, bhāradvāja, nacirasseva khippameva taṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja vihāsiṃ.	Hence I, Bhāradvāja, indeed soon, quickly, attained, entered, (and) dwelled in that teachings by (my) own supernatural knowledge.	A tak jsem já, Bháradvádža, vskutku brzy, vskutku rychle, dosáhl, vstoupil, (a) prodléval v tom učení vlastním nadpřirozeným poznáním.

"Atha khvāhaṃ, bhāradvāja, yena udako rāmaputto tenupasaṅkamiṃ; upasaṅkamitvā udakaṃ rāmaputtaṃ etadavocaṃ –	Then I, Bhāradvāja, indeed approached there where was Udaka, the son of Rāma. When I approached (him), I told this to Udaka, the son of Rāma:	Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku přistoupil tam kde byl Udaka, syn Rámy. Když jsem (k němu) přistoupil, řekl jsem Udakovi, synovi Rámy toto:
'ettāvatā no, āvuso, rāmo imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesī'ti?	'Is it this much, friend, that Rāma proclaimed the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge?	"Je toto tolik, příteli, co Ráma prohlašoval (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním?
'Ettāvatā kho, āvuso, rāmo imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesī'ti.	"Indeed that much, friend, Rāma proclaimed the attainment (and) entering this teaching by (one's) own supernatural knowledge.	"Vskutku tolik, příteli, Ráma prohlašoval (jakožto) dosažení (a) vstup do tohoto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
'Ahampi kho, āvuso, ettāvatā imaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharāmī'ti.	"Even I, friend, have that much attained, entered, (and) dwell in this teaching by (my) own supernatural knowledge.	"I já, příteli, jsem tolik dosáhl, vstoupil, (a) prodlévám v tomto učení vlastním nadpřirozeným poznáním.
'Lābhā no, āvuso, suladdhaṃ no, āvuso, ye mayaṃ āyasmantaṃ tādisaṃ sabrahmacāriṃ passāma.	"It is gain for us, friend, it is a good gain for us, friend, that we see the venerable sir of such a good holy life.	"Je to pro nás příznivé (/"zisk"), příteli, je to pro nás příjemně příznivé (/"dobrý zisk"), příteli, že vidíme ctihodného pána takového dobrého svatého života.
Iti yaṃ dhammaṃ rāmo sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi taṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi;	Thus the teaching of which Rāma proclaimed attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge, that (same) teaching you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge.	Takto to učení kterého Ráma prohlašoval dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním, toho učení jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním.
yaṃ tvaṃ dhammaṃ sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja viharasi taṃ dhammaṃ rāmo sayaṃ abhiññā sacchikatvā upasampajja pavedesi.	That teaching that you have attained, entered, (and) dwell in by (your) own supernatural knowledge, that (is) the teaching of which Rāma proclaimed attainment (and) entrance by (one's) own supernatural knowledge.	To učení kterého jsi dosáhl, vstoupil, (a) prodléváš v (něm) svým nadpřirozeným poznáním, to (je) učení kterého Ráma prohlašoval dosažení (a) vstup vlastním nadpřirozeným poznáním.

Iti yaṃ dhammaṃ rāmo abhiññāsi taṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsi, yaṃ tvaṃ dhammaṃ jānāsi taṃ dhammaṃ rāmo abhiññāsi.	Thus the teaching that Rāma supernaturally knew, that (same) teaching you know, that teaching that you know, that (same) teaching Rāma supernaturally knew.	Takto to učení, které Ráma nadpřirozeně znal, to učení ty znáš, to učení které znáš, to učení Ráma nadpřirozeně znal.
Iti yādiso rāmo ahosi tādiso tuvaṃ, yādiso tuvaṃ tādiso rāmo ahosi.	Thus as was Rāma you are same, as are you, Rāma was same.	Takto jaký byl Ráma takový jsi ty, jaký jsi ty, takový byl Ráma.
Ehi dāni, āvuso, tuvaṃ imaṃ gaṇaṃ pariharā'ti.	Come, friend, now you shall carry out (the teaching) for this group (of students).	Pojď, příteli, teď se budeš starat o tuto skupinu (studentů)."
Iti kho, bhāradvāja, udako rāmaputto sabrahmacārī me samāno ācariyaṭṭhāne maṃ ṭhapesi, uḷārāya ca maṃ pūjāya pūjesi.	Thus, Bhāradvāja, Udaka, the son of Rāma, being (my) companion in holy life, placed me on the level of (his) teacher, and offered to me the greatest offerings (as well).	Takto, Bháradvádžo, (přestože) byl Udaka, syn Rámy, mým společníkem ve svatém životě, umístil mě na pozici učitele, a daroval mi nejvyšší dary.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'nāyaṃ dhammo nibbidāya na virāgāya na nirodhāya na upasamāya na abhiññāya na sambodhāya na nibbānāya saṃvattati, yāvadeva nevasaññānāsaññāyatanūpapattiyā'ti .	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "This teaching does not culminate in dispassion (to rebirth), not in non-craving, not in cessation of lust, not in cessation of all defilement, not in supernatural knowledge, not in thorough awakening (to the Truth), not in the attainment of Enlightenment, (being) as high (/"much") as the arising of the Base of Neither-Perception-Nor-Non-Perception."	Pak, Bháradvádžo, mi vyvstalo (v mysli): "Toto učení nevrholí v nevášni (pro zrozování), ani v netoužení, ani v ustání chtíče, ani v ustání veškerých nečistot (mysli), ani v nadpřirozeném poznání, ani úplným probuzením (do Pravdy), ani dosažením Osvícení, (ale naopak je pouze) tak vysoko jako vyvstání Základny Ani-Vnímání-Ani-Nevnímání."[62]
So kho ahaṃ, bhāradvāja, taṃ dhammaṃ analaṅkaritvā tasmā dhammā nibbijja apakkamiṃ.	Then I, Bhāradvāja, indeed displeased with that teaching, and dispassionate for that teaching, I left.	Proto jsem já, Bháradvádžo, vskutku nespokojený s tím učením, a bez vášně pro to učení, odešel.[63]

278. Na kho rāmo imaṃ dhammanti idhāpi bodhisatto taṃ dhammaṃ uggaṇhantoyeva aññāsi –	278. "Indeed, Rāma (did not claim 'I have attained…) this teachings'" means even here, just when the *bodhisatta* (by word) memorized that teaching, he realized:	278. "Vskutku, Ráma (netvrdil 'dosáhl jsem,...) tomto učení'" znamená, že i tady, když se *bódhisatta* (slovem) naučil nazpaměť to učení, uvědomil si:
"nāyaṃ aṭṭhasamāpattidhammo udakassa vācāya uggahitamattova,	"This teaching of eight attainments is not learned (by Rāma) only as much as is the word of Udaka, but	"Toto učení osmi dosažení není (Rámou) dosaženo pouze slovem

[62] Tipiṭakadhara Mengun Sajadó dodává: "Ve skutečnosti, těchto osm dosažení vedou nanejvýš k Brahma pobytu (světa) Névasaňňá-násaňňájatana, kde se žije osmdesát-čtyři tisíc *Mahá-kappa*, avšak (ta dosažení) nemohou poskytnout žádné dobrodiní lepší než tohle. Nejvyšší svět Brahmů, (tj.) Névasaňňá-násaňňájatana, který je důsledkem té same džhány je take pouze svět neosvobozený z nebezpečí zrození, stáří, a smrti. Je to, vskutku, oblast již obklopená nástrahami Krále Smrti." (*"The Chronicle of Buddhas"*, sv.2, str.148/PDF str.166.)

[63] "Co se týče samotného Udaky, pouze když ho Bódhisatta opustil, byl velmi přemohlý *saṅvégou* [tj. porozuměním problému života jakožto naléhavé záležitosti], a (poté, co) vynaložil úsilí aby dosáhl (všech) těch dosažení, dosáhl džhán včetně Névasaňňá-násaňňájatana." (Tamtéž, str.145/PDF str.163.)

addhā panesa aṭṭhasamāpattilābhī"ti.	verily he (i.e. Rāma) had attained the eight attainments (himself)."	(jako je tomu u) Udaky, (Ráma) měl těch osm dosažení skutečně.
Tenassa etadahosi – "na kho rāmo…pe… jānaṃ passaṃ vihāsī"ti.	Hence it occurred to him (i.e. to the *bodhisatta*): "Indeed, Rāma did not…rep…. dwelled (in this teachings) knowing (and) seeing (it in reality)."	Proto mu vyvstalo (v mysli): "Vskutku, ne(tvrdil) Ráma…opak… prodléval (v tomto učení) se znalostí (a) prozřením."
Sesamettha purimavāre vuttanayeneva veditabbaṃ.	What there (in the main text) remains (for explanation), that should be known from the previous portion in the way it was said (there).	Co dalšího (v hlavním textu) zbývá (vysvětlit), to by mělo být známo podle předchozí části (tohoto Komentáře) způsobem jakým to (tam) bylo vysvětlené.

477. "So kho ahaṃ, bhāradvāja, kiṃkusalagavesī anuttaraṃ santivarapadaṃ pariyesamāno magadhesu anupubbena cārikaṃ caramāno yena uruveḷā senānigamo tadavasariṃ.	477. "Then, Bhāradvāja, I was searching what was skilful, the supreme word (/"Enlightenment") of the ultimate peace, and as (I) was journeying on a gradual journey in (the kingdom of) Māgadha, (I) settled there where was the Uruveḷa (Forest) (in) the Village Sena.	477. "A tak, Bháradvádžo, jsem hledal to, co bylo dovedné, to nejvyšší slovo (/"Osvícení) dokonalého klidu, a když jsem putoval na postupné cestě v (království) Magadha, usadil jsem se tam, kde byl (Les) Uruvéḷa, (ve) Vesnici Séna.
Tatthaddasaṃ ramaṇīyaṃ bhūmibhāgaṃ, pāsādikañca vanasaṇḍaṃ, nadiñca sandantiṃ setakaṃ supatitthaṃ ramaṇīyaṃ, samantā ca gocaragāmaṃ.	There I saw a charming piece of land, with gorgeous forests, flowing pure (and) well located charming river (Nerañjarā) as well, with an alms-providing village all around.	Tam jsem viděl rozkošnou část země, s nádhernými lesy[64], také tekoucí čistou (a) dobře umístěnou rozkošnou řeku (Néraňdžará), s vesnicí poskytující almužnu (jídlo pro mnicha) všude okolo.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'ramaṇīyo vata, bho, bhūmibhāgo, pāsādiko ca vanasaṇḍo, nadī ca sandati setakā supatitthā ramaṇīyā, samantā ca gocaragāmo.	Then, Bhāradvāja, it occurred to me: "Friend, indeed charming (is this) piece of land, with gorgeous forests and the flowing pure (and) well located charming river, with an alms-providing village all around.	Pak mi, Bháradvádžo, vyvstalo tohle (v mysli): "Příteli, (tahle) část země je opravdu rozkošná, s nádhernými lesy, také tekoucí čistou (a) dobře umístěnou rozkošnou řekou, s vesnicí poskytující almužnu všude okolo.
Alaṃ vatidaṃ kulaputtassa padhānatthikassa padhānāyā'ti.	Oh, certainly this is for a clansman keen on making effort in order that (he) makes effort.	Však je toto zajisté (vhodné) pro (zdatného) usilujícího muže z rodiny k usilování.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, tattheva nisīdiṃ – 'alamidaṃ padhānāyā'ti.	Then I, Bhāradvāda, indeed sat down right there – "Oh, this (place) is (suitable) for making effort."	A tak jsem si, Bháradvádžo, sedl právě tam: "Však je toto (místo vhodné) pro usilování."[65]

MNA 26. Pāsarāsisuttavaṇṇanā	Commentary for MN 26. Discourse on the Variety of Fetters	Komentář k MN 26. Rozprava o Rozmanitosti Pout
279. Yena uruvelā senānigamoti ettha uruvelāti mahāvelā, mahāvālikarāsīti attho.	279. "Where was the Uruvela (Forest) in the Village Sena" (has the) meaning that there "Uruvela" is of abundant sand, of a large heap of sand.	279. "Kde byl (Les) Uruvéla ve Vesnici Séna" (má ten) význam, že tam "Uruvéla" je vydatného písku, ohromné hromady písku.
Atha vā urūti vālikā vuccati; velāti mariyādā, velātikkamanahetu āhaṭā	Or in other way, *"urū"* means sand; *"velā"* is boundary (of morality), (therefore) *"uruvelā"* means the	Nebo jinak (řečeno), *"urú"* znamená písek; *"vélá"* je hranice (etiky), (a tak) *"uruvélá"* znamená písek

[64] *vana* (= les), *saṇḍa* (= uskupení, skupina). Je to tedy skupina lesů, nebo velká zalesněná oblast.

[65] Tipiṭakadhara Mengun Sajadó zmiňuje ve svém *"The Great Chronicle of Buddhas"*, přel. do aj. U Ko Lay a U Tin Lwin, Ti=Ni Publishing Center, 2006; sv.2 část 1, str.149 : "[*bódhisatta*] si postavil malý příbytek z dostupného palivového dřeva a listí, a zůstal v lese Uruvélá aby se věnoval meditaci."

uru uruvelāti evamettha attho daṭṭhabbo.	sand brought because of transgressing the boundary (of morality); thus the meaning should be known.	přinesený kvůli překročení hranice (etiky); tak by ten význam měl být chápaný (/"známý").
Atīte kira anuppanne buddhe dasasahassā kulaputtā tāpasapabbajjaṃ pabbajitvā tasmiṃ padese viharantā ekadivasaṃ sannipatitvā katikavattaṃ akaṃsu –	In fact, in the past, before the Buddha was born, ten thousand clansmen went forth (from home) to become ascetics, and after going forth they stay in that region. One day they assembled and made an agreement:	Ve skutečnosti, v minulosti, před tím než se Buddha narodil, deset tisíc mužů z rodin šli (z domova) do bezdomoví aby se stali askety, a po tom co šli do bezdomoví, žili v té oblasti. Jednoho dne se shromáždili a udělali dohodu:
"kāyakammavacīkammāni nāma paresampi pākaṭāni honti, manokammaṃ pana apākaṭaṃ.	"The so called 'action by body' and 'action by speech' are evident even to others, the "action by mind' is however not evident.	"Ty tzv. 'činy tělem' a 'činy mluvou' jsou zjevné i ostatním, kdežto 'činy mysli' nejsou zjevné.
Tasmā yo kāmavitakkaṃ vā byāpādavitakkaṃ vā vihiṃsāvitakkaṃ vā vitakketi, tassa añño codako nāma natthi;	Therefore, whoever thinks the thought of sensual pleasures, or the thought of anger, or the thought of harm, noone other will be an accuser as such,	Proto, kdokoliv pomyslí myšlenku smyslné rozkoše, nebo myšlenku hněvu, nebo jak někomu ublížit (/"myšlenku ublížení"), nikdo nebude obviňovatelem jako takovým,
so attanāva attānaṃ codetvā pattapuṭena vālikaṃ āharitvā imasmiṃ ṭhāne ākiratu, idamassa daṇḍakamma"nti.	(hence) he himself will accuse himself, bring sand in a leaf-basket (and) empty (it) in this place – this is the work of punishment for him."	(proto) on sám obviní sebe, přinese písek v koši z listů a vysype (jej) na tomto místě – toto je pro něj práce trestu."
Tato paṭṭhāya yo tādisaṃ vitakkaṃ vitakketi, so tattha pattapuṭena vālikaṃ ākirati, evaṃ tattha anukkamena mahāvālikarāsi jāto.	Beginning since then, whoever thought that kind of thought, he emptied there sand from a leaf-basket, (and) thus there gradually arose a large heap of sand.	Počínaje od tehdy, kdokoliv pomyslel ten druh myšlenky, vysypal tam písek z koše z listů, (a) tak tam postupně vyrostla velká hromada písku.
Tato taṃ pacchimā janatā parikkhipitvā cetiyaṭṭhānamakāsi; taṃ sandhāya vuttaṃ – "uruvelāti mahāvelā, mahāvālikarāsīti attho"ti.	After that, the later generations surrounded (that place) and made (it) a sacred place; it is (therefore) told in connection to that: "'Uruvela' is of abundant sand, meaning there was a large heap of sand."	Po tom pozdější generace obestoupili (to místo) a udělali (jej) posvátným místem; je to (tedy) řečeno v (té) spojitosti: "'Uruvéla' je vydatného písku, ohromné hromady písku.
Tameva sandhāya vuttaṃ – "atha vā urūti vālikā vuccati, velāti mariyādā.	Even in connection with that it is said: "In other way, *'urū'* means sand; *'velā'* is boundary (of morality).	Dokonce ve spojitosti s tím je řečeno: "Nebo jinak (řečeno), *'urú'* znamená písek; *'vélá'* je hranice (etiky).
Velātikkamanahetu āhaṭā uru uruvelāti evamettha attho daṭṭhabbo"ti.	(Therefore) *"uruvelā"* means the sand brought because of transgressing the boundary (of morality); thus the meaning should be known."	(A tak) *"uruvélá"* znamená písek přinesený kvůli překročení hranice (etiky); tak by ten význam měl být chápaný (/"známý")."

Senānigamoti senāya nigamo.	"Village Sena" is the village of army.	"Vesnice Séna" je vesnice armády.

Paṭhamakappikānaṃ kira tasmiṃ ṭhāne senāniveso ahosi;	In fact, for the (people) of the first aeon (out of five in this world) in (this) place there was the residence of the army.	Vskutku, pro (lidi) prvního eonu (z pěti v tomto světě) bylo na (tomto) místě) obydlí armády.
tasmā so padeso senānigamoti vuccati. "Senāni-gāmo"tipi pāṭho.	Therefore, that area is called "Village Sena".	Proto se ta oblast nazývá "Vesnice Séna".[66]
Senānī nāma sujātāya pitā, tassa gāmoti attho.	Senānī (is also) called the father of Sujātā, the meaning (of Village Sena") is (to be understood as) his village.	Sénání (je také) nazýván otec Sudžáty, (proto má být) význam (jména té vesnice pochopen jakožto) jeho vesnice.[67]
Tadavasarinti tattha osariṃ.	"I settled there" means I entered.	"Usadil jsem se tam" znamená vstoupil jsem.
Ramaṇīyaṃ bhūmibhāganti supupphitanānappakārajalajathalaja pupphavicittaṃ manorammaṃ bhūmibhāgaṃ.	"Charming piece of land" means abundant in flowers, diverse flowers growing in different ways from ground and water, enchanting piece of land.	"Rozkošná část země" znamená bohatá květinami, různými květinami rostoucími jinými způsoby ze země a z vody, okouzlující část země.
Pāsādikañca vanasaṇḍanti morapiñchakalāpasadisaṃ pasādajananavanasaṇḍañca addasaṃ.	"With gorgeous forests" means I saw forests arousing joy, like a bundle of peacock's feathers.	"S nádhernými lesy" znamená viděl jsem lesy vzbuzující radost, jako svazek pavích per.
Nadiñca sandantinti sandamānañca maṇikkhandhasadisaṃ vimalanīlasītalasalilaṃ nerañjaraṃ nadiṃ addasaṃ.	"The flowing river" means I saw the Nerañjarā river, perfect blue, cool (and) pure, like a lump of a gem.	"Tekoucí voda" znamená viděl jsem řeku Néraňdžará, dokonale modrou, chladnou (a) čistou, jako kus drahokamu.
Setakanti parisuddhaṃ nikkaddamaṃ.	"Pure" means clean, without scum.	"Čistá" znamená pročištěná, bez kalu.
Supatitthanti anupubbagambhīrehi sundarehi titthehi upetaṃ.	"Well located" means complete in beautiful embankments (entering) gradually in the depth (of the river).	"Dobře umístěná" znamená úplná s krásnými násepy, postupně (vstupujícími) do hloubky (té řeky).
Ramaṇīyanti rajatapaṭṭasadisaṃ vippakiṇṇavālikaṃ pahūtamacchakacchapaṃ abhirāmadassanaṃ.	"Charming" means fascinating view of (the river) with scattered sand like a silver coin, (and) abundance of fish (and) tortoise.	"Rozkošná" znamená úchvatný pohled na (řeku) s roztroušeným pískem jako stříbrnou mincí, (a) bohatstvím ryb (a) želv.
Samantā ca gocaragāmanti tassa padesassa samantā avidūre gamanāgamanasampannaṃ sampattapabbajitānaṃ sulabhapiṇḍaṃ gocaragāmañca addasaṃ.	"Alms-providing village all around" means all around that area, nearby, I saw an alms-providing village of easily gained meal (/"lump") for (any) arrived recluses, with many coming (and) going (people).	"S vesnicí poskytující almužnu" znamená všude okolo té oblasti, poblíž, jsem viděl vesnici která poskytuje almužnu snadno nabytého jídla (/"hrudky") pro příchozí poustevníky, s mnoha přicházejícími (a) odcházejícími (lidmi).

[66] Protože tam ta armáda už nesídlí, a také kvůli dvojznačnosti toho jména, ponechávám Páḷi jsméno, abych zabránil zmatení u čtenáře.

[67] Slečna Sudžátá byla první osobou, která *bódhisattovi* přinesla pokrm (mléčnou rýži) po tom, co zanechal mučivých metod.

Alaṃ vatāti samatthaṃ vata.	"Oh, certainly" means certainly to succeed.	"Však zajisté" znamená zajisté k úspěchu.
Tattheva nisīdinti bodhipallaṅke nisajjaṃ sandhāyāha.	"Sat down right there" was said because (the *bodhisatta*) sat down in the Enlightenment posture.	"Sedl jsem si právě tam"bylo řečeno ve spojitosti se sednutím do pozice Osvícení.
Uparisuttasmiñhi tatthevāti dukkarakārikaṭṭhānaṃ adhippetaṃ, idha pana bodhipallaṅko.	In the discourse further (/"above") by "right there" is intended the beginning of austere practices, here is (however meant) the Enlightenment posture (/"throne").	V pozdější (/"hořejší") rozpravě se (slovy) "právě tam" zamýšlí počátek asketických metod, zde (se ale zamýšlela) pozice (/"trůn") Osvícení.[68]
Tenāha – "tattheva nisīdi"nti.	Therefore (the *bodhisatta*) said: "I sat down right there."	Proto řekl (*bódhisatta*): "Seld jsem si právě tam."
Alamidaṃ padhānāyāti idaṃ ṭhānaṃ padhānatthāya samatthanti evaṃ cintetvā nisīdinti attho.	"Oh, this (place) is (suitable) for making effort" means "this place is (bringing) success in making effort", meaning "I thought in that way and sat down."	"Však je toto (místo vhodné) pro usilování" znamená "toto místo (přináší) úspěch při usilování," (čehož) význam (je): "tak jsem si pomyslel a sedl si."

Apissu maṃ, bhāradvāja, tisso upamā paṭibhaṃsu anacchariyā pubbe assutapubbā.	Then, Bhāradvāja, occurred to me (in my mind) indeed three similes repeatedly amazing, never heard before:	Pak mě, Bháradvádžo, napadly vskutku tři podobenství opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšené:
"Seyyathāpi, bhāradvāja, allaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ udake nikkhittaṃ.	"Suppose, Bhāradvāja, that sticky wet wood is kept in water.	"Řekněme, Bháradvádžo, že je ve vodě ponechané lepkavé, navlhlé dřevo.
Atha puriso āgaccheyya uttarāraṇiṃ ādāya – 'aggiṃ abhinibbattessāmi, tejo pātukarissāmī'ti.	Then a man would come, and taking a kindling stick (he would think): "I will kindle fire, I will make fire appear."	Pak by přišel muž, vzal by rozdělávací (/rozžehovací) klacík, (a pomyslel si): "Rozdělám oheň, nechám oheň vzplanout (/objevit se)."
Taṃ kiṃ maññasi, bhāradvāja, api nu so puriso amuṃ allaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ udake nikkhittaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimanthento aggiṃ abhinibbatteyya, tejo pātukareyyā"ti?	What do you think about that, Bhāradvāja, would that man indeed, taking a kindling stick, (really) kindle fire on that sticky wet wood kept in water; would he make fire appear?	Co si o tom myslíš, Bháradvádžo, když by ten muž vzal rozdělávací klacík na to lepkavé, navlhlé dřevo ponechané ve vodě, rozdělal by oheň, nechal by oheň vzplanout?"
"No hidaṃ, bho gotama.	"Indeed, (I do) not (think) that, friend Gotama.	"To si, příteli Gótamo, vskutku ne(myslím)."

---

[68] Toto je komentář k Rozpravě o Hromadě Pout *(Pásarási Sutta* (MN 26)). Tam tohle znamená, že si *bódhisatta* sedá pod strom Bódhi, kde dosáhne Buddhovství. V naší *Saṅgárava Suttě* (MN 100), stejně jako v *Mahásaččaka Suttě* (MN 36) to ale naznačuje, že se bude *bódhisatta* věnovat mučivým metodám. Zde v *MN 100. Saṅgárava Suttě* si *bódhisatta* sedne pod strom Bódhi v pozdější části tohoto textu. Komenář k MN 36. Mahásaččaka Sutta pro *"tatthéva nisídiṃ"* vysvětluje v souvislosti s významem slova *bódhipallaṅka* v MN 26. oproti MN 36 (a MN 100) - *"Ayaṃ pana viseso, tattha bodhipallaṅke nisajjā, idha dukkarakārikā."* = "Tohle je ale rozdíl, zde (tj. v *MN 26*) (se jednalo o) usedání do pozice Osvícení, tady (tj. v *MN 36*) o následování mučivých metod."

Taṃ kissa hetu?	What is the reason for that?	Jaký je k tomu důvod?
Aduñhi, bho gotama, allaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ, tañca pana udake nikkhittaṃ; yāvadeva ca pana so puriso kilamathassa vighātassa bhāgī assā"ti.	Friend Gotama, indeed, this kind of sticky wet wood that, moreover, is however kept in water, will be however only the cause of that man's exhaustion (and) suffering.	Vskutku, příteli Gótamo, tento druh lepkavého navlhlého dřeva, navíc ponechaného ve vodě, bude ale pouze příčinou vyčerpání (a) utrpení pro toho muže..
"Evameva kho, bhāradvāja, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā kāyena ceva cittena ca kāmehi avūpakaṭṭhā viharanti,	"Exactly so, Bhāradvāja, those certain ascetics or brahmins, who indeed stay undetached by their body and mind from sensual pleasures,	"Přesně tak, Bháradvádžo, někteří z těch asketů či bráhmanů, kteří vskutku pobývají neodpoutaní tělem a myslí od smyslných rozkoší,
yo ca nesaṃ kāmesu kāmacchando kāmasneho kāmamucchā kāmapipāsā kāmapariḷāho so ca ajjhattaṃ na suppahīno hoti na suppaṭippassaddho,	Whose desire for sensual pleasures, the affection by sensual pleasures, the infatuation for sensual pleasures, the thirst for sensual pleasures, the fever for sensual pleasures, is also not well suppressed internally by them, not well allayed,	Jejichž touha po smyslných rozkoších, náklonnost[69] vůči smyslným rozkoším, zaslepení smyslnými rozkošemi, žízeň po smyslných rozkoších, zápal pro smyslné rozkoše, také není vnitřně dobře potlačena, není dobře utišena,
opakkamikā cepi te bhonto samaṇabrāhmaṇā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti, abhabbāva te ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāya.	And those sirs ascetics (and) brahmins then when torturing (themselves) further experience painful, sharp, harsh, bitter feelings, (and) they are indeed incapable of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment.	A ti páni asketi (a) bráhmani, když se pak mučí (a) navíc zakouší bolestivé, ostré, hrubé, hořké pociťování, oni vskutku nemohou (dosáhnout) poznání (a) vize konečného úplného Osvícení.
No capi te bhonto samaṇabrāhmaṇā opakkamikā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti abhabbāva te ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāya.	But even if those sirs ascetics (and) brahmins further do not torture (themselves) to experience painful, sharp, harsh, bitter feelings, they will still be incapable of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment.	Ale i kdyby se ti páni asketi (a) bráhmani, nemučili aby zakoušeli bolestivé, ostré, hrubé, hořké pociťování, oni stále nebudou moci (dosáhnout) poznání (a) vize konečného úplného Osvícení.
Ayaṃ kho maṃ, bhāradvāja, paṭhamā upamā paṭibhāsi anacchariyā pubbe assutapubbā.	This first simile, Bhāradvāja, indeed occurred to me, repeatedly amazing, never heard before.	Toto první podobenství, Bháradvádžo, mě vskutku napadlo, opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšené.

MNA 36. Mahāsaccakasuttavaṇṇanā	Commentary to MN 36. Greater Discourse to Saccaka	Komentář k MN 36. Větší Rozprava Saččakovi
374. Allakaṭṭhanti allaṃ udumbarakaṭṭhaṃ.	374. "Wet wood" means wet fig wood.	374. "Navlhlé dřevo" znamená dřevo fíkovníku.
Sasnehanti sakhīraṃ.	"Sticky" means "clammy".	"Lepkavé" znamená ulepené.

[69] Doslova "lepkavost", "vlhkost".

Kāmehīti vatthukāmehi.	"From sensual pleasures" means pleasures of the (five) sensual objects.	"Smyslných rozkoší" znamená (pěti) předmětů smyslné rozkoše. [70]
Avūpakaṭṭhāti anapagatā.	"Undetached" means not abandoned.	"Neodpoutaní" znamená, že nezanechali.
Kāmacchandotiādīsu kilesakāmova chandakaraṇavasena chando.	In "desire for sensual pleasures" etc. the desire (is meant) as the desire that creates the sensual-desire defilement.	V "touha po smyslných rozkoších" atd. se touhou (zamýšlí) touha, která vytváří nečistotu smyslné touhy.
Sinehakaraṇavasena sneho.	Because it creates affection, (it is) affection.	Protože vytváří náklonnost, (je to) náklonnost.
Mucchākaraṇavasena mucchā.	Because it creates infatuation, (it is) infatuation.	Protože vytváří zaslepení, (je to) zaslepení.[71]
Pipāsākaraṇavasena pipāsā.	Because it creates thirst, (it is) thirst.	Protože vytváří žízeň, (je to) žízeň.
Anudahanavasena pariḷāhoti veditabbo.	Because it follows (and) burns, it is fever; (thus) it should be known.	Protože následuje (a) pálí, je to zápal; (tak) je (to) třeba znát.[72]
Opakkamikāti upakkamanibbattā.	"Torturing (themselves)" means (the feelings) arisen due to austere practices.	"Když se mučí se" znamená, (že to pociťování) vyvstává kvůli asketickým metodám.
Ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāyāti sabbaṃ lokuttaramaggavevacanameva.	"Of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment" means simply all interpretations of supramundane Path.	"Poznání (a) vize konečného úplného Osvícení" znamená jednoduše všechny výklady nadsvětské Stezky.

Idaṃ panettha opammasaṃsandanaṃ – allaṃ sakhīraṃ udumbarakaṭṭhaṃ viya hi kilesakāmena vatthukāmato anissaṭapuggalā.	This is there then the explanation (/"combinaton") of the simile – indeed, like the wet sticky fig wood (they are) people not free from the (five) objects of sensual pleasures by the sensual-desire defilement.	To je tam pak vysvětlení (/"spojitost") toho podobenství: vskutku, jako (to) navlhlé lepkavé dřevo, (jsou) lidmi neosvobozenými od (pěti) předmětů smyslné rozkoše nečistotou smyslné touhy.
Udake pakkhittabhāvo viya kilesakāmena tintatā;	Like when (the wood) is thrown in water, (the people) are wet by the sensual-desire defilement.	Jako když je (to dřevo) hozené do vody, (ti lidé) jsou navlhlí nečistotou smyslné touhy.[73]

[70] Tj. příjemné zrakové vjemy, zvuky, chutě, a tělesné dotyky. Podle *AN 1 1.1. Rúpádivaggó*, Buddha řekl: "Mniši, nenacházím žádný jiný zrakový vjem, který setrvá (a) uchvátí mysl muže, než který je ("tento"), mniši, zrakový vjem ženy. (Stejně je to i pro zvuk, pach, chuť, a tělesný dotyk ženy.) Buddha pak používá stejné vysvětlení pro ženy ve vztahu k mužům.

[71] Podkomentář vysvětluje, že je to základ zaslepenosti *(móha)*.

[72] Podkomentář vysvětluje, že následuje a pálí ohněm chtíče *(rāga)*.

[73] Podkomentář dále vysvětluje: *"Allaggahaṇena kilesānaṃ asamucchinnabhāvaṃ dasseti, sasnehaggahaṇena avikkhambhitabhāvaṃ, udake pakkhittabhāvaggahaṇena samudācārāvatthaṃ, udumbarakaṭṭhaggahaṇena attabhāvassa asārakattaṃ."* = Braním lepkavého (Buddha) poukazuje na úplné nepřetnutí nečistot (mysli), braním navlhlého neodpoutanost (na předmětech smyslné rozkoše), braní (dřeva) ponechaného ve vodě (má) význam

manthanenāpi aggino anabhinibbattanaṃ viya kilesakāmena vatthukāmato anissaṭānaṃ opakkamikāhi vedanāhi lokuttaramaggassa anadhigamo.	Like even by drilling (the kindling stick in the wet wood) the fire won't get kindled, there is no attainment of supramundane Path by torturing (practices) for those not free from (five) objects of sensual-pleasures by the defilement of sensual-desire.	Jako když se ten oheň nerozdělá i vrtáním (toho rozdělávacího klacíku v tom navlhlém dřevě), není (možné) dosažení nadsvětské Stezky mučivými (metodami) pro nesvobodné od (pěti) předmětů smyslné rozkoše nečistotou smyslné touhy.
Amanthanenāpi aggino anabhinibbattanaṃ viya tesaṃ puggalānaṃ vināpi opakkamikāhi vedanāhi lokuttaramaggassa anadhigamo.	Like even by not drilling (the kindling stick in the wet wood) the fire won't get kindled, there is no attainment of supramundane Path for those persons even without the feelings from (self-)torturing (practices).	Jako ani nevrtáním (tím rozdělávacím klacíkem v navlhlém dřevě) se oheň nerozdělá, není pro ty osoby (možné) dosažení nadsvětské Stezky ani bez (těch) pocitů (způsobených) mučivými (metodami).

478. "Aparāpi kho maṃ, bhāradvāja, dutiyā upamā paṭibhāsi anacchariyā pubbe assutapubbā.	478. "Then, Bhāradvāja, indeed another, second simile occurred to me (in my mind), repeatedly amazing, never heard before.	478. "Pak mě, Bháradvádžo, vskutku napadlo druhé podobenství, opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšené:
Seyyathāpi, bhāradvāja, allaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ ārakā udakā thale nikkhittaṃ. Atha puriso āgaccheyya uttarāraṇiṃ ādāya – 'aggiṃ abhinibbattessāmi, tejo pātukarissāmī'ti.	Suppose, Bhāradvāja, that sticky wet wood is kept further from water, on the land. Then a man would come, and taking a kindling stick (he would think): "I will kindle fire, I will make fire appear."	Řekněme, Bháradvádžo, že je lepkavé, navlhlé dřevo ponechané dál od vody, na zemi. Pak by přišel muž, vzal by rozdělávací klacík, (a pomyslel si): "Rozdělám oheň, nechám oheň vzplanout."
Taṃ kiṃ maññasi, bhāradvāja, api nu so puriso amuṃ allaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ ārakā udakā thale nikkhittaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimanthento aggiṃ abhinibbatteyya tejo pātukareyyā"ti?	What do you think about that, Bhāradvāja, would that man indeed, taking a kindling stick, (really) kindle fire on that sticky wet wood kept further from water, on the land; would he make fire appear?	Co si o tom myslíš, Bháradvádžo, když by ten muž vzal rozdělávací klacík na to lepkavé, navlhlé dřevo ponechané dál od vody, na zemi, rozdělal by oheň, nechal by oheň vzplanout?"
"No hidaṃ, bho gotama.	"Indeed, (I do) not (think) that, friend Gotama.	"To si, příteli Gótamo, vskutku ne(myslím)."
Taṃ kissa hetu?	What is the reason for that?	Jaký je k tomu důvod?
Aduñhi, bho gotama, allaṃ kaṭṭhaṃ sasnehaṃ, kiñcāpi ārakā udakā thale nikkhittaṃ; yāvadeva ca pana so puriso kilamathassa vighātassa bhāgī assā"ti.	Friend Gotama, indeed, this kind of sticky wet wood that, although even kept further from water, on the land, will be however only the cause of that man's exhaustion (and) suffering.	Vskutku, příteli Gótamo, tento druh lepkavého navlhlého dřeva, přestože ponechaného dál od vody, na zemi, bude ale pouze příčinou vyčerpání (a) utrpení pro toho muže..

jednání (za účelem prožívání smyslných rozkoší), (a) braní fíkového dřeva je kvůli bezpodstatnosti vlastního bytí (/ne-já).

"Evameva kho, bhāradvāja, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā kāyena ceva cittena ca kāmehi vūpakaṭṭhā viharanti,	"Exactly so, Bhāradvāja, those certain ascetics or brahmins who indeed stay detached from sensual pleasures by both (their) body and mind,	"Přesně tak, Bháradvádžo, někteří z těch asketů či bráhmanů, kteří vskutku pobývají odpoutaní tělem a myslí od smyslných rozkoší,
yo ca nesaṃ kāmesu kāmacchando kāmasneho kāmamucchā kāmapipāsā kāmapariḷāho so ca ajjhattaṃ na suppahīno hoti na suppaṭippassaddho,	Whose desire for sensual pleasures, the affection by sensual pleasures, the infatuation for sensual pleasures, the thirst for sensual pleasures, the fever for sensual pleasures, is (however) not well suppressed internally by them, not well allayed,	Jejichž touha po smyslných rozkoších, náklonnost vůči smyslným rozkoším, zaslepení smyslnými rozkošemi, žízeň po smyslných rozkoších, zápal pro smyslné rozkoše, (ale) není vnitřně dobře potlačena, není dobře utišena,
opakkamikā cepi te bhonto samaṇabrāhmaṇā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti, abhabbāva te ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāya.	And those sirs ascetics (and) brahmins then when torturing (themselves) further experience painful, sharp, harsh, bitter feelings, (and) they are indeed incapable of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment.	A ti páni asketi (a) bráhmani, když se pak mučí (a) navíc zakouší bolestivé, ostré, hrubé, hořké pociťování, oni vskutku nemohou (dosáhnout) poznání (a) vize konečného úplného Osvícení.
No cepi te bhonto samaṇabrāhmaṇā opakkamikā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti, abhabbāva te ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāya.	But even if those sirs ascetics (and) brahmins further do not torture (themselves) to experience painful, sharp, harsh, bitter feelings, they will still be incapable of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment.	Ale i kdyby se ti páni asketi (a) bráhmani, nemučili aby zakoušeli bolestivé, ostré, hrubé, hořké pociťování, oni stále nebudou moci (dosáhnout) poznání (a) vize konečného úplného Osvícení.
Ayaṃ kho maṃ, bhāradvāja, dutiyā upamā paṭibhāsi anacchariyā pubbe assutapubbā.	This second simile, Bhāradvāja, indeed occurred to me, repeatedly amazing, never heard before.	Toto druhé podobenství, Bháradvádžo, mě vskutku napadlo, opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšené.

Dutiyaupamāpi imināva nayena veditabbā.	Even the second simile should be known exactly in this way (mentioned above).	I druhé podobenství je třeba znát právě tím způsobem (zmíněným výše).
Ayaṃ pana viseso, purimā saputtabhariyapabbajjāya upamā;	However, this is the difference – formerly (it was) a simile for recluseship with wife (and) children;	Nicméně, toto je rozdíl: původně (to bylo) podobenství pro poustevnictví s ženou (a) dětmi,
pacchimā brāhmaṇadhammikapabbajjāya.	The later (simile was) for the recluseship according to the brahmanical teaching (i.e. with wrong views).	Pozdější (podobenství bylo) pro poustevnictví podle brahminského učení (tj. se špatnými názory).

479. "Aparāpi kho maṃ, bhāradvāja, tatiyā upamā paṭibhāsi anacchariyā pubbe assutapubbā.	479. "Then, Bhāradvāja, indeed another, third simile occurred to me (in my mind), repeatedly amazing, never heard before.	479. "Pak mě, Bháradvádžo, vskutku napadlo třetí podobenství, opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšené:
Seyyathāpi, bhāradvāja, sukkhaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ ārakā udakā thale nikkhittaṃ.	Suppose, Bhāradvāja, that greaseless dry wood is kept further from water, on the land.	Řekněme, Bháradvádžo, že je nemastné, suché dřevo ponechané dál od vody, na zemi.
Atha puriso āgaccheyya uttarāraṇiṃ ādāya – 'aggiṃ abhinibbattessāmi, tejo pātukarissāmī'ti.	Then a man would come, and taking a kindling stick (he would think): "I will kindle fire, I will make fire appear."	Pak by přišel muž, vzal by rozdělávací klacík, (a pomyslel si): "Rozdělám oheň, nechám oheň vzplanout."
Taṃ kiṃ maññasi, bhāradvāja, api nu so puriso amuṃ sukkhaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ ārakā udakā thale nikkhittaṃ uttarāraṇiṃ ādāya abhimanthento aggiṃ abhinibbatteyya, tejo pātukareyyā"ti?	What do you think about that, Bhāradvāja, would that man indeed, taking a kindling stick, (really) kindle fire on that greaseless dry wood kept further from water, on the land; would he make fire appear?	Co si o tom myslíš, Bháradvádžo, když by ten muž vzal rozdělávací klacík na to lepkavé, navlhlé dřevo ponechané dál od vody, na zemi, rozdělal by oheň, nechal by oheň vzplanout?"
"Evaṃ bho gotama.	"(I think) so, friend Gotama.	"(Myslím si to) tak, příteli Gótamo.
Taṃ kissa hetu?	What is the reason for that?	Jaký je k tomu důvod?
Aduñhi, bho gotama, sukkhaṃ kaṭṭhaṃ koḷāpaṃ, tañca pana ārakā udakā thale nikkhitta"nti.	Friend Gotama, indeed, this (is) a kind of greasless dry wood, moreover (it) is kept further from water, on the land.	Vskutku, příteli Gótamo, tohle (je) druh nemastného suchého dřeva, (a) navíc je ponechané dál od vody, na zemi.
"Evameva kho, bhāradvāja, ye hi keci samaṇā vā brāhmaṇā vā kāyena ceva cittena ca kāmehi vūpakaṭṭhā viharanti,	"Exactly so, Bhāradvāja, those certain ascetics or brahmins who indeed stay detached from sensual pleasures by both (their) body and mind,	"Přesně tak, Bháradvádžo, někteří z těch asketů či bráhmanů, kteří vskutku pobývají odpoutaní tělem a myslí od smyslných rozkoší,
yo ca nesaṃ kāmesu kāmacchando kāmasneho kāmamucchā kāmapipāsā kāmapariḷāho so ca ajjhattaṃ suppahīno hoti suppaṭippassaddho,	Whose desire for sensual pleasures, the affection by sensual pleasures, the infatuation for sensual pleasures, the thirst for sensual pleasures, the fever for sensual pleasures, is internally well suppressed by them, well allayed,	Jejichž touha po smyslných rozkoších, náklonnost vůči smyslným rozkoším, zaslepení smyslnými rozkošemi, žízeň po smyslných rozkoších, zápal pro smyslné rozkoše, je vnitřně dobře potlačena, je dobře utišena,
opakkamikā cepi te bhonto samaṇabrāhmaṇā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti, bhabbāva te ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāya.	And those sirs ascetics (and) brahmins then when torturing (themselves) also (because they) experience painful, sharp, harsh, bitter feelings, they are indeed capable of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment.	A ti páni asketi (a) bráhmani, když se pak mučí (a) navíc zakouší bolestivé, ostré, hrubé, hořké pociťování, oni vskutku mohou (dosáhnout) poznání (a) vize konečného úplného Osvícení.
No cepi te bhonto samaṇabrāhmaṇā opakkamikā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti, bhabbāva	But even if those sirs ascetics (and) brahmins further do not torture (themselves) to experience painful,	Ale i kdyby se ti páni asketi (a) bráhmani, nemučili aby zakoušeli bolestivé, ostré, hrubé, hořké

te ñāṇāya dassanāya anuttarāya sambodhāya.	sharp, harsh, bitter feelings, they will still be capable of knowledge (and) vision of the ultimate full Enlightenment.	pociťování, oni stále budou moci (dosáhnout) poznání (a) vize konečného úplného Osvícení.
Ayaṃ kho maṃ, bhāradvāja, tatiyā upamā paṭibhāsi anacchariyā pubbe assutapubbā.	This third simile, Bhāradvāja, indeed occurred to me, repeatedly amazing, never heard before.	Toto třetí podobenství, Bháradvádžo, mě vskutku napadlo, opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšené.
Imā kho maṃ, bhāradvāja, tisso upamā paṭibhaṃsu anacchariyā pubbe assutapubbā.	These three similes, Bhāradvāja, indeed occurred to me, repeatedly amazing, never heard before.	Tato tři podobenství, Bháradvádžo, mě vskutku napadla, opakovaně udivující, nikdy před tím neslyšená.

376. Tatiyaupamāya koḷāpanti chinnasinehaṃ nirāpaṃ.	376. In the third simile "greaseless" means void of stickiness, without moisture.	376. Ve třetím podobenství "nemastné" znamená prosté lepkavosti, bez vlhkosti.
Thale nikkhittanti pabbatathale vā bhūmithale vā nikkhittaṃ.	"Kept on the land" means kept either on the surface of a mountain, or on the surface of land.	"Ponechané na zemi" znamená ponechané buď na povrchu skály, nebo na povrchu země.
Etthāpi idaṃ opammasaṃsandanaṃ – sukkhakoḷāpakaṭṭhaṃ viya hi kilesakāmena vatthukāmato nissaṭapuggalā, ārakā udakā thale nikkhittabhāvo viya kilesakāmena atintatā.	There, indeed, is this explanation (/"combination") for the simile: like the greaseless dry wood, the persons devoid of the sensual-desire defilement, (devoid) of the (five) objects of sensual pleasure, are not wet by the sensual-desire defilement.	Tam, vskutku, je toto vysvětlení toho podobenství: jako to nemastné suché dřevo, ty osoby prosté nečistoty smyslné touhy, (prosté) (pěti) předmětů smyslné rozkoše, nejsou navlhlí nečistotou smyslné touhy.
Manthanenāpi aggino abhinibbattanaṃ viya kilesakāmena vatthukāmato nissaṭānaṃ abbhokāsikanesajjikādivasena opakkamikāhipi vedanāhi lokuttaramaggassa adhigamo.	Like kindling fire by the kindling stick, there is indeed attainment of the supramundane Path for those devoid of sensual-desire defilement, (devoid) of the (five) objects of sensual pleasure, even by the torturing feelings from the (ascetic practices) such as (dwelling under) open space (or) the sitter's (practice, i.e. refraining from lying down).	Jako rozdělávání ohně rozdělávacím klacíkem, pro ty prosté nečistoty smyslné touhy, (prosté) (pěti) předmětů smyslné rozkoše je dosažení nadsvětské Stezky (možné), i mučivým pociťováním (asketickou praxí), jako např. (pobýváním pod) širým nebem, (nebo metodou) sedícího (tj. vyhýbáním se ulehnutí).
Aññassa rukkhassa sukkhasākhāya saddhiṃ ghaṃsanamatteneva aggino abhinibbattanaṃ viya vināpi opakkamikāhi vedanāhi sukhāyeva paṭipadāya lokuttaramaggassa adhigamoti.	Just like is fire kindled even just by rubbing with a dry branch of another tree, (there is) attainment of the supramundane Path even for (those) without (the experience) of torturing feelings, even by a comfortable practice.	Právě jako je oheň rozdělaný pouhým třením o suchou větev jiného stromu, (je možné) dosažení nadsvědské Stezky I pro (ty) bez (zakoušení) mučivého pociťování, i pohodlným postupem.
Ayaṃ upamā bhagavatā attano atthāya āhaṭā.	This simile occurred (/"was brought") for the purposes of the Exalted One.	Toto podobenství vyvstalo (/"bylo přineseno") pro účely Vznešeného.

480. "Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ dantebhidantamādhāya, jivhāya tāluṃ āhacca, cetasā cittaṃ abhiniggaṇheyyaṃ abhinippīḷeyyaṃ abhisantāpeyya'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "What if I keep (my) upper teeth on (my) lower teeth, supporting the palate with (my) tongue,[74] (and) forcefully grasp, forcefully press, seriously burn down [unskilfull] thoughts by [skilfull] thoughts?[75]	"Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych ponechal (své) horní zuby na (svých) dolních zubech, a podpořil (své ústní) patro (svým) jazykem, (a) násilím držel, násilím tlačil, vážně spaloval [nedovedné] myšlenky [dovednými] myšlenkami?'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, dantebhidantamādhāya, jivhāya tāluṃ āhacca, cetasā cittaṃ abhiniggaṇhāmi abhinippīḷemi abhisantāpemi.	Then I indeed, Bhāradvāja, keeping (my) upper teeth on (my) lower teeth, supporting the palate with (my) tongue, forcefully grasp, forcefully press, seriously burn down [unskilfull] thoughts by [skilfull] thoughts.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku ponechal (své) horní zuby na (svých) dolních zubech, a podpořil (své ústní) patro (svým) jazykem, (a) násilím držel, násilím tlačil, vážně spaloval [nedovedné] myšlenky [dovednými] myšlenkami.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, dantebhidantamādhāya, jivhāya tāluṃ āhacca, cetasā cittaṃ abhiniggaṇhato abhinippīḷayato abhisantāpayato kacchehi sedā muccanti.	Then, Bhāradvāja, to me keeping (my) upper teeth on (my) lower teeth, supporting the palate with (my) tongue, forcefully grasping, forcefully pressing, seriously burning down [unskilfull] thoughts by [skilfull] thoughts, sweat escapes from (my) armpits.	Pak, Bháradvádžo, mě, kdo ponechal (své) horní zuby na (svých) dolních zubech, a podpořil (své ústní) patro (svým) jazykem, (a) násilím držel, násilím tlačil, vážně spaloval [nedovedné] myšlenky [dovednými] myšlenkami, unikal pot z podpaží.
Seyyathāpi, bhāradvāja, balavā puriso dubbalataraṃ purisaṃ sīse vā gahetvā khandhe vā gahetvā abhiniggaṇheyya abhinippīḷeyya abhisantāpeyya,	Suppose, Bhāradvāja, that a strong man either took a weak man by head, or ("took") (him) by shoulder, and then forcefully grasped (him), forcefully pressed, seriously burnt down;	Řekněme Bháradvádžo, že silný muž vzal slabého muže za hlavu, nebo (ho) vzal za rameno, a pak (ho) násilím držel, násilím tlačil, vážně spaloval;

---

[74] Tipiṭakadhara Menun Sajadó ale cituje nejmenovaný text v jazyce Pāḷi, a říká, že *bódhisatta* brousil zubama a klepal jazykem. (*"The Great Chronicle of the Buddhas",* sv.2, část první, str.152; PDF str.170.)

[75] Tipiṭakadhara Menun Sajadó dále přidává asketickou metodu, která je *bódhisattovi* připosovaná ještě před tím než se rozhodl užít psychického násilí. Sajadó později cituje Džinálaṅkára Ṭīká (apokryfní Podkomentář) jakožto zdroj (na str. 155). Podle něj *bódhisatta* nejprve došel k závěru, že jídlo je "hrubé", a tak snížil svou potravu na ovoce spadlé ze stromů. Později se rozhodl, že "hledání ovoce je také druh zábrany" *(palibodhā)* a snížil se pouze na ovoce spadlé z toho stromu, který měl za přístřeší (a tak mohl v klidu zůstat sedět tam kde byl). (Všimni si, že *Visuddhimagga* v popisu *rukkhamúlika dhutaṅgy* ale zakazuje mnichům ovocné stromy coby místo k pobývání.) Když se *bodhisatta* udržoval tím malým množstvím jídla, rozhodl se cvičit se v užívání psychického násilí. *(tamtéž)*

evameva kho me, bhāradvāja, dantebhidantamādhāya, jivhāya tāluṃ āhacca, cetasā cittaṃ abhiniggaṇhato abhinippīḷayato abhisantāpayato kacchehi sedā muccanti.	Indeed, exactly so, Bhāradvāja, to me keeping (my) upper teeth on (my) lower teeth, supporting the palate with (my) tongue, forcefully grasping, forcefully pressing, seriously burning down [unskilfull] thoughts by [skilfull] thoughts, escaped sweat from armpits.	Vskutku, právě tak, Bháradvádžo, mě, kdo ponechal (své) horní zuby na (svých) dolních zubech, a podpořil (své ústní) patro (svým) jazykem, (a) násilím držel, násilím tlačil, vážně spaloval [nedovedné] myšlenky [dovednými] myšlenkami, unikal pot z podpaží.
Āraddhaṃ kho pana me, bhāradvāja, vīriyaṃ hoti asallīnaṃ, upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā;	(At that time) there is unshakeable effort indeed made by me, established mindfulness without lapse,	(V té době) je mnou vynaložené úsilí neotřesitelné, ustanovená všímavost bez výpadku,
sāraddho ca pana me kāyo hoti appaṭippassaddho, teneva dukkhappadhānena padhānābhitunnassa sato.	My body is however burning (and) restless just by endeavoring so uncomfortably, by forcing the effort (that much).	Moje tělo ale hoří (a) je neklidné právě tím nepříjemným úsilím, (touto) nucenou námahou.

377. Idāni attano dukkarakārikaṃ dassento, tassa mayhantiādimāha.	377. Now (the Buddha) explains His austere practices, hence (He) said "to me" etc.	377. Teď (Buddha) vysvětluje své asketické metody, proto řekl "mi" atd.
Kiṃ pana bhagavā dukkaraṃ akatvā buddho bhavituṃ na samatthoti?	However, what (is the reason) that the Buddha couldn't avoid (/"not do") the austerities (and) become a Buddha (right away)?	Avšak, co (je důvodem), že se Buddha nemohl nevěnovat asketismu (a) stát se Buddhou (hned)?
Katvāpi akatvāpi samatthova.	Whether (the Buddha) did (the austerities) or did not, (He) could (become a Buddha right away) anyway.	Ať už se (Buddha) věnoval (asketismu) nebo nevěnoval, mohl (se) jednoduše stát Buddhou.
Atha kasmā akāsīti?	Then why did He do (them)?	Proč se (jim) tedy věnoval?
Sadevakassa lokassa attano parakkamaṃ dassessāmi.	(Thinking:) "I will show my exertion to the world with (its) deities.	(S myšlenkou:) "Poukáži na svou námahu světu se (svými) bohy.
So ca maṃ vīriyanimmathanaguṇo hāsessatīti.	Also, that quality of destructive energy[76] will gladden me.	Také, ta vlastnost ničivé energie mě potěší.
Pāsāde nisinnoyeva hi paveṇiāgataṃ rajjaṃ labhitvāpi khattiyo na tathāpamudito hoti,	Indeed, just sitting in the palace, the *khattiya* (of royal family) is not	Vskutku, když by *khattiya* (královské rodiny) pouze seděl v paláci, nebude spokojený s pouhým přijetím

[76] Tj. energie, která vede ke zničení nečistot mysli.

	satisfied merely from receiving kingship by lineage,	královské (moci) skrze (královskou) linii,
yathā balakāyaṃ gahetvā saṅgāme dve tayo sampahāre datvā amittamathanaṃ katvā pattarajjo.	Rather, (he is satisfied from) becoming a king when (he) has taken a body of army, delivered two (or) three blows in the battle, (and) suppressed the enemy.	Spíše, (bude spokojený) z přijetí královské (moci) pokud vzal část armády, uštědřil dvě (nebo) tři rány v boji, (a tak) potlačil nepřítele.
Evaṃ pattarajjassa hi rajjasiriṃ anubhavantassa parisaṃ oloketvā attano parakkamaṃ anussaritvā,	To (one) who has become a king that way, indeed, when observing the crowd as (he) enjoys the kingly majesty, (he) remembers (his) own exertion,	(Tomu) kdo se takto stal králem, vskutku, když se podívá na dav (svých poddaných) při tom co si užívá královské majestátnosti, pamatuje si své úsilí,
"asukaṭṭhāne asukakammaṃ katvā asukañca asukañca amittaṃ evaṃ vijjhitvā evaṃ paharitvā imaṃ rajjasiriṃ pattosmī"ti cintayato balavasomanassaṃ uppajjati.	(thinking:) "doing that particular work at that particular place, having destroyed that particular enemy thus, I entered the kingly majesty after striking thus," (and) a powerful happiness arises (in him).	(s myšlenkou:) "po vykonání té které práce na tom kterém místě, po zničení toho kterého nepřítele jsem takto vstoupil do královské majestátnosti po tom co jsem takto udeřil," (a) mocná radost (v něm) vyvstane.
Evamevaṃ bhagavāpi sadevakassa lokassa parakkamaṃ dassessāmi, so hi maṃ parakkamo ativiya hāsessati, somanassaṃ uppādessatīti dukkaramakāsi.	Exactly so, also the Exalted One (thinking:) "I will show (my) exertion to the world with (its) deities, (and) that exertion of mine, indeed, will immensely gladden, (and) arouse happiness," the *bodhisatta*) enganged in austerities.	Právě tak se i Vznešený, (s myšlenkou:) "poukáži na svou námahu světu se (svými) bohy, (a) ta moje námaha mě vskutku nesmírně potěší a vyvolá radost," věnoval asketismu.
Apica pacchimaṃ janataṃ anukampamānopi akāsiyeva,	Moreover, (the Exalted One) practiced (the austerities) also because of (His) compassion to the future generations, (thinking:)	Navíc, (Vznešený) se věnoval (asketismu) také kvůli (svému) soucitu k budoucím generacím, (s myšlenkou:)
pacchimā hi janatā sammāsambuddho kappasatasahassādhikāni cattāri asaṅkhyeyyāni pāramiyo pūretvāpi padhānaṃ padahitvāva sabbaññutaññāṇaṃ patto,	"The future generations will think: 'only (when) the rightly (and) thoroughly Enlightened One completed the Perfections *(/Pāramī)* for four incalculable (aeons and) hundred thousand (ordinary) aeons, entered the omniscience after exerting effort,	"Budoucí generace si pomyslí: 'pouze (když) správně (a) zcela Osvícený dokončil Dokonalosti *(/Pāramī)* během čtyř nespočitatelných (eonů a) sta tisíce (obyčejných) eonů, vstoupil do vševědoucnosti po vynaložení úsilí,

kimaṅgaṃ pana mayanti padhānavīriyaṃ kattabbaṃ maññissati;	How come then that we (would without making any effort)? There should be exertion (and) effort made'[77]	Jak pak tedy my (bychom, bez žádného úsilí)? Musí být vynaložené úsilí a námaha.
evaṃ sante khippameva jātijarāmaraṇassa antaṃ karissatīti pacchimaṃ janataṃ anukampamāno akāsiyeva.	(and) being so, (the future generations) will quickly make the end to birth, old age, (and) death." (Thus) compassionate toward the future generations, (the Exalted One) practiced (the austerities).	(a) tak (budoucí generace) rychle učiní konec zrození, stárnutí, (a) smrti." (Takto) soucitný vůči budoucím generacím se (Vznešený) věnoval (asketismu).

Ṭīkā - 6. Mahāsaccakasuttavaṇṇanā[78]	Sub-Commentary to MN 6. The Great Discourse to Saccaka	Podkomentář k MN 6. Velká Rozprava Saččakovi
377. Kiṃ pana na samattho, yato evaṃ parehi cintitumpi asakkuṇeyyaṃ dukkaracariyaṃ chabbassāni akāsīti adhippāyo.	377. What (is the reason) that (the Buddha) couldn't avoid (/"not do") (the austerities) – has the meaning that this way others won't be able even to think (to follow:) "(the Buddha) did (the austerities) for six years."	377. Co (je důvodem), že se Buddha nemohl nevěnovat asketismu (a) stát se Buddhou (hned) – má ten význam, že takto ostatní nebudou schopni ani pomyslet (že by následovali:) "(Buddha) se věnoval (asketismu) šest let."
Katvāpi akatvāpi samatthova kāraṇassa nipphannattā.	Whether (the Buddha) did (the austerities) or did not, (He) could (become a Buddha right away is (based) on fulfilling the conditions.	Ať už se (Buddha) věnoval (asketismu) nebo nevěnoval, mohl (se) jednoduše stát Buddhou, (to) je (řečeno na základě) splnění podmínek.
"Yathāpi sabbesampi kho bodhisattānaṃ carimabhave antamaso sattāhamattampi dhammatāvasena dukkaracariyā hotiyeva,	"Just like indeed for all the Buddhas-to-be in (their) last life there is naturally the practice of austerities indeed at least just for seven days,	"Právě tak, jako je právě pro všechny budoucí Buddhy v (jejich) posledním životě přirozené cvičení asketismu, vskutku nejméně sedm dní,
evaṃ bhagavā samattho dukkaracariyaṃ kātuṃ, evañca naṃ akāsi, na pana tāya buddho jāto,	Thus the Exalted One able (to attain Enlightenment anyway) (decided) to practice the austerities; and thus He	Tak Vznešený, schopný (dosáhnout Osvícení hned) (se rozhodl) věnovat se asketismu; a tak se ("On")

[77] Tipiṭakadhara Menun Sajadó vysvětluje: "namáhavé úsilí utvořené čtverým odhodláním, jmenovitě: (1) 'Kéž pouze kůže zůstane!' (2) 'Kéž pouze šlachy zůstanou!' (3) 'Kéž pouse kosti zůstanou!' (4) 'Kéž (mé) maso i krev vyschnou!' – se nazývá *'padhāna-viriya'."* (*"The Great Chronicle of the Buddhas"*, sv.2, část první, str.152; PDF str.170.)

[78] Přikládám vysvětlení Podkomentáře jakožto odpověď na poznámku na konci knihy ct. Bhikkhu Bodhi, kterou si můžete přečíst v "Notes" části knihy *"The Middle Length Discourses of the Buddha, A Translation of the Majjhima Nikāya"*, Wisdom Publications, Boston, 2009; str.1229, pozn.387.

atha kho majjhimāya eva paṭipattiyā"ti	did, although (He) didn't become a Buddha by that, but in fact just by the Middle Path."[79]	věnoval, přestože se nestal Buddhou tím, ale ve skutečnosti Střední Stezkou."
tassā byatirekamukhena sadevakassa lokassa bodhāya amaggabhāvadīpanatthaṃ,	By that contradition (the practice was done) in order to explain the existence of the wrong path toward the Enlightenment in the world with its deities.	Tímto rozporem (se věnoval asketismu) aby poukázal na existenci špatné stezky za Osvícením ve světě se svými bohy.
imassa pana bhagavato kammavipākavasena chabbassāni dukkaracariyā ahosi.	However, because of the result of actions (/*kamma-vipāka*) of this Exalted One, the practice of austerities lasted six years.	Nicméně, kvůli následku svých činů (/*kamma-vipáka)* tohoto Vznešeného, cvičení asketismu trvalo šest let.
Vuttañhetaṃ –	Indeed, it is said:[80]	Vkutku, říká se:
"Avacāhaṃ jotipālo, kassapaṃ sugataṃ tadā;	"Told I (a brahmin of the name) Jotipāla, to the Well Gone (Buddha) Kassapa at that time,	"Řekl jsem já, (brahmin jménem) Džótipála, Dobře Jdoucímu (Buddhovi) Kassapovi toho času,
Kuto nu bodhi muṇḍassa, bodhi paramadullabhā.	'Where would be an Enlightenment for (this) shaveling, Enlightenment is supremely rare.'	'Kde by bylo Osvícení pro tohohle holohlavce, Osvícení je nesmírně vzácné.'
Tena kammavipākena, acariṃ dukkaraṃ bahuṃ;	As the result of that action, (I) practiced a lot of austerities,	Následkem toho činu (slovem) jsem se věnoval mnohým asketickým (metodám),
Chabbassānuruvelāyaṃ, tato bodhimapāpuṇiṃ.	For six years in Uruvela, (and) after that attained Enlightenment.	Po šest let v Uruvéle, (a) po tom (jsem) dosáhl Osvícení.
Nāhaṃ etena maggena, pāpuṇiṃ bodhimuttamaṃ;	I haven't by that (ascetic) path attained the ultimate Enlightenment;	Nedosáhl jsem tou (asketickou) cestou konečného Osvícení;

[79] Uvozovky v původním textu pravděpodobně naznačují citaci. Nebyl jsem ale schopen nalézt tato slova v žádném ze spisů, které jsou mi dostupné.

[80] Co následuje je citace z *Apadánapáḷi – 39. Avaṭaphalavaggó – 10. Pubbakammapilótikabuddhaapadánaṃ - par.92-94.* Z nějakého důvodu si ct. Bhikkhu Bodhi nebyl vědom tohoto textu zahrnutého v hlavních spisech Pāḷi (možná protože udělal výjimku a nevšimnul si jejího odkazu v Podkomentáři?) a vyjádřil pochybnost ohledně původu textu *Madždžhima Nikáji,* který se nám dochoval. Ct. Bhikkhu Bodhi navrhuje, že možná to pořadí událostí, které jsou zmíněné v té rozpravě, bylo původně jiné, a poukazuje na Buddhovo odmítnutí potřeby asketických metod již na začátku. Pravda je, že vlastní slova Buddhy (které se nachází později v tomto textu) naznačují, že si Buddha nebyl vědom Střední Stezky před tím, než zanechal asketismu: *"Na kho panāhaṃ imāya kaṭukāya dukkarakārikāya adhigacchāmi uttari manussadhammā alamariyañāṇadassanavisesaṃ."* = "Avšak, vskutku, nedosáhnu nadlidských stavů, odlišení se poznáním (a) vizí hodných Ušlechilých (mužů) tímto hořkým, bolestivým asketismem." Buddha vysvětlil, že ho to napadlo až později: "Pak mi vyvstalo (v mysli) ..." - *"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi ...".*

Kumaggena gavesissaṃ, pubbakammena vārito"ti.	Travelled I by the wrong path, obstructed by the previous action."	Cestoval jsem špatnou cestou, zadržen přechozím činem."
Dukkaracariyāya bodhāya amaggabhāvadassanatthaṃ dukkaracariyaṃ akāsīti keci.	Some (say) that (the Buddha) practiced the austerities in order to show the reality of wrong path, (i.e.) the practice of austerities for Enlightenment.[81]	Někteří (říkají) že se (Buddha) věnoval asketismu aby poukázal na skutečnost špatné cesty, (tj.) cvičení asketismu za (cílem) Osvícení.
Atha vā lokanāthassa attano parakkamasampattidassanatthāya dukkaracariyā.	Or otherwise (it was) the practice of austerities for the World Leader's purpose of showing (His) own wealth of exertion.	Nebo jinak (to bylo) cvičení asketismu za účelem Vůdce Světa, aby poukázal na své bohatství námahy.
Paṇītādhimuttiyā hi paramukkaṃsagatabhāvato abhinīhārānurūpaṃ sambodhiyaṃ tibbachandatāya sikhāppattiyā	"On behalf of the entrance to the training by sharp will for the sake of the complete Enlightenment characterized by the noble wish for the aspect of perfect departure out through the sweet liberation,	"Pro vstup do cvičení ostrou vůlí, za účelem úplného Osvícení přiznačného ušlechtilým přáním vlastnosti dokonalého odchodu ven skrze sladké osvobození,
tadatthaṃ īdisampi nāma dukkaracariyaṃ akāsīti loke attano vīriyānubhāvaṃ vibhāvetuṃ –	For that purpose (the Buddha) indeed practiced right this kind of austerity." (The Buddha thinking so) explained the power of energy:	Vskutku, za tím účelem se (Buddha) věnoval právě tomuto druhu asketismu." (Buddha s touto myšlenkou pak) vysvětlil moc úsilí:
"so ca me pacchā pītisomanassāvaho bhavissatī"ti lokanātho dukkaracariyaṃ akāsi.	"Then also there will be joy (and) happiness gained by me," the World Leader practiced the austerities.	"Pak bude mnou také získaná radost (a) štěstí," (a tak) se Vůdce Světa věnoval asketismu.
Tenāha "sadevakassa lokassā"tiādi.	Therefore (He) said: "in the world with (its) deities.	Proto řekl: "ve světě se (svými) bohy.
Tattha vīriyanimmathanaguṇoti vīriyassa saṃvaḍḍhanasampādanaguṇo.	There "quality of destructive energy" means the quality of increasing (and) exerting the energy.	Tam "vlastnost ničivé energie" znamená vlastnost zvyšování (a) vynakládání energie.
Yathāvuttamatthaṃ upamāya vibhāvetuṃ "pāsāde"tiādi vuttaṃ.	In order to explain by a simile the meaning of what was said, (it was) said: "in the palace" etc.	Pro vysvětlení řečeného významu příkladem, (bylo) řečeno: "v paláci" atd.

[81] Z toho slova *kéči* se může zdát, že je to názor vyslovený učiteli, kterým nebyla přikládaná velká váha. Ten argument je ale zahrnutý v Komentářích (zmíněných výše), a tak se domnívám, že tady *kéči* pouze poukazuje na jisté Théravádové učitele.

Saṅgāme dve tayo sampahāreti dvikkhattuṃ tikkhattuṃ vā parasenāya pahārapayoge.	"Two (or) three blows in the battle" means making two or three times an effort to beat (/hit) the other army.	"Dvě (nebo) tři rány v boji" znamená vynaložení úsilí udeřit nepřátelskou (/"jinou") armádu.
Padhānavīriyanti sammappadhānehi āsevanavīriyaṃ, sabbaṃ vā pubbabhāgavīriyaṃ.	"Exertion (and) effort" means out of the (kinds of) right exertion the continous effort, otherwise all the effort previous (to Enlightenment).	"Úsilí a námaha" znamená ze správných (druhů) úsilí nepřetržitá námaha, nebo veškerá námaha (předcházející Osvícení).

Dantebhidantamādhāyāti heṭṭhādante uparidantaṃ ṭhapetvā.	"(My) upper teeth on (my) lower teeth" means placing the upper teeth on the lower teeth.	"(Své) horní zuby na (svých) dolních zubech" znamená položit horní zuby na spodní zuby.
Cetasā cittanti kusalacittena akusalacittaṃ.	"[Unskilfull] thoughts by [skilfull] thoughts" means the unskilfull thoughts[82] by skilfull thoughts.	"[Nedovedné] myšlenky [dovednými] myšlenkami" znamená nedovedné myslenky dovednými myšlenkami.
Abhiniggaṇheyyanti niggaṇheyyaṃ.	"If I forcefully grasp" means if I grasp.	"Kdybych násilím držel" znamená kdybych držel.
Abhinippīḷeyyanti nippīḷeyyaṃ.	"If I forcefully press" means if I press.	"Kdybych násilím tlačil" znamená kdybych tlačil.
Abhisantāpeyyanti tāpetvā vīriyanimmathanaṃ kareyyaṃ.	"If I seriously burn down" means having burnt, I shall exercise the suppression by exertion.	"Kdybych vážně spaloval" znamená spalováním budu cvičit potlačování úsilím.
Sāraddhoti sadaratho.	"Burning" means being heated.	"Hoří" znamená je horké.
Padhānābhitunnassāti padhānena abhitunnassa, viddhassa satoti attho.	"By forcing the effort" (has) the meaning of forcing by effort being destructive.	"Nucenou námahou" (má) význam nucení námahy (a) být ničivý.

[82] Podkomentář dodává, že tady *kusala citta* je dovedné smýšlení doprovázené mocným Správným Myšlením *(balavasammāsaṅkappayuttena kusalacittena)*, a že nedovedné myšlenky jsou nedovedné myšlenky spolu s myšlenkami o smyslných rozkoších atd. *(kāmavitakkādisahitaṃ akusalacittaṃ)*. Je ale třeba zmínit, že pokušitelský démon Mára, když byl odmítnut při velkém odchodu *bódhisatty* z paláce, varoval *bódhisattu* těmito slovy: *"ito dāni te paṭṭhāya kāmavitakkaṃ vā byāpādavitakkaṃ vā vihiṃsāvitakkaṃ vā cintitakāle jānissāmī"ti"* = "Počínaje od teď tě upozorním když pomyslíš myšlenkou smyslných rozkoší, myšlenkou hněvu, nebo myšlenkou ublížení." (*Jātaka-Aṭṭakathá – Nidánakathá – Avidúrénidánakathá* (MM sv.1 str.74) a *Apadána-Aṭṭhakathá – 2. Avidúrenidánakathá* (MM sv.1 str.76).) Tipiṭakadhara Menun Sajadó dokonce přidává, že kdyby takové myšlenky vyvstaly v *bódhisattovi,* Mára by *bódhisattu* zabil "hned na místě." (*"The Great Chronicle of the Buddhas",* sv.2, část první, str.158; PDF str.176.) Mohlo to být tak, že *bódhisatta* jednoduše vnucoval dovedné myšlenky přes jakékoliv jiné myšlenky, které nebyly "přímo" dovedné, jako např. únava, či neklid? To by ale protiřečilo Podkomentáři citovanému výše.

481. "Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ appāṇakaṃyeva jhānaṃ jhāyeyya'nti.	481. "Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "what if I meditate the meditation of non-breathing?	481. "Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych meditoval meditaci nedýchání?'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca assāsapassāse uparundhiṃ.	Then I indeed, Bhāradvāja, stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) nose.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst i ze (svého) nosu.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca assāsapassāsesu uparuddhesu kaṇṇasotehi vātānaṃ nikkhamantānaṃ adhimatto saddo hoti.	Then, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) nose, there was a great noise in (my) ears from the escaping air.	Pak mi, Bháradvádžo, (kdo) zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst i ze (svého) nosu, zněl (/"byl") ohromný zvuk v (mých) uších (způsobený) unikajícím vzduchem.
Seyyathāpi nāma kammāragaggariyā dhamamānāya adhimatto saddo hoti,	Suppose for example that there is a great noise of blowing bellows.	Řekněme na příklad, že je ohromný zvuk při dmýchání měchy.
evameva kho me, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca assāsapassāsesu uparuddhesu kaṇṇasotehi vātānaṃ nikkhamantānaṃ adhimatto saddo hoti.	Indeed, exactly so, Bhāradvāja, there was a great noise in (my) ears from the escaping air to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) nose.	Vskutku, právě tak mi, Bháradvádžo, (kdo) zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst i ze (svého) nosu, zněl (/"byl") ohromný zvuk v (mých) uších (způsobený) unikajícím vzduchem.
Āraddhaṃ kho pana me, bhāradvāja, vīriyaṃ hoti asallīnaṃ, upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā;	(At that time) there is unshakeable effort indeed made by me, established mindfulness without lapse,	(V té době) je mnou vynaložené úsilí neotřesitelné, ustanovená všímavost bez výpadku,
sāraddho ca pana me kāyo hoti appaṭippassaddho, teneva dukkhappadhānena padhānābhitunnassa sato.	My body is however burning (and) restless just by endeavoring so uncomfortably, by forcing the effort (that much).	Moje tělo ale hoří (a) je neklidné právě tím nepříjemným úsilím, (touto) nucenou námahou.

"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ appāṇakaṃyeva jhānaṃ jhāyeyya'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: 'what if I meditate the meditation of non-breathing?'	481. "Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych meditoval meditaci nedýchání?'

So kho ahaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāse uparundhiṃ.	Then I indeed, Bhāradvāja, stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth, from (my) nose, as well as from (my) ears.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimattā vātā muddhani ūhananti.	Then, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) ears, great winds push (toward the top) of (my) head.	Pak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, tlačily ohromné větry (směrem k temeni mé) hlavy.
Seyyathāpi, bhāradvāja, balavā puriso, tiṇhena sikharena muddhani abhimattheyya,	Suppose, Bhāradvāja, that a strong man fiercely pierced the top of (my) head by a sharp razor;[83]	Řekněme, Bháradvádžo, že silný muž krutě propíchl temeno (mé) hlavy ostrou břitvou;
evameva kho me, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimattā vātā muddhani ūhananti.	Indeed, exactly so, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth, (my) nose, as well as from (my) ears, great winds push (toward the top) of (my) head.	Vskutku, právě tak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, tlačily ohromné větry (směrem k temeni mé) hlavy.
Āraddhaṃ kho pana me, bhāradvāja, vīriyaṃ hoti asallīnaṃ, upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā;	(At that time) there is unshakeable effort indeed made by me, established mindfulness without lapse,	(V té době) je mnou vynaložené úsilí neotřesitelné, ustanovená všímavost bez výpadku,
sāraddho ca pana me kāyo hoti appaṭippassaddho, teneva dukkhappadhānena padhānābhitunnassa sato.	My body is however burning (and) restless just by endeavoring so uncomfortably, by forcing the effort (that much).	Moje tělo ale hoří (a) je neklidné právě tím nepříjemným úsilím, (touto) nucenou námahou.

"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ appāṇakaṃyeva jhānaṃ jhāyeyya'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "what if I meditate the meditation of non-breathing?	"Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych meditoval meditaci nedýchání?'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāse uparundhiṃ.	Then I indeed, Bhāradvāja, stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth, from (my) nose, as well as from (my) ears.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší.

[83] Tipiṭakadhara Menun Sajadó ale říká: "jako kdyby silný muž stloukal v hlavě ostrým špičatým vrtákem." (*"The Great Chronicle of the Buddhas"*, sv.2, část první, str.153; PDF str.171.)

Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimattā sīse sīsavedanā honti.	Then, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) ears, there were (painful) ("head-") feelings in (my) head.	Pak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, vyvstaly (/"byly") (bolestivé) ("hlavové") pocity v hlavě.
Seyyathāpi, bhāradvāja, balavā puriso daḷhena varattakkhaṇḍena sīse sīsaveṭhaṃ dadeyya,	Suppose, Bhāradvāja, that a strong man might give (me) head-binding by a piece of coarse leather-rope on (my) head;	Řekněme, Bháradvádžo, že by (mi) silný muž udělil vázání hlavy kusem koženého provazu na (mé) hlavě;
evameva kho, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimattā sīse sīsavedanā honti.	Indeed, exactly so, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth, (my) nose, as well as from (my) ears, there were (painful) ("head-") feelings in (my) head.	Vskutku, právě tak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, vyvstaly (/"byly") (bolestivé) ("hlavové") pocity v hlavě.
Āraddhaṃ kho pana me, bhāradvāja, vīriyaṃ hoti asallīnaṃ, upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā;	(At that time) there is unshakeable effort indeed made by me, established mindfulness without lapse,	(V té době) je mnou vynaložené úsilí neotřesitelné, ustanovená všímavost bez výpadku,
sāraddho ca pana me kāyo hoti appaṭippassaddho, teneva dukkhappadhānena padhānābhitunnassa sato.	My body is however burning (and) restless just by endeavoring so uncomfortably, by forcing the effort (that much).	Moje tělo ale hoří (a) je neklidné právě tím nepříjemným úsilím, (touto) nucenou námahou.

"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ appāṇakaṃyeva jhānaṃ jhāyeyya'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "what if I meditate the meditation of non-breathing?	"Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych meditoval meditaci nedýchání?'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāse uparundhiṃ.	Then I indeed, Bhāradvāja, stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth, from (my) nose, as well as from (my) ears.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimattā vātā kucchiṃ parikantanti.	Then, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) ears, great winds cut through (my) belly.	Pak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, ohromné větry prořezávaly v břiše.
Seyyathāpi, bhāradvāja, dakkho goghātako vā goghātakantevāsī vā	Suppose, Bhāradvāja, that a skilled bovine slaughterman or an	Řekněme, Bháradvádžo, že dovedný bovinní porážeč (na jatkách) nebo

tiṇhena govikantanena kucchiṃ parikanteyya,	apprentice of a bovine slaughterman cuts through (my) belly by a sharp bovine knife;	učeň bovinního porážeče (mi) přeřeže břicho ostrým bovinním nožem;
evameva kho me, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimattā vātā kucchiṃ parikantanti.	Indeed, exactly so, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) ears, great winds cut through (my) belly.	Vskutku, právě tak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, ohromné větry prořezávaly v břiše
Āraddhaṃ kho pana me, bhāradvāja, vīriyaṃ hoti asallīnaṃ upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā;	(At that time) there is unshakeable effort indeed made by me, established mindfulness without lapse,	(V té době) je mnou vynaložené úsilí neotřesitelné, ustanovená všímavost bez výpadku,
sāraddho ca pana me kāyo hoti appaṭippassaddho, teneva dukkhappadhānena padhānābhitunnassa sato.	My body is however burning (and) restless just by endeavoring so uncomfortably, by forcing the effort (that much).	Moje tělo ale hoří (a) je neklidné právě tím nepříjemným úsilím, (touto) nucenou námahou.

"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ appāṇakaṃyeva jhānaṃ jhāyeyya'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "what if I meditate the meditation of non-breathing?	"Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych meditoval meditaci nedýchání?'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāse uparundhiṃ.	Then I indeed, Bhāradvāja, stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth, from (my) nose, as well as from (my) ears.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší.
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca assāsapassāsesu uparuddhesu adhimatto kāyasmiṃ ḍāho hoti.	Then, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well as from (my) ears, there is great burning in (my) body.	Pak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech se (svých) úst, z nosu, i z uší, vyvstalo (/"bylo") velké pálení v těle.
Seyyathāpi, bhāradvāja, dve balavanto purisā dubbalataraṃ purisaṃ nānābāhāsu gahetvā aṅgārakāsuyā santāpeyyuṃ samparitāpeyyuṃ,	Suppose, Bhāradvāja, that two strong men take a weaker man by different limbs (and) roast (him) in a pile of coals, totally roast (him) up.	Řekněme, Bháradvádžo, že dva silní muži vezmou slabšího muže za různé končetiny, (a) opečou (ho) na hromadě uhlí, zcela (ho) opečou.
evameva kho me, bhāradvāja, mukhato ca nāsato ca kaṇṇato ca	Indeed, exactly so, Bhāradvāja, to me (who) stopped in-breath (and) out-breath from (my) mouth as well	Vskutku, právě tak, Bháradvádžo, mě, kdo zastavil nádech (a) výdech

assāsapassāsesu uparuddhesu adhimatto kāyasmiṃ ḍāho hoti.	as from (my) ears, there is great burning in (my) body.	se (svých) úst, z nosu, i z uší, vyvstalo (/"bylo") velké pálení v těle.
Āraddhaṃ kho pana me, bhāradvāja, vīriyaṃ hoti asallīnaṃ, upaṭṭhitā sati asammuṭṭhā, sāraddho ca pana me kāyo hoti appaṭippassaddho, teneva dukkhappadhānena padhānābhitunnassa sato.	(At that time) there is unshakeable effort indeed made by me, established mindfulness without lapse, my body is however burning (and) restless just by endeavoring so uncomfortably, by forcing the effort (that much).	(V té době) je mnou vynaložené úsilí neotřesitelné, ustanovená všímavost bez výpadku, moje tělo ale hoří (a) je neklidné právě tím nepříjemným úsilím, (touto) nucenou námahou.
Apissu maṃ, bhāradvāja, devatā disvā evamāhaṃsu – 'kālaṅkato samaṇo gotamo'ti.	Thereafter, Bhāradvāja, deities saw me and spoke thus: "the ascetic Gotama is dead."	Poté, Bháradvádžo, mě viděli bohové a pravili takto: "asketa Gótama je mrtvý."
Ekaccā devatā evamāhaṃsu – 'na kālaṅkato samaṇo gotamo, api ca kālaṅkarotī'ti.	Some deities spoke thus: "the ascetic Gotama is not dead, however he is dying."	Někteří bohové pravili takto: "asketa Gótama není mrtvý, ale umírá."
Ekaccā devatā evamāhaṃsu – 'na kālaṅkato samaṇo gotamo, nāpi kālaṅkaroti;	Some deities spoke thus: "the ascetic Gotama is neither dead, nor is he dying;	Někteří bohové pravili takto: "asketa Gotama ani není mrtvý, ani neumírá;
arahaṃ samaṇo gotamo, vihārotveva so arahato[84] evarūpo hotī'ti.	Enlightened is the ascetic Gotama, he, the Arahant, when residing, (he) is such."	Osvícený je asketa Gótama, on, Arahant, je takový když prodlévá.

378. Appāṇakanti nirassāsakaṃ.	378. "Of non-breathing" means without breathing.	378. "Nedýchání" znamená bez dýchání.
Kammāragaggariyāti kammārassa gaggaranāḷiyā.	"Of blowing bellows" means of smith's[85] bellows.	"Dmýchání měchy" znamená kovářovy měchy.
Sīsavedanā hontīti kutoci nikkhamituṃ alabhamānehi vātehi samuṭṭhāpitā balavatiyo sīsavedanā honti.	"There were (painful) ("head-") feelings" means there arose strong head-feelings by the winds that	"Vyvstaly (/"byly") (bolestivé) ("hlavové") pocity" znamená, že vyvstaly silné pocity v hlavě větry, které se nedostaly nikudy ven.

[84] Protože to slovo má čtyři různé významy, nechávám *Arahant* i v překladu, abych předešel upřednostnění kteréhokoliv z těch čtyř významů. Ty čtyři významy jsou: *"ārakattā arīnaṃ, arānañca hatattā, paccayādīnaṃ arahattā, pāpakaraṇe rahābhāvāti imehi tāva kāraṇehi arahanti veditabbo."* = "Oddálení se od nepřátel (tj. nečistot vlastní mysli), zabitím nepřátel (tj. nečistot vlastní mysli), vhodností k (obdarování) potřeb atd., (a) nepřítomnost činění zlého (i) tajně – slovo *"arahaṃ"* by mělo být známé i s těmito vlastnostmi.

[85] Doslovný Páḷi-barmský překlad překládá *kammārassa gaggaranāḷiyā* jakožto "měchy zlatníka" (ရွှေပန်းထိမ်၏ ရှက်တီးဖြင့်). Nenacházím podporu pro tento překlad ani v Podkomentářích, ani Tipiṭakadhara Menun Sajadónem, který říká: "kovář" ("blacksmith" , TGCB 2.1. str.153).

	didn't (get) to escape from anywhere.	
Sīsaveṭhaṃ dadeyyāti sīsaveṭhanaṃ dadeyya.	"Give (me) head-binding" means (he) might give a head-binding.	"Udělil (mi) vázání hlavy" znamená udělil vázání hlavy.
Devatāti bodhisattassa caṅkamanakoṭiyaṃ paṇṇasālapariveṇasāmantā ca adhivatthā devatā.	"Deities" means the deity that stayed at the end of the *bodhisatta's* walking-meditation path as well as (the deity) that stayed in the (*bodhisatta's*) chamber of a leaf-roofed hall.	"Bohové" znamená bůh, který pobýval na konci *bódhisattovy* cesty na meditaci v chůzi a také (bůh), který pobýval v (*bódhisattově*) místnosti s listovou střechou.

Tadā kira bodhisattassa adhimatte kāyadāhe uppanne mucchā udapādi.	Indeed, at that time, there arose dizziness in the immensely hot body of the *bodhisatta*.	Vskutku, tehdy v nesmírně horkém těle *bódhisatty* vyvstala malátnost.
So caṅkameva nisinno hutvā papati.	He, while just walking, fell down into sitting.[86]	On, právě při chůzi, upadl do sezení.
Taṃ disvā devatā evamāhaṃsu – "vihārotveva so arahato"ti, "arahanto nāma evarūpā honti matakasadisā"ti laddhiyā vadanti.	Having seen that, deities spoke thus: "thus resides He, the Arahant," "As for Arahants, they are of such character, like dead," speak (the deities their) assumption.	Když to viděli, bohové pravili takto: "takto prodlévá On, Arahant," "Co se týče Arahantů, jsou takové povahy, jako mrtví," promlouvali (bohové své) domněnky.
Tattha yā devatā "kālaṅkato"ti āhaṃsu, tā gantvā suddhodanamahārājassa ārocesuṃ – "tumhākaṃ putto kālaṅkato"ti.	There the deities that said "dead", they went and informed the great king Suddhodana: "Your son is dead."	Tam ti bohové, kteří řekli "mrtvý," šli a informovali velkého krále Suddhódanu: "Tvůj syn je mrtvý."
Mama putto buddho hutvā kālaṅkato, no ahutvāti?	"Is my son dead after becoming Enlightened, or not after becoming (Enlightened)?"	"Je můj syn mrtvý po tom, co se stal Osvíceným, nebo nikoliv po tom, co se stal (Osvíceným)?"
Buddho bhavituṃ nāsakkhi, padhānabhūmiyaṃyeva patitvā kālaṅkatoti.	"He was not able to become Enlightened; he is dead having fallen right on the floor (where he) exerted (himself)."	"Nebyl schopný se stát Osvíceným; je mrtvý po tom, co spadl právě na zem, (kde) se namáhal.

[86] Tipiṭakadhara Menun Sajadó překládá Páḷi Komentář s pochopením, že slova *nisinno hutvā* popisují slovo *papati,* spíše než (což by bylo obvyklejší chápání) uložením momentu upadnutí za moment sezení. Sajadó píše: "Bódhisatta omdlel a upadlo do sedící pozice během chůze. (Neupadl lehnutím si na tvář nevzhledným způsobem. Poněvadž byl obdařený ohromnou všímavostí, pouze upadl do sedící pozice přitom, co se procházel sem a tam.)" (TGCB 2.1. str.155)

Nāhaṃ saddahāmi, mama puttassa bodhiṃ apatvā kālaṅkiriyā nāma natthīti.	"I don't believe (you), there is no death for my son if (he) hasn't (yet) attained Enlightenment," (said the king).	"Nevěřím (vám), není smrti mému synovi, pokud (ještě) nedosáhl Osvícení," (řekl král).

Aparabhāge sammāsambuddhassa dhammacakkaṃ pavattetvā anupubbena rājagahaṃ gantvā	In the later part (of the Buddha's life), when the Wheel of Dhamma was set spinning, (the Buddha) gradually went to Rājagaha,	V pozdější části (Buddhova života), když už bylo Kolo Dhammy roztočeno, (Buddha) postupně došel do Rádžagahy,
kapilavatthuṃ anuppattassa suddhodanamahārājā pattaṃ gahetvā pāsādaṃ āropetvā yāgukhajjakaṃ datvā	And then from (the Buddha) who arrived in Kapilavatthu, the great king Suddhodana took the alms-bowl, placed (it) in the palace, gave (the Buddha) sumptuous rice-gruel,	A pak od (Buddhy,) který došel do Kapilavatthu, velký král Suddhódana vzal almužní mísu, uložil (ji) v paláci, dal (Buddhovi) výživnou rýžovou polévku,
antarābhattasamaye etamatthaṃ ārocesi – tumhākaṃ bhagavā padhānakaraṇakāle devatā āgantvā, "putto te, mahārāja, kālaṅkato"ti āhaṃsūti.	And at the end of the meal informed (the Buddha) about that matter: "Exalted One, during the time of Your exertion, deities arrived and said: 'great king, your son is dead.'"	A na konci jídla (Buddhu) informoval o té záležitosti. "Vznešený, během doby Tvého namáhání se, bohové přišli a řekli: 'velký králi, tvůj syn je mrtvý.'"
Kiṃ saddahasi mahārājāti?	"What did (you) believe, great king?"	"Čemu jsi věřil, velký králi?"
Na bhagavā saddahinti.	"Exalted One, I didn't believe."	Vznešený, nevěřil jsem."
Idāni, mahārāja, supinappaṭiggahaṇato paṭṭhāya acchariyāni passanto kiṃ saddahissasi?	"Now, great king, since the (time you) have received the explanation of (your) dreams, seeing wonders, what do you believe?	"Teď, velký králi, od (té doby co) jsi dostal výklad (tvých) snů, když jsi viděl zázraky, čemu věříš?
Ahampi buddho jāto, tvampi buddhapitā jāto, pubbe pana mayhaṃ aparipakke ñāṇe bodhicariyaṃ carantassa dhammapālakumārakālepi sippaṃ uggahetuṃ gatassa,	I have become the Enlightened One, you have also become the father of the Enlightened One. Previously, moreover, when my knowledge was not accomplished, training in the Enlightenment training, even in the life (/"time") as the prince Dhammapāla when (I) went to learn skills,	Já jsem se stal Osvíceným, ty jsi se také stal otcem Osvíceného. Před tím, navíc, když ještě nebyla má znalost dokonalá, když jsem cvičil cvičení k Osvícení, dokonce v životě jakožto princ Dhammapála, když jsem se šel učit dovednostem,
"tumhākaṃ putto dhammapālakumāro kālaṅkato,	(people) brought a wild goat's bone and explained: 'your son prince	(lidé) přinesli kost divoké kozy a vysvětlili: 'váš syn princ

idamassa aṭṭhī"ti eḷakaṭṭhiṃ āharitvā dassesuṃ,	Dhammapāla is dead, this is his bone' -	Dhammapála je mrtvý, tohle je jeho kost' -
tadāpi tumhe, "mama puttassa antarāmaraṇaṃ nāma natthi, nāhaṃ saddahāmī"ti avocuttha, mahārājāti.	Even at that time you said: 'there is no untimely death to my son, I don't believe (you),' great king."	I tehdy jste,[87] velký králi, řekli: 'není předčasné smrti pro mého syna, nevěřím (vám).'"
imissā aṭṭhuppattiyā bhagavā mahādhammapālajātakaṃ kathesi.	(Based) on this biography the Exalted One narrated the birth story (called) The Great Dhammapāla.	(Na základě) tohoto životopisu Vznešený převyprávěl příběh (svého minulého) zrození, zvaný "Velký Dhammapála."

"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ sabbaso āhārupacchedāya paṭipajjeyya'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: 'what if I practice having cut off all food?'	"Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Co kdybych se cvičil odříznutím veškeré potravy?'
Atha kho maṃ, bhāradvāja, devatā upasaṅkamitvā etadavocuṃ – 'mā kho tvaṃ, mārisa, sabbaso āhārupacchedāya paṭipajji.	Then, Bhāradvāja, indeed the deities approached me and said this: 'may you, sir, indeed not practice having cutt off all food.	Pak, Bháradvádža, ke mě vskutku přistoupili bohové a řekli toto: 'kéž ty, pane, vskutku necvičíš odříznutím veškeré potravy.
Sace kho tvaṃ, mārisa, sabbaso āhārupacchedāya paṭipajjissasi, tassa te mayaṃ dibbaṃ ojaṃ lomakūpehi ajjhohāressāma. Tāya tvaṃ yāpessasī'ti.	If you, sir, really practice having cut off all food, then we will bring heavenly nutrition for you by (your) skin pores.[88] By that you will thrive.'	Pokud budeš ty, pane, vskutku cvičit odříznutím veškeré potravy, pak (ti) doneseme nebeskou výživu (tvými) kožními póry. Tím ty budeš prospívat.'
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'ahañceva kho pana sabbaso ajajjitaṃ paṭijāneyyaṃ,	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: 'So, even though I would proclaim thorough fasting,	Pak, Bhādvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'Tak i kdybych já prohlašoval úplné nejezení,
imā ca me devatā dibbaṃ ojaṃ lomakūpehi ajjhohāreyyuṃ, tāya cāhaṃ yāpeyyaṃ.	These deities would then bring for me heavenly nutrition by (my) skin pores, and by that I would thrive.	Tito bohové by mi pak donášeli nebeskou výživu póry (mé) kůže, a tím bych prospíval.
Taṃ mamassa musā'ti.	That would be a lie of mine.'[89]	To by byla moje lež.'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, tā devatā paccācikkhāmi, 'hala'nti vadāmi.	Then I, Bhāradvāja, indeed refused those deities, (and) said: 'enough'."	Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku odmítl ty bohy, (a) řekl: 'dost'."

[87] Asi se nejedná o vykání, protože mu do teď Buddha tykal. Jedná se o rodinu, které tuto zprávu řekli lidé.

[88] Doslova "póry chlupů".

[89] Tj. Buddha by pak řekl, že nejedl, přestože by ve skutečnosti přijímal výživu od bohů. Cvičení nejezení by tudíž nebylo dokonalé, protože přestože by zanechal jídla ze světa lidí, nezanechal by jídla z nebe.

379. Mā kho tvaṃ mārisāti sampiyāyamānā āhaṃsu.	379. "(May) you, sir, indeed no (practice)" – (the deities) said (that) out of love (for the *bodhisatta*).	379. "(Kéž) ty, pane, vskutku (necvičíš)" – (bohové) mluvili z lásky (pro *bódhisattu*).
Devatānaṃ kirāyaṃ piyamanāpavohāro, yadidaṃ mārisāti.	Indeed, this is the usage of love & affection for deities, namely this "sir" *(/mārisa)*.	Vskutku, tohle je slovo (/použití) lásky a náklonnosti pro bohy, tj. toto "pane" *(/márisa)*.
Ajajjitanti abhojanaṃ. Halanti vadāmīti alanti vadāmi, alaṃ iminā evaṃ mā karittha, yāpessāmahanti evaṃ paṭisedhemīti attho.	"Fasting" means not eating. "I said: 'enough'" has the meaning "I said: 'stop, stop that, don't do so, I will thrive,' I prohibit (them)."	"Nejezení" znamená ne jezení. "Řekl jsem 'dost'" má význam "řekl jsem 'zastavte, zastavte to, nedělejte to tak, budu prospívat (sám),' (a tak) jsem (jim to) zakázal."

"Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'yaṃnūnāhaṃ thokaṃ thokaṃ āhāraṃ āhāreyyaṃ pasataṃ pasataṃ, yadi vā muggayūsaṃ, yadi vā kulatthayūsaṃ, yadi vā kaḷāyayūsaṃ, yadi vā hareṇukayūsa'nti.	"Then, Bhāradvāja, this occurred to me: 'what if I eat a little (and then again) a little food, a handful by handful (of liquid), as is either the mungo juice, or the horse-gram juice, or the cow-pea juice, or the chick-pea juice.'	"Pak, Bhāradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : 'co kdybych jedl trochu (a pak zase) jen trochu jídla, hrst po hrsti (tekutiny), jako je buď mungová šťáva, nebo šťáva z koňské cizrny, nebo šťáva z fazolky čínské, nebo šťáva z (obyčejné) cizrny.'
So kho ahaṃ, bhāradvāja, thokaṃ thokaṃ āhāraṃ āhāresiṃ pasataṃ pasataṃ, yadi vā muggayūsaṃ, yadi vā kulatthayūsaṃ, yadi vā kaḷāyayūsaṃ, yadi vā hareṇukayūsaṃ.	Thus I, Bhāradvāja, indeed ate a little by little food, a handful by handful (of liquid), as is either the mung-bean juice, or the horse-gram juice, or the cow-pea juice, or the chick-pea juice.	A tak jsem, Bháradvádžo, vskutku jedl jídlo po troškách, hrst po hrsti (tekutin), jako je buď mungová šťáva, nebo šťáva z koňské cizrny, nebo šťáva z fazolky čínské, nebo šťáva z (obyčejné) cizrny.'
Seyyathāpi nāma āsītikapabbāni[90] *vā kāḷapabbāni vā, evamevassu me aṅgapaccaṅgāni bhavanti tāyevappāhāratāya;*	Suppose for example joints of (bamboo) (called) "eighty (years old)", or "black" (bamboo) joints, exactly so became my limbs just by eating so little.	Řekněme na příklad (bambusové) klouby (bambusu) (zvaného) "osmdesátník", nebo klouby "černého" (bambusu), právě tak se stalo s mými údy pouze jezením tak málo.

[90] Z tohoto překladu se může zdát, že původní význam *"āsītikapabbāni"* byl jednoduše "kouby osmdesátiletého (starého muže)". To slovo *pabba* se ale užívá pouze pro "klouby" (tj. kolínka) větví, popínavých rostlin, třtiny, rákosu, či trávy (jak vysvětluje U Hout Seinův Páḷi-Myanmarsko-Anglický Slovník), kdežto slovo pro anatomické klouby je *"sandhi"*.

seyyathāpi nāma oṭṭhapadaṃ, evamevassu me ānisadaṃ hoti tāyevappāhāratāya;	Suppose for example a camel's hoof, exactly so was the flesh of my buttocks just by eating so little.[91]	Řekněme na příklad velbloudí kopyto, právě tak bylo maso mé zadnice pouze jezením tak málo.
seyyathāpi nāma vaṭṭanāvaḷī, evamevassu me piṭṭhikaṇṭako uṇṇatāvanato hoti tāyevappāhāratāya;	Suppose for example a string of beads[92], exactly so were my backbone vertebrae rising (and) descending (/in depressed intervals) just by eating so little.	Řekněme na příklad řetízek s korálky, právě tak byly (mé) páteřní kosti stoupající (a) klesající (/propadající se v rozestupech) pouze jezením tak málo.
seyyathāpi nāma jarasālāya gopānasiyo oluggaviluggā bhavanti, evamevassu me phāsuḷiyo oluggaviluggā bhavanti tāyevappāhāratāya;	Suppose for example roof-supporting beams of rest-house that start to rotten away, exactly so where my ribes just by eating so little.	Řekněme například trámy, které podporují střechu zastávky pro cestovatele, které začaly uhnívat, právě tak bya má žebra pouze jezením tak málo.
seyyathāpi nāma gambhīre udapāne udakatārakā gambhīragatā okkhāyikā dissanti, evamevassu me akkhikūpesu akkhitārakā gambhīragatā okkhāyikā dissanti tāyevappāhāratāya;	Suppose for example the water bubbles in a deep (water) well are visible as gone (and) descended deep,[93] exactly so were my eye-balls visible in the eye-sockets gone (and) descended deep just by eating so little.	Řekněme na příklad vodní bubliny v hlubotké studni jsou viditelné coby sešlé (a) sestouplé do hloubky,právě tak byly moje oční bulvy sešlé (a) sestouplé hluboko pouze jezením tak málo.
seyyathāpi nāma tittakālābu āmakacchinno vātātapena samphuṭito hoti sammilāto, evamevassu me sīsacchavi samphuṭitā hoti sammilātā tāyevappāhāratāya.	Suppose for example a bitter gourd picked when tender is thoroughly affected by wind (and) heat, dried up, exactly so was my skin on the head thoroughly affected, dried up, just by eating so little.	Řekněme na příklad hořká dýně je utrhlá, když je měkká, a zcela ovlivněná větrem (a) horkem, uschlá, právě tak byla kůže na mé hlavě zcela ovlivněná, uschlá, pouze jezením tak málo.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, 'udaracchaviṃ parimasissāmī'ti piṭṭhikaṇṭakaṃyeva parigganhāmi, 'piṭṭhikaṇṭakaṃ parimasissāmī'ti udaracchaviṃyeva parigganhāmi;	Then I, Bhāradvāja, indeed (thinking:) 'I will take hold the skin of (my) belly' I held just (my) backbone. (Thinking:) "I will take hold of the backbone" I held just the skin of (my) belly.	Pak jsem já, Bháradvádžo, vskutku (s myšlenkou:) 'uchopím kůži (svého) břicha' držel pouze (svou) páteřní kost. (S myšlenkou:) "uchopím (svou) páteřní kost" jsem držel pouze kůži (svého) břicha.

[91] Tipiṭakadhara Menun Sajadó říká: "Bódhisattovy boky byly zcela vrásčité jako velká velbloudí kopyta, a řitní otvor byl propadlý." (TGCB 2.1. str.156)

[92] Doslovný Páḷi-barmský poznamenává:"kde každý tlači jeden na druhého."

[93] U Hten Fattův překlad do angličtiny říká: "jako třpyt vody ležící na dni hluboké studně." Tipiṭakadhara Menun Sajadó ale říká: "jako vodní bubliny ve velké hluboké studni." (TGCB 2.1. str.157). Slovo *"udakatārakā"* může mít oba významy. Velký Páḷi-Myanmarský Slovník říká: "ရေဥ်ထင်သော အရိပ်" ("stín viditelný ve vodě"), kdežto Páḷi-Myanmarský Slovník U Hout Seina říká "ရေပွက်" ("vodní bubliny "). Předpokládám, že bubliny dávají větší význam v tomto kontextu, protože jejich tvar je přirovnatelný k tvaru očí.

yāvassu me, bhāradvāja, udaracchavi piṭṭhikaṇṭakaṃ allīnā hoti tāyevappāhāratāya.	So much did, Bhāradvāja, the skin of (my) belly attach to the backbone just by eating so little.	Až tolik, Bháradvádžo, se kůže (mého) žaludku přilepila k (mé) páteři pouze jezením tak málo.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, 'vaccaṃ vā muttaṃ vā karissāmī'ti tattheva avakujjo papatāmi tāyevappāhāratāya.	Then I, Bhāradvāja, (thinking:) 'I will defecate or urinate,' fall right there on (my) face, just by eating so little.[94]	Pak jsem já, Bháradvádžo, (s myšlenkou:) 'vyprázdním se, vymočím se,' upadl právě tam na (svou) tvář, pouze jezením tak málo.
So kho ahaṃ, bhāradvāja, imameva kāyaṃ assāsento pāṇinā gattāni anumajjāmi.	Then I, Bhāradvāja, indeed (think:) 'I will rub (my) limbs by (my) hands appeasing this very body.'	Pak já, Bháradvádžo, vskutku (pomyslel:) 'promnu si končetiny rukama, a uklidním právě toto tělo.'
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, pāṇinā gattāni anumajjato pūtimūlāni lomāni kāyasmā papatanti tāyevappāhāratāya.	Then, Bhāradvāja, to me rubing (my) limbs by (my) hand, hair of decayed roots fall out from the body just by eating so little.[95]	Pak, Bháradvádžo, mě, který si promníval údy rukou, vypadly chlupy uhnilých kořenů z (mého) těla pouze jezením tak málo.
Apissu maṃ, bhāradvāja, manussā disvā evamāhaṃsu – 'kāḷo samaṇo gotamo'ti.	Thereafter, Bhāradvāja, when people saw me (they) spoke thus: 'the ascetic Gotama is black.'	Potom, Bháradvádžo, když mě viděli lidé, pravili takto: 'asketa Gótama je černý.'
Ekacce manussā evamāhaṃsu – 'na kāḷo samaṇo gotamo, sāmo samaṇo gotamo'ti.	Some people spoke thus: 'the ascetic Gotama is not black; dark is the ascetic Gotama.'	Někteří lidé pravili takto: 'asketa Gótama není černý; tmavý je asketa Gótama.'
Ekacce manussā evamāhaṃsu – 'na kāḷo samaṇo gotamo napi sāmo, maṅguracchavi samaṇo gotamo'ti;	Some people spoke thus: 'the ascetic Gotama is neither black, nor even dark. Dark-golden (/grey) skinned is the ascetic Gotama.'[96]	Někteří lidé pravili takto: 'asketa Gótama není ani černý, ani tmavý. Tmavě-zlaté (/šedé) pleti je asketa Gótama.'
yāvassu me, bhāradvāja, tāva parisuddho chavivaṇṇo pariyodāto upahato hoti tāyevappāhāratāya.	So much, Bhāradvāja, was (my) pure color of skin, of glittering light,	Až tolik, Bháradvádžo, se (změnila) (má) čistá barva kůže, zářivého světla, jasná, pouze jezením tak málo.

[94] Tipiṭakadhara Mengun Sajadó vysvětluje: "Při sezení za účelem odpovědi volání přírody, moč nevycházela, ponevadž nebyl v břiše dostatek tekutého jídla, které by se změnilo v moč. Co se týče stolice, pouze byly s potížemi propuštěny jedna nebo dvě ztvrdlé hrudky velikosti betelového ořechu. Z celého těla vydatně tekl pot. On (tj. *bódhisatta*) upadl právě tam, tváří dolů." (TGCB 2.1. str.157) Všimni si ten rozdíl oproti tomu, co řekl sajadó na str.155: "Poněvadž byl obdařený ohromnou všímavostí, pouze upadl do sedící pozice přitom, co se procházel sem a tam." Možná jde o to poukázat na ten silný vliv, který mělo nejezení na *bódhisattovu* všímavost.

[95] Tipiṭakadhara Mingun Sayadaw expands on this, saying that they came off from the body and stuck to the hand. (TGCB 2.1. p.157)

[96] Tipiṭakadhara Mengun Sajadó poznamenává, že přirozená pleď *bódhisatty* byla "světle šlutá, jako barva *singíníkkha* čistého zlata. " (TGCB 2.1. str.158)

	bright, (changed) just by eating so little.[97]	

380-1. Maṅguracchavīti maṅguramacchacchavi.	380-1. "Dark golden (/grey) skinned" means the skin of the fish (known as) freshwater catfish.	380-1. "Tmavě-zlaté (/šedé) pleti" znamená kůže ryby (známé jakožto) sladkovodní sumec.

482. "Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'ye kho keci atītamaddhānaṃ samaṇā vā brāhmaṇā vā opakkamikā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayiṃsu, etāvaparamaṃ, nayito bhiyyo;	482. Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "indeed, of those torturing, painful, sharp, harsh, bitter feelings experienced by either ascetics or the brahmins of the past times this much is the ultimate, there is none greater.	482. Pak mi, Bháradvádžo, tohle vyvstalo (v mysli) : "vskutku, z těch mučivých, bolestivých, ostrých, hrubých, hořkých pociťování zakoušených buď askety nebo bráhmany v minulosti, tolik (hle) je nejvíc, není nic většího.
yepi hi keci anāgatamaddhānaṃ samaṇā vā brāhmaṇā vā opakkamikā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayissanti, etāvaparamaṃ, nayito bhiyyo;	Indeed, also of those torturing, painful, sharp, harsh, bitter feelings experienced by either ascetics or the brahmins of the future times this much is the ultimate, there is none greater.	Vskutku, také z těch mučivých, bolestivých, ostrých, hrubých, hořkých pociťování zakoušených buď askety nebo bráhmany v budoucnosti, tolik (hle) je nejvíc, není nic většího
yepi hi keci etarahi samaṇā vā brāhmaṇā vā opakkamikā dukkhā tibbā kharā kaṭukā vedanā vedayanti, etāvaparamaṃ, nayito bhiyyo.	Indeed, also of those torturing, painful, sharp, harsh, bitter feelings experienced by either ascetics or the brahmins of the present times this much is the ultimate, there is none greater.	Vskutku, také z těch mučivých, bolestivých, ostrých, hrubých, hořkých pociťování zakoušených buď askety nebo bráhmany v přítomnosti tolik (hle) je nejvíc, není nic většího
Na kho panāhaṃ imāya kaṭukāya dukkarakārikāya adhigacchāmi uttari	However, indeed, I won't attain the superhuman states, the distinction	Přesto, vskutku, nedosáhnu nadlidských stavů, odlišení se

[97] V *Suttanipáta – 3. Mahávaggó – 2. Padhána Sutta* Buddha vysvětluje, že v tento moment se pokušitelský ďábel Mára zjevil před *bódhisattou* a navrhl, že je pro *bódhisattu* lepší se vrátit domů, poněvadž tímto způsobem by mohl brzy zemřít. (Všimni si té podobnosti tohoto doporučení k tomu, co někteří rodiče a příbuzní mohou navrhnout svědomitému mnichovi, který se chce věnovat usilovné meditaci v džungli. V té době je jejich záměr upřímná láska. V tomto případě je ale Mára popisovaný jakožto "předstírající" dobrou vůli, aby zabránil *bódhisattovi* v dosažení Buddhovství.) *Bódhisatta* pak poukázal samotnému Márovi na Márovo "deset armád", totiž: (1) smyslná rozkoš *(káma)*, (2) odpor *(arati)*, (3) žízeň a hlad *(khuppipāsa)*, (4) vyčerpanost *(tandi)*, (5) lenost a strnulost *(thinamiddha)*, (6) strach *(bhīru)*, (7) pochybnost *(vicikicchā)*, (8) namyšlenost a povýšenost *(makkha-thambha)*, (9) ulpívání a pýcha *(taṇhāmāna)*, a (10) sebechvála a ocenění s opovržením a zavržením ostatních *(attukkaṃsana-paravambhana)*. Poté *bódhisatta* vyslovil své slavné prohlášení: *"Saṅgāme me mataṃ seyyo yaṃ ce jīve parājito."* = "Je pro mě lepší zemřít v bitvě, než být poražen a žít."

manussadhammā alamariyañāṇadassanavisesaṃ.	of knowledge (and) vision worthy of the Noble (men) by this bitter, painful austerity.[98]	poznání (a) vize hodné Ušlechtilých (mužů) tímto hořkým, bolestivým asketismem.

Etāva paramanti tāsampi vedanānametaṃyeva paramaṃ, uttamaṃ pamāṇaṃ.	"This much is the ultimate" means out of those feelings right this is the ultimate, the utmost amount.	"Tolik (hle) je nejvíc," znamená z těch pociťování právě toto je nejvyšší, největší množství.

[98] Z knih o Buddhově životě, které jsou dnes snadno k dostání v obchodech, se dozvídáme, že se *bódhisatta* rozhodl přestat s asketickými metodami, protože slyšel skupinku žen zpívajících poblíž, jak hráli na loutnu. Napadlo ho, že pokud jsou struny v té loutně příliš napnuté, tón nebude správný, a pokud budou struny příliš povolené, žádný tón nevyjde. Použil tuto myšlenku k vysvětlení nedbalosti a asketismu, a vstoupil na Střední Stezku. Toto podobenství, ani žádné jiné podobné podobenství se v kontextu *bódhisattova* dosažení Buddhovství neobjevuje ani v hlavím spise, ani v Komentářích, ani Podkomentářích, a dokonce ani ve velké kronice Tipiṭakadhara Mengun Sajadóna. Mohlo to být přidané spisy Mahájánového či jiného než Théravádového Buddhismu? (To přirovnání ale učil Buddha Sóṇovi Kólivisovi v *AN 6.6.1. Sóṇa Sutta* a *Vinaya Piṭaka – Mahávaggapáḷi – 5. Čammakkhandhakó – Sóṇassa Pabbadždžá*.) Jak si můžeme všimnout z hlavního spisu, *bódhisatta* se rozhodl pro Střední Stezku skrze vnímaný nejvyšší extrém ve svých asketických metodách a s ním nepřítomnost jakéhokoliv pokroku k Osvobození. Takto je to ale dobře v souladu s předchozími dvěma případy – nejprve si *bódhisatta* uvědomil, že nemůže dosáhnout věčného klidu životem v přepychu; podruhé si uvědomil, že nemůže dosáhnout věčného klidu meditačním pohroužením *(džhánou)*, a teď si uvědomil, že nemůže dosáhnout věčného klidu asketickými metodami. Ve všech těch případech dosáhl nejvzššího stupně, a skrze svou jedinečnou všímavost jich zanechal aby hledal jinou cestu.

Siyā nu kho añño maggo bodhāyā'ti?	Could there be a different path to Awakening?	Mohla by být (ještě) jiná cesta k Probuzení?
Tassa mayhaṃ bhāradvāja, etadahosi –	Then, Bhāradvāja, this occured to me:	Pak mi, Bháradvádžo, tohle vyvstalo (v mysli) :
'abhijānāmi kho panāhaṃ pitu sakkassa kammante sītāya jambucchāyāya nisinno vivicceva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṃ savicāraṃ vivekajaṃ pītisukhaṃ paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharitā.	"Indeed, I however remember (how I), while (my) Sakyan father worked, sat in a cool shade, (and) devoid of sensual desires, devoid of unskilful thoughts, (I) dwelled having attained the first absorption (/*jhāna*) accompanied by (applied) thought *(/vitakka)*, accompanied by sustained (thought) *(vicāra)*, born of seclusion *(/vivekaja)*, with joy *(/pīti)* (and) ease *(/sukha)*.[99]	"Vskutku, já si ale pamatuji, (jak) jsem během (toho, co) můj Sákyanský otec pracoval, seděl v chladném stínu, (a) prostý tužeb po smyslných rozkoších, prostý nedovedných myšlenek, pobýval s dosažením prvního pohroužení *(/džhány)* doprovázeného (nanesenou) myšlenkou *(/vitakka)*, doprovázeného průzkumnou (myšlenkou) *(/vičára)*, zrozeného ze samoty *(/vivekaja)*, s radostí *(/píti)*, (a) pohodlím *(/sukha)*.
Siyā nu kho eso maggo bodhāyā'ti?	Could right that be the path to Awakening?"	Mohlo by právě to být cestou k Probuzení?
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, satānusāri viññāṇaṃ ahosi – 'eseva maggo bodhāyā'ti.	Then to me, Bhāradvāja, occurred mindful remembering consciousness: "That is the path to Awakening."	Pak mi, Báradvádžo, vyvstalo vědomí všímavého rozvzpomenutí se: "To je cesta k Probuzení."
Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'kiṃ nu kho ahaṃ tassa sukhassa bhāyāmi yaṃ taṃ sukhaṃ aññatreva kāmehi aññatra akusalehi dhammehī'ti?	Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "why am I afraid of that pleasure, if that pleasure is just different from sensual pleasures, different from unskilful thoughts?"	Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : "proč bych se bál toho požitku, právě když je ten požitek odlišný od smyslných rozkoší, odlišný od nedovedných myšlenek?"

Pitu sakkassa kammante…pe… paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja viharitāti rañño kira vappamaṅgaladivaso nāma hoti,	"While (my) Sakyan father worked…rep… dwelled having attained the first absorption (/*jhāna*)" – in fact, there was so	"Behem (toho, co) můj Sákyanský otec pracoval…opak… pobýval s dosažením prvního pohroužení *(/džhány)*" – ve skutečnosti, byla

[99] Podkomentář dodává: *"Āḷārudakasamāgame laddhajjhānāni vaṭṭapādakāni, ānāpānasamādhi pana kāyagatāsatipariyāpannattā sabbesañca bodhisattānaṃ vipassanāpādakattā "bodhāya maggo"ti vutto."* = "Když byl (*bódhisatta*) s Āḷārou a Udakou, byla ta pohroužení, kterých dosáhl, podmínkou (existence) v Koloběhu Zrozování. Protože je ale soustředění na nádech (a) výdech zcela založené na všímavosti těla *(kájagatásati)* a protože (je) základem Vhledu pro všechny *bódhisatty,* nazývá se "cestou k Probuzení". Jinými slovy, *bódhisatta* odmítl osm pohroužení, protože viděl, že by zapříčinily další existenci. Následoval ale *ánápánassati*, všímavost nádechu (a) výdechu, poněvadž je to meditace, která vede z ulpívání (na vlastním těle), a poněvadž je základem Vhledu *bodhisattů.* (Tady si všimni, že meditace na dech se medituje k porozumění odpudivosti a nebezpečí fyzického těla, účel ne vždycky zmíněný moderními *"vipassaná"* učiteli této meditace.)

	called "the festival of ploughing" for the king;	(to) tak zvaná "oslava orby" pro krále;
tadā anekappakāraṃ khādanīyaṃ bhojanīyaṃ paṭiyādenti.	At that time chewables (and) eatables were prepared in different ways.	Tehdy bylo různými způsoby připravené (jídlo) ke kousání (a) k jezení.
Nagaravīthiyo sodhāpetvā puṇṇaghaṭe ṭhapāpetvā dhajapaṭākādayo ussāpetvā sakalanagaraṃ devavimānaṃ viya alaṅkaronti.	The city roads were cleaned, pots filled (with water) were caused to keep (available for others), the banners, flagstaffs, etc. were erected, and whole the town was adorned like a heavenly abode.	Městské ulice byly vyčištěné, hrnce naplněné (vodou) byly na příkaz uloženy (k užitku ostatních), prapory, vlajkové stožáry, atp. byly vztyčené, a celé město bylo vyzdobené jako nebeské obydlí.
Sabbe dāsakammakarādayo ahatavattha[100] *nivatthā gandhamālādipaṭimaṇḍitā rājakule sannipatanti.*	All the servants, workers, etc., wearing new clothes, adorned by perfumes (and) flowers all around, they assembled were the royal family (was).	Všichni služebníci, pracovníci. atp., nosili nové oblečení, (a) ozdobení vůněmi (a) květinami ze všech stran se shromáždili tam, kde (byla) královská rodina.
Rañño kammante naṅgalasatasahassaṃ yojīyati.	During the work of the king, hundred thousand ploughs were (usually) yoked.	Během práce krále bývalo zapřaženo sto tisíc pluhů.
Tasmiṃ pana divase ekena ūnaṃ aṭṭhasataṃ yojenti.	However, on that day there were yoked one less eight hundred (i.e. 799) ploughs.[101]	Avšak toho dne bylo zapřaženo bez jednoho osm set (tj. 799) pluhů.
Sabbanaṅgalāni saddhiṃ balibaddarasmiyottehi jāṇussoṇissa ratho viya rajataparikkhittāni honti.	The oxen with the dragging rope, together with all the ploughs, were decorated all-around by (silver) coins like the chariot of (the brahmin) Jānussoṇi.	Voli s tažným provazem byli spolu se všemi pluhy ozdopení ze všech stran (stříbrnými) mincemi jako kočár (bráhmana) Džánussóni.
Rañño ālambananaṅgalaṃ rattasuvaṇṇaparikkhittaṃ hoti.	(However,) the plough driven by the king was decorated all-around by red gold.	(Avšak) pluh krále byl ze všech stran ozdobený červeným zlatem.
Balibaddānaṃ siṅgānipi rasmipatodāpi suvaṇṇaparikkhittā honti.	The horns of the oxen, as well as the dragging ropes were adorned all-around by gold.	Rohy volů, tajk jako i tažné provazy, byly ze všech stran ozdobené zlatem.
Rājā mahāparivārena nikkhamanto puttaṃ gahetvā agamāsi.	The king leaving with a large retinue went taking (his) son (with him).	Král, když odcházel s obrovským doprovodem, si (s sebou) vzal (svého) syna a šel.

[100] Doslovný Páḷi-myanmarský překlad ale čte *áhaṭavattha*, a překládá "အစာမခြေသော-အဝတ်", což doslova znamená "nestrávené oblečení". Předpokládám, že tím bylo zamýšleno "nové oblečení".

[101] Podkomentář vysvětluje, že ten král měl jeden zlatý pluh a ministři měli těch 799 stříbrnych pluhů, dohromady tedy bylo 800 pluhů.

Kammantaṭṭhāne eko jamburukkho bahalapattapalāso sandacchāyo[102] *ahosi.*	In the place of the work one rose apple tree was rich in leaves (and) foliage, of a dense shadow.	Na místě práce byl jeden strom hřebíčkovec[103], bohatý listím (a) listovím, se silným stínem.
Tassa heṭṭhā kumārassa sayanaṃ paññapetvā upari suvaṇṇatārakakhacitaṃ vitānaṃ bandhāpetvā sāṇipākārena parikkhipāpetvā ārakkhaṃ ṭhapetvā	Having prepared a place to lie down under it (i.e. the tree), tying up a canopied ceiling with arranged golden stars above, ordering a garment-curtain to (be hung and) surround (the place), placing a guard (there),	Když pod ním (tj. tím hřebíčkovcem) bylo připravené místo k lehnutí, když se upevnil baldachýn[104] s poskládanými zlatými hvězdami nahoře, po příkazu obklopit (to místo) závěsem z tkaniny, když byli ustavení opatrovníci,
rājā sabbālaṅkāraṃ alaṅkaritvā amaccagaṇaparivuto naṅgalakaraṇaṭṭhānaṃ agamāsi. Tattha rājā suvaṇṇanaṅgalaṃ gaṇhāti.	The king adorned by all adornments, surrounded by a group of ministers, left to the place of the ploughing works. There the king took a golden plough.	Král vyzdobený všemi ozdobami, obklopený skupinou ministrů, odešel na místo prací orby. Tam si král vzal zlatý pluh.
Amaccā ekenūnaaṭṭhasatarajatanaṅgalāni gahetvā ito cito ca kasanti.	The ministers took one-less eight hundred (i.e. 799) silver ploughs and ploughed here and there (/"from here and from here").	Ti ministři si vzali bez jednoho osm set (tj. 799) stříbrných pluhů a orali sem a tam (/"odtud a odtud").
Rājā pana orato pāraṃ gacchati, pārato vā oraṃ gacchati.	However, the king either goes from here to there, or he goes from there to here.	Král ale jde buď odtud tam, a nebo jde odtamtud sem.
Etasmiṃ ṭhāne mahāsampatti hoti, bodhisattaṃ parivāretvā nisinnā dhātiyo rañño sampattiṃ passissāmāti antosāṇito bahi nikkhantā.	There is a great abundance in that place (of ploughing), (hence) the guards who were sitting gathered around the *bodhisatta* (decided) : "we will look at the abundance of the king" and left from inside the curtains.	Na tom místě prací (orby) byla velká hojnost, (proto) se opatrovníci, kteří seděli okolo *bódhisatty*, rozhodli: "podíváme se na hojnost krále" a odešli zevnitř závěsu.
Bodhisatto ito cito ca olokento kañci adisvā vegena uṭṭhāya pallaṅkaṃ ābhujitvā ānāpāne pariggahetvā paṭhamajjhānaṃ nibbattesi.	The *bodhisatta* looked here and there around, not seeing anybody quickly rose up, and sitting cross-legged he grasped the in-breath (and) out-breath, (and) entered the first absorption *(/jhāna)*.[105]	*Bódhisatta* se podíval sem a tam, okolo, a že nikoho neviděl, rychle vstal, sednul si s kříženýma nohama, zachytil nádech (a) výdech, (a) vstoupil do prvního pohroužení *(/džhány)*.

[102] Doslovný Páḷi-myanmarský překlad ale čte *"ghaṇaččháyó"*, a překládá "တခဲနက်သော-အရိပ်ရှိသည်", tj. "má silný, temný stín."

[103] Strom hřebíčkovec jambo, *Syzygium jambos*. Jeho plod (ovoce) se česky nazývá "pěnovka", anglicky "rose apple" či "jambu". Není ale moc známý, a nenecházím ho ve většině atlasů stromů. V Barmě a na Srí lance jsou ale jeho plody běžně k dostání. Protože tento strom je hojný v Indii, nazývá se podle něj i celá Indie "Ostrov Pěnovky" *(Džambudípa)*.

[104] Tj. ozdobná stříška podpořená sloupy, zavěšená ze střechy, nebo vystupující ze zdi. V tomhle případě je zavěšená z větví hřebíčkovce.

[105] V anglickém dokumentářním filmu "Buddha", kde vypráví Richard Gere s Blair Brownovou, napsaný a režírovaný Davidem Grubinem, 2010, od 38:35, se dozvídáme: "[vypravěč] Pamatoval na den, kdy byl mladý, a seděl u řeky se

Dhātiyo khajjabhojjantare vicaramānā thokaṃ cirāyiṃsu, sesarukkhānaṃ chāyā nivattā, tassa pana rukkhassa parimaṇḍalā hutvā aṭṭhāsi.	It took just a short time that the guards walked here and there among the chewables (and) eatables. The shadows of other trees turned back, however (the shadow) of the (rose apple) tree stayed being round.	Trvalo to pouze krátkou dobu, že se opatrovníci procházeli sem a tam mezi (jídlem) ke kousání (a) k jezení. Stíny ostatních stromů se navrátily, avšak (stín) toho stromu (pod kterým seděl mladý *bódhisatta*) zůstal být zcela kruhovitým.
Dhātiyo ayyaputto ekakoti vegena sāṇiṃ ukkhipitvā anto pavisamānā bodhisattaṃ sayane pallaṅkena nisinnaṃ tañca pāṭihāriyaṃ disvā gantvā rañño ārocayiṃsu –	The guards (thinking) : "the lord son is alone," quickly lifted the curtain (built around the rose apple tree), and entering inside (they) saw also that miracle - the *bodhisatta* sitting cross-legged on the bed, and leaving they informed the king:	Opatrovníci (s myšlenkou) : "pán syn je sám" rychle nadzvedli závěs (postavený okolo toho hřebíčkovce), a když vstoupili dovnitř také uviděli ten zázrak – *bódhisatta* sedící s křiženýma nohama na posteli. Odešli a oznámili králi:
"kumāro deva, evaṃ nisinno aññesaṃ rukkhānaṃ chāyā nivattā, jamburukkhassa parimaṇḍalā ṭhitā"ti.	"Lord, the prince thus sitting, the shadows of other trees turned back, (whereas the shadow) of the rose apple tree stays round."	"Pane, když princ tak sedí, stíny ostatních stromů se navrátily, (zatímco stín) stromu hřebíčkovce zůstává být scela kruhovitým.
Rājā vegenāgantvā pāṭihāriyaṃ disvā, "idaṃ te, tāta, dutiyaṃ vandana"nti puttaṃ vandi.	The king quickly arrived, and seeing the miracle he bowed down (in front of) the son, (saying) : "this, (my) dear, is (my) second bowing to you."	Král rychle přišel, a když viděl ten zázrak, poklonil se (před svým) synem: "toto, (můj) drahý, je pro tebe (má) druhá poklona.
Idametaṃ sandhāya vuttaṃ – "pitu sakkassa kammante…pe… paṭhamajjhānaṃ upasampajja viharitā"ti.	This was said in connection to that (i.e.) : "while (my) Sakyan father worked…rep… (I) dwelled having attained the first absorption."	Toto bylo řečeno ve spojitosti s tím (tj.) : "během (toho, co) můj Sákyanský otec pracoval…opak… jsem pobýval s dosažením prvního pohroužení."
Siyā nu kho eso maggo bodhāyāti bhaveyya nu kho etaṃ ānāpānassatipaṭhamajjhānaṃ bujjhanatthāya maggoti.	"Could that be the path to Enlightenment?" means might that first absoption of in-breath (and) out-breath indeed (be) the path that leads to Awakening.	"Mohlo by právě to být cestou k Probuzení?" znamená jestli by mohlo to první pohroužení nádechu (a) výdechu být vskutku cestou která vede k Probuzení.
Satānusāriviññāṇanti nayidaṃ bodhāya maggo bhavissati,	"Mindful remembering consciousness" means this (i.e. the	"Vědomí všímavého rozvzpomenutí se" znamená tohle (tj. asketismus)

---

svým otcem. A jakoby se mu dokonalost světa sama dala. Roky před tím, když byl Siddhártha malý kluk, jeho otec, král, jej vzal na jarní oslavu sadby. Když pozoroval slavnostní tance, podíval se dolů na trávu. Přemýšlel o tom hmyzu a jejich vajíčkách, zničených při sadbě na tom poli. Přemohl ho smutek. [Jane Hirshfield] Jedno velké vrcholové slovo(?) Buddhismu je soucit, což je hluboká náklonnost, kterou cítíme pro každou věc, poněvadž jsme v tom všichni spolu. Ať už to jsou jiné lidské bytosti, ostatní zvířata, planeta se vším všudy, bytosti na této planetě, stromy a řeky této planety. Všechno je propojené. [vypravěč] Byl krásný den. Jeho mysl byla unášena. Jakoby instinktem zkřížil své nohy do jógické polohy meditace, a svět přírody mu vzdal úctu. Jak se slunce pohybovalo nebem, stín se přesouval. Ale stín stromu hřebíčkovce, kde seděl, zůsal stejný. Měl pocit čisté radosti." Nenacházím žádnou zmínku o mravencích či jakýchkoliv jiných myšlenek soucitu připsaných *bódhisattovi* během té události oslavy orby v žádném spise které jsou mi dostupné, ani ve Velké Kronice Tipiṭakadhary Mengun Sajadóna.

ānāpānassatipaṭhamajjhānaṃ pana bhavissatīti	austerities) will not be a path to Awakening, the first absoption of in-breath (and) out-breath however will be.	nebude cestou k Probuzení, první pohroužení nádechu (a) výdechu ale bude.
evaṃ ekaṃ dve vāre uppannasatiyā anantaraṃ uppannaviññāṇaṃ satānusāriviññāṇaṃ nāma.	Thus the uninterrupted consciousness that occurred by the occurrence of one (or) two turns of mindfulness is called the "mindful remembering consciousness".[106]	Takto se nepřetržité vědomí, které vyvstalo vyvstanutím jedné (či) dvou dob všímavosti se nazývá "vědomí všímavého rozvzpomenutí se."
Yaṃ taṃ sukhanti yaṃ taṃ ānāpānassatipaṭhamajjhānasukhaṃ.	"If that pleasure" means if that pleasure of the first absorption of in-breath (and) out-breath.	"Když je ten požitek" znamená jestliže je ten požitek prvního pohroužení nádechu a výdechu.

483. "Tassa mayhaṃ, bhāradvāja, etadahosi – 'na kho taṃ sukaraṃ sukhaṃ adhigantuṃ evaṃ adhimattakasimānaṃ pattakāyena.	483. "Then, Bhāradvāja, this occurred to me: "indeed, it is not easy to attain that pleasure by a body fallen into such a great emaciation.	483. "Pak, Bháradvádžo, mi tohle vyvstalo (v mysli) : "vskutku, není to snadné dosáhnout toho požitku s tělem upadlým do takového ohromného vyzábnutí.
Yaṃnūnāhaṃ oḷārikaṃ āhāraṃ āhāreyyaṃ odanakummāsa'nti.	What if I ate coarse meal, (namely) milk-rice?"	Co kdybych jedl hrubé jídlo, (tj.) mléčnou rýži?"
So kho ahaṃ, bhāradvāja, oḷārikaṃ āhāraṃ āhāresiṃ odanakummāsaṃ.	Then I, Bhāradvāja, indeed ate coarse meal, (namely) milk-rice.[107]	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku jedl hrubé jídlo, (tj.) mléčnou rýži.
Tena kho pana maṃ, bhāradvāja, samayena pañcavaggiyā bhikkhū paccupaṭṭhitā honti –	At that time, Bhāradvāja, indeed the group of five monks however cared for me:	Tou dobou, Bháradvádžo, se o mě ale vskutku starala skupina pěti mnichů:
'yaṃ kho samaṇo gotamo dhammaṃ adhigamissati taṃ no ārocessatī'ti.	"Whatever truth the ascetic Gotama attains, (he) will inform us of it."	"(Ať už) asketa Gótama dosáhne jakékoliv pravdy, bude nás o tom informovat."
Yato kho ahaṃ, bhāradvāja, oḷārikaṃ āhāraṃ āhāresiṃ odanakummāsaṃ,	When I, Bhāradvāja, indeed ate the coarse meal, (namely) the milk-rice,	Když jsem, Bháradvádža, vskutku jedl hrubé jídlo, (tj.) mléčnou rýži,
atha me te pañcavaggiyā bhikkhū nibbijja pakkamiṃsu – 'bāhulliko samaṇo gotamo padhānavibbhanto āvatto bāhullāyā'ti.	The group of five monks then left me displeased (thinking) : "greedy is the ascetic Gotama, having given up the effort (he) is (now) obstructed by greed."	Opustila mě ta skupina pěti mnichů, nespokojená, (s myšlenkou) : "chamtivý je asketa Gótama, zanechal (svého původního) úsilí a je (teď) zadržen chamtivostí."

[106] Podomentář dále vysvětluje: *"Satiyā anussaraṇakaviññāṇaṃ satānusāriviññāṇaṃ."* = "Vědomí všímavého rozvzpomenutí se je vědomí toho, kdo se všímavě rozvzpomíná."

[107] Tipiṭakadhara Mengun Sajadó vysvětluje, že *bódhisatta* šel na almužní obchůzku v tržním městě Séna, a během dvou nebo tří dnů znovu nabyl svého předchozího vzhledu, včetně všech 32 Rysů Velkého Muže, včetně zlaté barvy Jeho kůže.

382. Paccupaṭṭhitā hontīti paṇṇasālapariveṇasammajjanādivattakaraṇena upaṭṭhitā honti.	382. "Cared (for me)" means they cared (for the *bodhisatta*) by carrying out duties such as sweeping the (*bodhisatta's*) chamber of a leaf(-roofed) hall.	382. "Starala (se o mě)" znamená, že se (o *bodhisattu*) starali vykonáváním povinností jako např. zametání (*bódhisattovy*) místnosti haly s listovou (střechou).
Bāhullikoti paccayabāhulliko.	"Greedy" means greedy for the (four) requisites.[108]	"Chamtivý" znamená chamtivý po (čtyřech) nezbytnostech.
Āvatto bāhullāyāti rasagiddho hutvā paṇītapiṇḍapātādīnaṃ atthāya āvatto.	"Obstructed by greed" means gluttonous in tastes, (the *bodhisatta*) was obstructed by the purposes of (search for) delicious alms-food, etc.	"Zadržen chamtivostí" znamená nenasytný chutěmi, (*bódhisatta*) byl zadržený účely (pro hledání) lahodného almužního jídla, atd.
Nibbijja pakkamiṃsūti ukkaṇṭhitvā dhammaniyāmeneva pakkantā bodhisattassa sambodhiṃ pattakāle kāyavivekassa okāsadānatthaṃ dhammatāya gatā.	"Left displeased" means being disgusted, (they) left only by the law of nature; (they) went away by the nature of the purpose to give (the *bodhisatta*) opportunity for personal solitude at the time when the *bodhisatta* was (about to) enter the Full Awakening.	"Opustila nespokojená" znamená, že znechucení, odešli pouze zákonem přirozenosti; šli pryč přirozeností účelu poskytnout (*bódhisattovi*) příležitost osobní samoty v době, kdy byl *bódhisatta* (na sklonku) dosažení Úplného Probuzení.
Gacchantā ca aññaṭṭhānaṃ agantvā bārāṇasimeva agamaṃsu.	Going, (they) didn't go to any other place, (except that) they went only to Bārāṇasī.	Šli, nešli nikam jinam (než) že šli pouze do Báráṇasí.
Bodhisatto tesu gatesu addhamāsaṃ kāyavivekaṃ labhitvā bodhimaṇḍe aparājitapallaṅke nisīditvā sabbaññutaññāṇaṃ paṭivijjhi.	By their departure the *bodhisatta* gained personal solitude for a half of a month, and sitting down in the platform of the Bodhi (tree), (he) penetrated the Omniscient Knowledge.	Jejich odchodem *bódhisatta* získal osobní samotu na půl měsíce, a když si sedl na plošině (stromu) Bódhi, pronikl do Vševědoucího Poznání.

[108] Z hlavního textu je zřetelné, že "chamtivý" se týká zvýčení množství jídla. Komentář ale navrhuje, že se *bódhisatta* zdál být chamtivým po všech čtyřech nezbytnostech, tj. jídle, róbách, obydlí, a lécích.

"So kho ahaṃ, bhāradvāja, oḷārikaṃ āhāraṃ āhāretvā balaṃ gahetvā vivicceva kāmehi vivicca akusalehi dhammehi savitakkaṃ savicāraṃ vivekajaṃ pītisukhaṃ paṭhamaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsiṃ.	Then I, Bhāradvāja, indeed ate the coarse meal, gained strength, (and) devoid of sensual desires, devoid of unskilful thoughts, I dwelled having attained the first absorption (/*jhāna*) accompanied by (applied) thought, accompanied by sustained thought, born of seclusion, with joy (and) ease.	Pak jsem, Bháradvádžo, vskutku jedl hrubé jídlo, nabyl síly, (a) prostý tužeb po smyslných (rozkoších), prostý nedovedných myšlenek, jsem pobýval s dosažením prvního pohroužení *(/džhány)* doprovázeného (nanesenou) myšlenkou *(/vitakka)*, doprovázeného průzkumnou (myšlenkou) *(/vičára)*, zrozeného ze samoty *(/vivekadža)*, s radostí *(/píti)*, (a) pohodlím *(/sukha).*
Vitakkavicārānaṃ vūpasamā ajjhattaṃ sampasādanaṃ cetaso ekodibhāvaṃ avitakkaṃ avicāraṃ samādhijaṃ pītisukhaṃ dutiyaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsiṃ.	Appeasing the (applied) thought (and) sustained thought, I attained and dwelled in the second absorption, pleasing inside, being of one mental (object), (with) no applied thought, no sustained thought, born of mental stability, joy, (and) ease.	Když jsem uklidnil (nanesenou) myšlenku (a) průzkumnou (myšlenku), dosáhl jsem a prodléval ve druhém pohroužení, příjemném uvnitř, z jediného (předmětu) mysli, (s) žádnou (nanesenou) myšlenkou, (s) žádnou průzkumnou (myšlenkou), vzniklém ze stálosti mysli, z radosti (a) pohodlí.
Pītiyā ca virāgā upekkhako ca vihāsiṃ, sato ca sampajāno sukhañca kāyena paṭisaṃvedesiṃ; yaṃ taṃ ariyā ācikkhanti – 'upekkhako satimā sukhavihārī'ti tatiyaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsiṃ.	I dwelled in joy and equanimous, without lust, mindful (and) clearly comprehending, I experienced ease also by (my) body. I attained dwelled in the third absoption, (in the way) how the Nobles point to it: "equanimous, the mindful (one) dwells at ease."	Prodléval jsem v radosti a vyrovnaný, bez chtíče, všímavý (a) s jasným pochopením, prožíval jsem pohodlí také (svým) tělem. Dosáhl jsem a prodléval ve třetím pohroužení, tak, jak na něj Ušlechtilí poukazují: "vyrovnaný, všímavý prodlévá v pohodlí."
Sukhassa ca pahānā dukkhassa ca pahānā pubbeva somanassadomanassānaṃ atthaṅgamā adukkhamasukhaṃ upekkhāsatipārisuddhiṃ catutthaṃ jhānaṃ upasampajja vihāsiṃ.	Abandoning (physical) ease, and abandoning (physical) displeasure as well, surpassing the previous pleasant mental (states) (and) unpleasant mental (states), I attained and dwelled in the fourth absoption (with) no displeasure, no pleasure, entirely pure in equanimity (and) mindfulness.	Opustil jsem (tělesné) pohodlí, opustil jsem také (tělesné) nepohodlí, a když jsem překonal předchozí příjemné smýšlení (i) nepříjemné smýšlení, dosáhl jsem a prodléval ve čtvrtém pohroužení (s) žádným nepohodlím, (s) žádným pohodlím, se zcela pročištěnou vyrovnaností (a) všímavostí.

MNA 4. Bhayabheravasuttavaṇṇanā	Commentary for MN 4. Discourse on Dread (and) Scare	Komentář k MN 4. Rozprava o Děsu (a) Strachu
51. … Idāni imāya paṭipadāya adhigataṃ paṭhamajjhānaṃ ādiṃ	51. … Starting with the practice of the attained first absorption, (the	51. … Počínaje postupem dosažení prvního pohroužení, *(bódhisatta)* teď

katvā vijjāttayapariyosānaṃ visesaṃ dassento so kho ahantiādimāha.	*bodhisatta*) now, explaining the end (of the attainment) of the Three Knowledges, said: "then I, indeed."	vysvětluje konec (dosažení) Tří Poznání, a (proto) řekl: "pak jsem, vskutku."
Tattha vivicceva kāmehi…pe… catutthajjhānaṃ upasampajja vihāsinti ettha tāva yaṃ vattabbaṃ siyā, taṃ sabbaṃ visuddhimagge pathavīkasiṇakathāyaṃ vuttaṃ.	There "devoid of sensual pleasures…rep… I attained and dwelled in the fourth absoption," there so far whatever should be said, all that is said in the (chapter called) The Talk about Earth Kasiṇa in (the book) Path to Purity.[109]	Tam "prostý tužeb po smyslných (rozkoších)…opak… jsem pobýval s dosažením čtvrtého pohroužení," tam zatím cokoliv by mělo být řečeno (/vysvětleno), všechno je to řečeno v (kapitole) Rozprava o Kasiņě Země, v (knize) Cesta za Očištěním[110].
Kevalañhi tattha "upasampajja viharatī"ti āgataṃ, idha "vihāsi"nti, ayameva viseso.	Indeed, (out of) all (the text), there "having attained (he) dwells" is appearing (/"coming"), here "I dwelled" is just the difference (and nothing else).	(Z) celého (textu), je tam vskutku rozdílem pouze, (že) tam "(on) pobývá s dosažením" se tady objevuje (/"přichází") (jakožto) "pobýval jsem".
Kiṃ katvā pana bhagavā imāni jhānāni upasampajja vihāsīti, kammaṭṭhānaṃ bhāvetvā.	Whad did the Exalted One however do, (that He) "attained and dwelled (in) these absoprtions"? (He) practiced meditation.	Co ale udělal Vznešený, že "dosáhl a pobýval (v) těch pohrouženích"? Cvičil se v meditaci.
Kataraṃ? Ānāpānassatikammaṭṭhānaṃ.	Which (meditation)? The meditation of mindfulness on in-breath (and) out-breath.	Jaké (meditaci)? V meditaci všímavosti nádechu (a) výdechu.

Imāni ca pana cattāri jhānāni kesañci cittekaggatatthāni honti, kesañci vipassanāpādakāni, kesañci abhiññāpādakāni, kesañci nirodhapādakāni, kesañci bhavokkamanatthāni.	However, also, for some (people) these four absoptions are the cause of mental one-pointedness, for some (they are) the bases of Insight *(vipassanā)*, for some the bases of Supernatural Knowledge, for some the bases of Cessation (of all	Pro některé jsou ale tato čtyři pohroužení také příčinou jediné náklonnosti mysli, pro některé jsou podkladem Vhledu *(vipassaná)*, pro některé podklady Nadpřirozeného Poznání, pro některé podkladem Ustání (všech nečistot), (a) pro

[109] Famous as *"The Path of Purification"* the translation of ven. Ñāṇamoli is freely available online. The chapter on Earth Kasiṇa (there called "Chapter IV – The Earth Kasina"). Ven. Buddhaghosa there explains the prerequisites, methods, and the progress on the path toward all absorptions known in Buddhism in minute detail.

[110] *Visuddhimagga*, slavný průvodce Dhammou a meditací napsaný ct. Buddhaghósou přibližně v pátém století n.l., je již údajně přeložený do českého jazyka. Protože ale (zatím) nemám žádnou evidenci, může se jednat o nepřesnou nebo mylnou informaci. Celá kniha je ale zdarma ke stažení z internetu v původním jazyce Páḷi, v angličtině (pod jménem *"The Path of Purification"*, přel. Bhikkhu Ñāṇamoli), v barmštině, a možná i jiných jazycích. Srí lanské nakladatelství "Bauddha Saṅskrutika Madhjasthánaja" prodává v knižní podobě sinhálský překlad jakožto součást své velké série *"Siṅhala Aṭuwá"*. *Kasiṇa* je živel nebo barva v kruhovitém ohraničení, např. hlína nanesená do víka almužní mísy, voda v kruhovité vodní nádrži, nebo oheň pozorovaný skrze kruhovitý otvor ve dřevěné či kovové zástěně. Způsob pozorování a zapamatování si obrazu *kasiņy,* včetně postupného cvičení mysli a následného dosažení všech osm pohroužení jsou popsané v knize "Cesta za Očištěním" *(Visuddhimagga)* v podrobnostech. Nadpřirozené schopnosti jako např. levitace, telepatie, multiplikace, telekineze, jasnozřivost, jasnosluchost, atd. jsou tam také dopodrobna popsané s veškerými postupy k jejich dosažení.

	defilements), (and) for some the cause of transcending existence.	některé příčinou přesáhnutí existence.
Tattha khīṇāsavānaṃ cittekaggatatthāni honti.	There they are the cause of one-pointedness for those of perished defilements.	Tam jsou příčinou jediné náklonnosti mysli pro ty (jejichž) nečistoty zanikly.
Te hi samāpajjitvā ekaggacittā sukhaṃ divasaṃ viharissāmāti iccevaṃ kasiṇaparikammaṃ katvā aṭṭha samāpattiyo nibbattenti.	Indeed, those (determine) : "We will enter and dwell (throughout) the day pleasurably, by mental one-pointedness." Thus they make prearrangements and arouse the eight attainments.[111]	Vskutku, ti (se rozhodnou) : "Vstoupíme a budeme prodlévat (po celý) den příjemě, s jedinou náklonností mysli." Takto se připraví a vyvolají osm dosažení.
Sekkhaputhujjanānaṃ samāpattito vuṭṭhāya samāhitena cittena vipassissāmāti nibbattentānaṃ vipassanāpādakāni honti.	To the trainees[112] (and) worldlings (the absorptions) are the bases of Insight when they arouse (Insight) (determining) : "after exiting from the attainment, we will well observe *(vipassissāma)* (the reality) by the well established *(samāhita)* mind."	Pro učně (a) světské jsou (pohroužení) podkladem Vhledu když vyvolají (Vhled) (rozhodnutím) : "po vystoupení z (toho) dosažení, budeme dobře pozorovat *(vipassissáma)* (skutečnost) ustálenou *(samáhita)* myslí.
Ye pana aṭṭha samāpattiyo nibbattetvā abhiññāpādakajjhānaṃ samāpajjitvā samāpattito vuṭṭhāya	However, those who have aroused the eight attainments, entered the absorptions (that are) the bases of Supernatural Knowledge, exiting from the attainment,	Avšak ti, kdo vyvolali osm dosažení a vstoupili do pohroužení (která jsou) podkladem Nadpřirozeného Poznání, vystoupili z toho dosažení,
"ekopi hutvā bahudhā hotī"ti (dī. ni. 1.238; paṭi. ma. 1.102) vuttanayā abhiññāyo patthentā nibbattenti, tesaṃ abhiññāpādakāni honti.	And arouse (them) wishing for the Supernatural Knowledge in the way said (in *DN 2. Sāmaññaphala S.*) : "being one he is many".[113]	A vyvolali (je) s přáním po Nadpřirozeném Poznání způsobem popsaným (v *DN 2. Sámaňňaphala S.*) : "(přestože) byl jeden, (teď) je mnohým".
Ye pana aṭṭha samāpattiyo nibbattetvā nirodhasamāpattiṃ samāpajjitvā sattāhaṃ acittā hutvā	However, those who arouse the eight attainments, attain and stay in the Attainment of Cessation for seven days without mentality,	Avšak ti, kdo vyvolali osm dosažení, dosáhli a prodlévali v Dosažení Ustání po sedm dní bez mysli,
diṭṭheva dhamme nirodhaṃ nibbānaṃ patvā sukhaṃ	Entering the Cessation of phenomena in the present and arouse (thus the eight attainments)	Vstoupili do Ustání jevů v přítomnosti a vyvolali (tak osm dosažení) (s rozhodnutím) :

[111] Here "eight attainments" is taking the four material absoption *(cattāri rūpa jhānāni)* and the four immaterial absorptions *(arūpa jhānāni)* together. In order to attain Cessation (*Nirodha Samāpatti*) the eighth absoption is essential, so I suppose that the Commentator simplified causes and bases as "eight attainments" *(aṭṭhasamāpattiyo)* to make the list of causes and bases more comprehensible.

[112] I.e. the Stream-Enterers *(Sotāpanna)*, Once-Returners *(Sakadāgāmī)*, and Non-Returners *(Anāgāmī)*.

[113] Taking the absorptions as the basis for supernatural powers, the monks attain them with the resolution to exercise their power when they exit from the absorptions. Supernatural powers, such as self-multiplication, levitation, disappearing and appearing, walking through mountains, diving in the earth, etc. are attained through the power of mental purity and concentration. The exact procedures, prerequisites and methods are described in *Visuddhimagga*, available freely online as *"The Path of Purification"*.

viharissāmāti nibbattenti, tesaṃ nirodhapādakāni honti.	(determining) : "we will dwell in ease", for them (the absorptions) are bases of Cessation.	"budeme prodlévat v pohodlí", pro ně (jsou ta pohroužení) podkladem Ustání.
Ye pana aṭṭha samāpattiyo nibbattetvā aparihīnajjhānā brahmaloke uppajjissāmāti nibbattenti, tesaṃ bhavokkamanatthāni honti.	However, those who arouse the eight attainments and without losing the absorptions (at death) (determine) : "We will be born in the Brahma World", for them (the absorptions) are the cause of transcending existence.	Avšak ti, kdo vyvolali osm dosažení a bez ztráty (těchto) pohroužení (při umírání) (se rozhodli) : "Zrodíme se ve Světě Brahmů", pro ně (jsou ta pohroužení) příčinou přesáhnutí existence.
Bhagavatā panidaṃ catutthajjhānaṃ bodhirukkhamūle nibbattitaṃ,	However, it should be known that for the Exalted One the (/"this") fourth absorption was aroused at the root of the Bodhi tree,	Je třeba ale vědět, že u Vznešeného to (/"toto") čtvrté pohroužení bylo vyvolané u kořene stromu Bódhi,
taṃ tassa vipassanāpādakañceva ahosi abhiññāpādakañca sabbakiccasādhakañca, sabbalokiyalokuttaraguṇadāyakanti veditabbaṃ.	(and) for Him it became the basis of Insight, the basis for Supernatural Knowledge, the accomplishment of all tasks (such as the attainment of the psychic powers), and the source of all worldly qualities (and) (the qualities) beyond the world as well.	(a) pro Něj se ("to") stalo podkladem Vhledu, podkladem pro Nadpřirozená Poznání, uskutečnění všech plánů (jako např. dosažení nadpřirozených schopností), a zdrojem všech světských předností (i) nadsvětských předností.

Tři Nadpřirozené Schopnosti

"So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjappatte pubbenivāsānussatiñāṇāya cittaṃ abhininnāmesiṃ.	"Then, in the mind thus steady, pure, bright, spotless, void of defilements, subtle, pliable, stable, unshakeable, (I) supernaturally directed the mind toward the Knowledge of Remembering Past Existences.	"Pak jsem, v mysli takto stálé, čisté, zářivé, bez poskvrny, prosté nečistot, jemné, poddajné, stabilní, neotřesitelné, nadpřirozeně zaměřil (svou) mysl vůči Poznání Paměti Minulých Životů.
So anekavihitaṃ pubbenivāsaṃ anussarāmi, seyyathidaṃ – ekampi jātiṃ dvepi jātiyo tissopi jātiyo catassopi jātiyo pañcapi jātiyo dasapi jātiyo	Thus (I) remember numerous previous existences, namely – even one birth, even two births, even three births, even four births, even five births,	Tak si pamatuji početné minulé životy, tedy – i jedno zrození, i dvě zrození, i tři zrození, i čtyři zrození, i pět zrození,
vīsampi jātiyo tiṃsampi jātiyo cattālīsampi jātiyo paññāsampi jātiyo jātisatampi jātisahassampi jātisatasahassampi	Even twenty births, even thirty births, even forty births, even fifty births, even hundred births, even thousand births, even hundred thousand births,	I dvacet zrození, i třicet zrození, i čtyřicet zrození, i padesát zrození, i sto zrození, i tisíc zrození, i sto tisíc zrození,
anekepi saṃvaṭṭakappe anekepi vivaṭṭakappe anekepi saṃvaṭṭavivaṭṭakappe –	Even numerous eons of (world's) formation, even numerous eons of (world's) destruction, even	I početné eony utvoření (světa), i početné eony zničení (světa), i početné eony utvoření (i) zničení (světa) -

	numerous eons of (world's) formation (and) destruction -	
'amutrāsiṃ evaṃnāmo evaṃgotto evaṃvaṇṇo evamāhāro evaṃsukhadukkhappaṭisaṃvedī evamāyupariyanto,	'There was (I), of such name, such clan, such color, such food, experiencing such pleasure (and) suffering, thus ending the life-span,	'Tam jsem byl, takového jména, takového rodu, takové barvy (pleti), takového jídla, prožívající takovou rozkoš (a) utrpení, (a) takto jsem zakončil (tu) délku života,
so tato cuto amutra udapādiṃ; tatrāpāsiṃ evaṃnāmo evaṃgotto evaṃvaṇṇo evamāhāro evaṃsukhadukkhappaṭisaṃvedī evamāyupariyanto, so tato cuto idhūpapanno'ti.	(and) then dying from there (I) was born elsewhere (/"there"), (and) I passed (my life) there (being) of such name, such clan, such color, such food, experiencing such pleasure (and) suffering, thus ending the life-span, (and) then dying from there I am born here.'	(a) pak, když jsem odtamtud zemřel, narodil jsem se jinde (/"tam"), (a) prožil jsem (svůj život) tam s takovým jménem, takového rodu, takové barvy, takového jídla, prožívající takovou rozkoš (a) utrpení, a takto jsem zakončil (tu) délku života, (a) pak, když jsem odtamtud zemřel, jsem se zrodil tady.
Iti sākāraṃ sauddesaṃ anekavihitaṃ pubbenivāsaṃ anussarāmi.	Thus I remember (my) numerous previous existences of various characteristics with details.	Takto si vzpomínám na (své) početné minulé životy různých vlastností v podrobnostech.
Ayaṃ kho me, bhāradvāja, rattiyā paṭhame yāme paṭhamā vijjā adhigatā, avijjā vihatā, vijjā uppannā; tamo vihato, āloko uppanno; yathā taṃ appamattassa ātāpino pahitattassa viharato.	That for me, Bhāradvāja, was indeed the first Knowledge acquired during the first phase (of the night), ignorance eliminated, Knowledge arisen; darkness eliminated, light arisen; because it (happened to me,) the mindful (/"not forgetful"), who dwelled endeavoring, making effort.	To pro mě, Bháradvádžo, bylo vskutku první Poznání získané během té první části (noci), nepoznání bylo odstraněno, Poznání vyvstalo; temnota byla odstraněna, světlo vyvstalo; protože se to (stalo mě,) všímavému (/"nezapomínavému"), který prodléval snaživě, usilovně.

52. Yesañca guṇānaṃ dāyakaṃ ahosi, tesaṃ ekadesaṃ dassento so evaṃ samāhite cittetiādimāha.	He (the Buddha) said "in the mind thus steady" showing in part whatever qualities was (that mental state) providing.	On (Buddha) řekl "v mysli takto stálé" (přičemž) částečně poukazoval na jakékoliv vlastnosti, které (ten stav mysli) poskytoval.
Tattha dvinnaṃ vijjānaṃ anupadavaṇṇanā ceva bhāvanānayo ca visuddhimagge vitthārito.	The word-by-word definition for the two Knowledges[114] there, as well as the way of meditation (/"development") is detailed in the (book) *"Path to Purity"*.	Doslovná definice (těch) dvou Poznání tam, tak jako způsob (jejich) meditace (/"rozvoje") je popsán v (knize) *"Cesta za Očištěním"*.
Kevalañhi tattha "so evaṃ samāhite citte…pe… abhininnāmetī"ti vuttaṃ, idha "abhininnāmesi"nti.	Indeed, (out of) all said there (namely) "then, in the mind thus steady…rep…. I supernaturally directed (the mind)…" here (the only	Vskutku, tam (ze) všeho řečeného (tj.) "pak jsem, v mysli takto stálé…opak… nadpřirozeně zaměřil (svou mysl)…" zde (jediným

[114] This includes the Knowledge of Past Existences as well as the second Knowledge of Divine Eye, or Knowledge of Death and Birth (explained below).

	difference is) "(he) supernaturally directed (the mind)."	rozdílem je) "(on) nadpřirozeně zaměřil (svou mysl)."
Ayaṃ kho me brāhmaṇāti ayañca appanāvāro tattha anāgatoti ayameva viseso.	"That for me, Bhāradvāja" - this then is the portion on resolution, there (in *"Path to Purity")* it is not mentioned (/"coming"), that is the only difference (in comparison with this original Pāḷi text").	"To pro mě, Bháradvádžo" – to pak je část o rozhodnutí. Tam (tj. v *"Cestě za Očištěním"*) to není zmíněné (/"nepřichází"), (a) to je jediný rozdíl (v porovnání s původním textem v jazyce Pāḷi).
Tattha soti so ahaṃ.	"There he"[115] means "then I".	"Tam on" znamená "pak já".
Abhininnāmesinti abhinīhariṃ.	"I supernaturally directed" means supernaturally carried toward.	"Nadpřirozeně jsem zaměřil" znamená nadpřirozeně nesl vpřed.
Abhininnāmesinti ca vacanato soti ettha so ahanti evamattho veditabbo.	The meaning should be known thus: from the word "(I) supernaturally directed" and "then" there (it should be understood as) "then I".	Význam by měl být pochopen takto: ze slova "nadpřirozeně (jsem) zaměřil" a "pak" (by tam mělo být chápáno) "pak já".

Yasmā cidaṃ bhagavato vasena pubbenivāsānussatiñāṇaṃ āgataṃ, tasmā "so tato cuto idhūpapanno"ti ettha evaṃ yojanā veditabbā.	In the way this Knowledge of remembering past existences is appearing (/"coming") (in the text) as (possessed) by the Exalted One, the connection there should thereby be known thus: "then dying from there (I) am born here."	Způsobem, jaký se toto Poznání Pamatování si Minulých Životů objevuje (/"přichází") (v tom textu) jak (bylo ovládnuto) Vznešeným, spojení by zde tedy mělo být známo takto: "pak jsem odtamtud zemřel (a) zrodil se zde."
Ettha hi so tato cutoti paṭinivattantassa paccavekkhaṇaṃ.	There indeed "then dying from there" is the reflection on the (Buddha's) re-cycling.[116]	Tam vskutku "když (jsem) odtamtud zemřel" je zpětný pohled na (Buddhovo) přetočení.
Tasmā idhūpapannoti imissā idhūpapattiyā anantaraṃ.	Therefore, "(I am) born here" means uninterruptedly until the birth here.	Proto "zrodil jsem se tady" znamená nepřerušeně až do zrození tady.
Amutra udapādinti tusitabhavanaṃ sandhāyāhāti veditabbo.	"(I) was born in that place" should be known (as spoken) in connection to the World of Joy *(Tusitabhavana).*[117]	"Narodil jsem se jinde (/"tam")" by mělo být chápáno (jakožto řečené) ve spojitosti se Světem Radosti *(Tusitabhavana).*
Tatrāpāsiṃ evaṃnāmoti tatrāpi tusitabhavane setaketu nāma devaputto ahosiṃ.	"(And) passed (my life) there (being) of such name" means indeed, there in the World of Joy I	"(A) prošel (svým životem) tam s takovým jménem" vskutku znamená, že jsem tam ve Světě Radosti byl

[115] As in a previous part of this translation, the word *"so"* literally means "he", but here I translate it as "then" to avoid a confusion.

[116] The Buddha explained how His previous lives, consisting of birth and death, were coming again and again always consisting of birth and death.

[117] The World of Joy, *"Tusitabhavana"* or simply *"Tusita"* is the fourth heaven out of six where the deities still enjoy sensual pleasures. *Bodhisattas* are generally believed to stay there in their last life before the life when they become a Buddha in the world of humans.

	was a son of a deity (i.e. a deity) named "Setaketu".	synem božstva (tj. bůh) se jménem "Sétakétu".
Evaṃgottoti tāhi devatāhi saddhiṃ ekagotto.	"Of such clan" means being of the same clan as those deities.	"Takového rodu" znamená, že byl stejného rodu jako ta božstva.
Evaṃvaṇṇoti suvaṇṇavaṇṇo.	"Of such color" means golden colored.	"Takové barvy" znamená zlaté barvy.
Evamāhāroti dibbasudhāhāro.	"Of such food" means of the divine pure *(/"suddha")* food.	"Takového jídla" znamená nebeského, čistého *(/"suddha")* jídla.
Evaṃsukhadukkhappaṭisaṃvedīti evaṃ dibbasukhapaṭisaṃvedī.	"Experiencing such pleasure (and) suffering" means thus experiencing the divine pleasure.	"Prožívající takovou rozkoš (a) utrpení" znamená tak prožívající nebeskou rozkoš.
Dukkhaṃ pana saṅkhāradukkhamattameva.	The suffering (there) however was just the suffering of formations *(saṅkhārā)*.[118]	(Tam) utrpení ale bylo pouze utrpení sestav *(saṅkhārā)*.
Evamāyupariyantoti evaṃ sattapaññāsavassakoṭisaṭṭhivassasatasahassāyupariyanto.	"Thus ending the life-span" means thus ending the life-span of 576 millions of years (living in the World of Joy).	"(A) takto jsem zakončil (tu) délku života" znamená, že takto zakončil délku života 576ti miliónů let (života ve Světě Radosti).
So tato cutoti so ahaṃ tato tusitabhavanato cuto.	"Then dying from there" means then I died from there, the World of Joy.	"Pak, když jsem odtamtud zemřel" znamená pak jsem odtamtud zemřel, (tj. ve) Světě Radosti.
Idhūpapannoti idha mahāmāyāya deviyā kucchimhi nibbatto.	"I am born here" means born here from the womb of the queen Mahāmāyā.	"Zrodil jsem se tady" znamená, že se zrodil tady z lůna královny Mahámáyá.

Ayaṃ kho me brāhmaṇātiādīsu meti mayā.	"That for me, Bhāradvāja, indeed" etc. – (there) "for me" *(me)* means "by me" *(mayā)*.	"To pro mě, Bháradvádžo, vskutku" atd. – (tam) "pro mě" *(mé)* znamená "mnou" *(mayá)*.
Vijjāti viditakaraṇaṭṭhena vijjā.	"Knowledge" is knowledge by the meaning of seeing.	"Poznání" je poznání ve smyslu vidění.
Kiṃ viditaṃ karoti?	What does (it) makes seen?	Co (to) umožnuje vidět?
Pubbenivāsaṃ.	The previous existences.	Minulé životy.
Avijjāti tasseva pubbenivāsassa aviditakaraṇaṭṭhena tappaṭicchādako moho vuccati.	"Ignorance" is (thus) called the delusion that covers up, in terms of obscuring (/"not visibility") the previous existences.	"Nepoznání" je (tak) zvaná zaslepenost, která zakrývá, ve smyslu zahalení ("ne-viditelnosti") předchozí životy.
Tamoti sveva moho paṭicchādakaṭṭhena "tamo"ti vuccati.	"Darkness", that is simply called "darkness" because it is the delusion, the coverer.	"Temnota", to se jednoduše nazývá "temnota", protože je to zaslepenost, překrývač.

[118] The *"saṅkhāra dukkha"* can be understood as impermanence, or the old age and death which deities cannot avoid. A deity knows that he/she is old by five marks – their flowers wither, clothes gets dirty, the body is discolored, sweat trickles from both armpits, and the deity does not enjoy on his/her heavenly seat. (Mentioned in *Jātaka Commentary no. 531*.)

Ālokoti sāyeva vijjā obhāsakaraṇaṭṭhena "āloko"ti vuccati.	"Light", that is simply called "light" bcause it makes radiance.	"Světlo", to se jednoduše nazývá "světlo", protože vytváří záři.
Ettha ca vijjā adhigatāti ayaṃ attho, sesaṃ pasaṃsāvacanaṃ.	Also, there "Knowledge acquired" is the meaning, the rest are words of praise (for the attainment).	Také, tam "získané Poznání" je (zamýšleným) významem, (a) ostatní jsou slova chvály (toho dosažení).
Yojanā panettha ayaṃ kho me vijjā adhigatā, tassa me adhigatavijjassa avijjā vihatā, vinaṭṭhāti attho.	There then is the connection: "this, indeed, is the Knowledge acquired by me, therefore to me of acquired Knowledge the ignorance is eliminated", meaning (so) because (the Buddha was) devoid (of it.).	Tam pak je tato spojitost: "vskutku, tohle je Poznání získané mnou, proto se mě, kdo získal Poznání, odstranilo nepoznání", (což) má tenhle význam, protože (toho nepoznání byl Buddha) sproštěn.
Kasmā? Yasmā vijjā uppannā.	How? In the way the Knowledge arose.	Jak? Tak, jak vyvstalo (to) Poznání.
Esa nayo itarasmimpi padadvaye.	That way (of explanation applies) also for the remaining two words.	Stejný způsob (vysvětlení) (platí) I pro zbylá dvě slova.

Yathā tanti ettha yathāti opamme.	"Because it" there "because" means in the explanation,	"Protože se to" tam "protože" znamená ve vysvětlení,
Tanti nipāto.	"It" is a particle.	"To" je částice.
Satiyā avippavāsena appamattassa.	"To the mindful" (is meant) by not abandoning mindfulness.	"Všímavému" (znamená) aniž by opustil všímavost.
Vīriyātāpena ātāpino.	"Endeavoring" (is meant) by exhausting effort.	"Snaživě" (znamená) vynakládaje úsilí.
Kāye ca jīvite ca anapekkhatāya pahitattassa, pesitattassāti attho.	The meaning (is) being energetic, carrying (the effort) without expectations from (his) body as well as life.	Významem (je), že byl čilý, (a) přenášel (to úsilí) bez očekávání od (svého) těla i života.
Idaṃ vuttaṃ hoti "yathā appamattassa ātāpino pahitattassa viharato avijjā vihaññeyya, vijjā uppajjeyya.	This is said: "in the way ignorance would be eliminated for one exhausting (himself) mindfully (and) dwelling energetic, for (him/her) the Knowledge would arise.	Tohle se říká: "tak jako by se mělo nepoznání odstranit (tím, kdo) se snaží všímavě (a) prodlévá čilý, tak (pro něj/ni) vyvstane Poznání.
Tamo vihaññeyya, āloko uppajjeyya.	The darkness would be eliminated, the light would arise.	Temnota by se měla odstranit, (a) světlo by mělo vyvstat.
Evameva mama avijjā vihatā, vijjā uppannā.	Just so is my ignorance eliminated, (and) Knowledge arisen.	Právě tak je moje nepoznání odstraněno (a) Poznání vyvstalo.
Tamo vihato, āloko uppanno.	Darkness is eliminated, light is arisen.	Temnota je odstraněna, světlo vyvstalo.
Etassa me padhānānuyogassa anurūpameva phalaṃ laddha"nti.	There to me (thus) engaging in endeavor (there was) attained a corresponding fruit.	Tam pro mě, kdo se (takto) věnuje úsilí, (tam) bylp dosaženo příslušného plodu.

484. "So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjappatte sattānaṃ cutūpapātañāṇāya cittaṃ abhininnāmesiṃ.	484. "Then, in the mind thus steady, pure, bright, spotless, void of defilements, subtle, pliable, stsable, unshakeable, I supernaturally directed the mind toward the Knowledge of death (and) birth.	484. "Pak jsem, v mysli takto stálé, čisté, zářivé, bez poskvrny, prosté nečistot, jemné, poddajné, stabilní, neotřesitelné, nadpřirozeně zaměřil (svou) mysl vůči Poznání Smrti a Zrození.

Verañjakaṇḍa[119]	The Portion on (the Brahmin) Verañja	Část o (bráhmanovi) Veraňdžovi
So dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena[120] *satte passāmi cavamāne upapajjamāne hīne paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe.*	Then by divine eye, purified, surpassing the (ordinary) human, I see beings as they die, as they are born, inferior, superior, of desirable color, (or) undesirable color.[121]	Pak božským okem, pročištěným, které překoná (běžného) člověka, vidím bytosti jak umírají, jak se rodí, nižší, vyšší, žádoucí barvy, (nebo) nežádoucí barvy.
Sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmi – 'ime vata bhonto sattā kāyaduccaritena samannāgatā vacīduccaritena samannāgatā manoduccaritena samannāgatā ariyānaṃ upavādakā micchādiṭṭhikā micchādiṭṭhikammasamādānā;	I recognize beings born according to (their) *kamma*, coming to a pleasurable (existence) (as well as) (those) coming to a painful (existence) – "Oh dear, these beings endowed with bodily misconduct, endowed with verbal misconduct, endowed with mental misconduct, blaming the Noble Ones, of wrong views, undertaking actions based on wrong views,	Poznávám bytosti zrozené podle (své) *kammy*, jak přichází do příjemného (života) tak jako (ty, kdo) přichází do bolestivého (života) – "Ó panečku, tyto bytosti obdařené špatným tělesným chováním, obdařené špatným verbálním chováním, obdařené špatným chováním mysli, které obviňují Ušlechtilé, špatných názorů, které se ujímají činností založených na špatných názorech,
te kāyassa bhedā paraṃ maraṇā apāyaṃ duggatiṃ vinipātaṃ nirayaṃ upapannā.	They, when (their) body is destroyed, after death, are born in a realm of woe, in a painful destination, in a state of punishment, in hell.	Ti se, když se (jejich) tělo zničí, po smrti, zrodí ve světě utrpení, v útrpném cíli, ve stavu trestu, v pekle.
Ime vā pana bhonto sattā kāyasucaritena samannāgatā vacīsucaritena samannāgatā	However, dear, these beings on the contrary, endowed with good bodily conduct, endowed with good verbal	Avšak, panečku, tyto bytosti ale, obdařené dobrým tělesným chováním, obdařené dobrým

[119] This is a detailed version of the attainment coming from *Vinaya Piṭaka – Pārājika Pāḷi – Verañjakaṇḍa*, and it also appears in many other scriptures throughout the ancient strata of Pāḷi texts: *DN 2, 10, 25, 28; MN 4, 6, 12, 51, 72, 78, 94, 101, 130; SN 12, 16, 51; AN 3, 5, 6, 8, 10, 11;* also in *Iti, MNid, CNid, Psm, Netti;* and also in *Vibhaṅga* and *Puggalapaññatti* of *Abhidhamma Piṭaka.*

[120] In the Pāḷi scripture written in Burmese characters (which is the source of this quote) is mentioned that in certain other versions of the *Tipiṭaka* (written in Burmese script) this word appears also in different spelling, namely *"atikkantamānussakena"*. Both of the spellings have the same meaning.

[121] The original says "good color" and "bad color", but this may lead to misunderstanding. The Commentary to this passage explains that "good color" is a desirable color without blemishes, whereas "bad color" is undesirable color with blemishes. (A good example could be the sickness of skin where the person is naturally of darker color, but here and there arise undesirable bright spots. Today it is known as "vitiligo", or "albinism".)

manosucaritena samannāgatā ariyānaṃ anupavādakā sammādiṭṭhikā sammādiṭṭhikammasamādānā;	conduct, endowed with good mental conduct, not blaming Noble Ones, of right view, undertaking actions based on right view,	verbálním chováním, obdařené dobrým chováním mysli, které neobviňují Ušlechtilé, správného názoru, které se ujímají činností založených na správném názoru,
te kāyassa bhedā paraṃ maraṇā sugatiṃ saggaṃ lokaṃ upapannā'ti.	They, when (their) body is destroyed, after death, are born in a realm of joy, in a heavenly realm.[122]	Ti se, když se (jejich) tělo zničí, po smrti, zrodí ve světě radosti, v nebeském světě.
Iti dibbena cakkhunā visuddhena atikkantamānusakena satte passāmi cavamāne upapajjamāne hīne paṇīte suvaṇṇe dubbaṇṇe.	Thus by divine eye, purified, surpassing the (ordinary) human, I see beings as they die, as they are born, inferior, superior, of desirable color, (or) undesirable color.	Takto božským okem, pročištěným, které překoná (běžného) člověka, vidím bytosti jak umírají, jak se rodí, nižší, vyšší, žádoucí barvy, (nebo) nežádoucí barvy.
Sugate duggate yathākammūpage satte pajānāmi.	I recognize beings born according to (their) *kamma*, coming to a pleasurable (existence) (as well as) (those) coming to a painful (existence).	Poznávám bytosti zrozené podle (své) *kammy*, jak přichází do příjemného (života) tak jako (ty, kdo) přichází do bolestivého (života).

ayaṃ kho me, bhāradvāja, rattiyā majjhime yāme dutiyā vijjā adhigatā, avijjā vihatā, vijjā uppannā; tamo vihato, āloko uppanno; yathā taṃ appamattassa ātāpino pahitattassa viharato.	That for me, Bhāradvāja, was indeed the first Knowledge acquired during the second phase (of the night), ignorance eliminated, Knowledge arisen; darkness eliminated, light arisen; because it (happened to me,) the mindful (/"not forgetful"), who dwelled endeavoring, making effort.	To pro mě, Bháradvádžo, bylo vskutku druhé Poznání získané během té druhé části (noci), nepoznání bylo odstraněno, Poznání vyvstalo; temnota byla odstraněna, světlo vyvstalo; protože se to (stalo mě,) všímavému (/"nezapomínavému"), který prodléval snaživě, usilovně.

53. Cutūpapātakathāyaṃ yasmā idha bhagavato vasena pāḷi āgatā, tasmā "passāmi pajānāmī"ti vuttaṃ, ayaṃ viseso.	53. In the talk on death (and) birth, how here appears (/"comes") the written text *(Pāḷi)* by the Exalted One, thus is said: "I see, I know", that is the (only) difference	53. V rozpravě o smrti (a) zrození, jak se zde oběvuje (/"přichází") napsaný text *(Pāḷi)* vznešeným, je toto řečeno: "Vidím, poznávám" – to

[122] Now in the West (where any specks of Right View have been shrouded by materialist nihilism) we will commonly encounter individuals who have difficulty in accepting existence of heaven, hell, or even next birth. As a reaction to this distressful situation certain Buddhist monks (who thereby do not acknowledge the importance of Right View) suggest that the "hell" and "heaven" is the mental suffering which human commonly experiences during their life as a human. This is however going directly against the Buddha's word: *"kāyassa bhedā paraṃ maraṇā"* - "when the body is destroyed, after death". Indeed, the Buddha Himself has seen by His own wisdom and psychic powers that there is hell and heaven, and He has also seen the living beings as they travel in the different worlds based on their previous actions *(kamma)*. That particular Knowledge and Vision is the very reason why the Buddha taught the path to Liberation – because He was well aware of the dangerous destinations where the beings may fall if they are not Enlightened.

	(between this text and the text in *"Path to Purity"*).	je (jediný) rozdíl (mezi tímto textem a textem v *"Cestě za Očištěním"*).
Sesaṃ visuddhimagge vuttasadisameva.	The remaining (explanation) is just same as told in *"Path to Purity"*.	Zbývající (vysvětlení) je jednoduše to samé jako (to) řečené v *"Cestě za Očištěním"*.
Ettha pana vijjāti dibbacakkhuñāṇavijjā.	There however *"Knowledge"* is (called) the Knowledge of knowing (by) the divine eye.	Tam je ale *"Poznání"* (nazvané) Poznáním (skrze) Poznání Božským Okem.
Avijjāti sattānaṃ cutipaṭisandhipaṭicchādikā avijjā.	"Ignorance" is the ignorance that covers the death (and) birth of beings.	"Nepoznání" je nepoznání, které překrývá smrt (a) zrození bytostí.
Sesaṃ vuttanayamevāti.	The rest is just as told (in the main text).	Zbytek je jednoduše tak, jak je řečený (v hlavním textu).
Yasmā ca pūritapāramīnaṃ mahāsattānaṃ parikammakiccaṃ nāma natthi.	Also, how there is no such duty of Great Beings (/*bodhisattas*) to make resolution (related to) the completed perfections,[123]	Také, jak tam není (/"je") žádná taková povinnost pro Velké Bytosti *(/bódhisatty)* učinit rozhodnutí (spojené s) dokonalými dokonalostmi,
Te hi citte abhininnāmitamatteyeva anekavihitaṃ pubbenivāsaṃ anussaranti, dibbena cakkhunā satte passanti.	Indeed, right to the extent of supernaturally directing (their) minds, they remember numerous previous existences, (and) see beings by divine eye.	Vskutku, ti si pamatují početné minulé životy (a) vidí bytosti božským okem právě do té míry do jaké nadpřirozeně nasměří (svou) mysl.
Tasmā yo tattha parikammaṃ ādiṃ katvā bhāvanānayo vutto, na tena idha atthoti.	Therefore whatever meditation method is explained starting there by (such) resolution, that is not meant here.[124]	Právě tak, ať už je vysvětlený jakýkoliv způsob meditace, který by začínal (takovým) rozhodnutím, to se zde nezamýšlí.

"So evaṃ samāhite citte parisuddhe pariyodāte anaṅgaṇe vigatūpakkilese mudubhūte kammaniye ṭhite āneñjappatte āsavānaṃ khayañāṇāya cittaṃ abhininnāmesiṃ.	"Then, in the mind thus steady, pure, bright, spotless, void of defilements, subtle, pliable, stable, unshakeable, I supernaturally directed the mind toward the Knowledge of destroyed taints.	"Pak jsem, v mysli takto stálé, čisté, zářivé, bez poskvrny, prosté nečistot, jemné, poddajné, stabilní, neotřesitelné, nadpřirozeně zaměřil (svou) mysl vůči Poznání Zničených Zkažeností.
So 'idaṃ dukkha'nti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ, 'ayaṃ dukkhasamudayo'ti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ, 'ayaṃ dukkhanirodho'ti yathābhūtaṃ	Then I supernaturally knew: "this is suffering" as it is; I supernaturally knew: "this is the cause of suffering" as it is; I supernaturally knew: "this is the cessation of suffering" as it is;	Pak jsem nadpřirozeně věděl: "toto je utrpení" tak, jak je; nadpřirozeně jsem věděl: "toto je příčina utrpení" tak, jak je; nadpřirozeně jsem věděl: "toto je ustání utrpení" tak, jak je;

[123] The Perfections *(pāramī)* are ten, and they should be perfected by a *bodhisatta* in order to be qualified to become a Buddha.

[124] I.e. for the *bodhisattas* the recollection of past existences as well as the divine eye are Knowledges acquired without any particular resolution. They just little bit direct their mind toward those Knowledges and immediately attain them.

abbhaññāsiṃ, 'ayaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadā'ti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ;	I supernaturally knew: "this is the practice leading to the cessation of suffering" as it is;	nadpřirozeně jsem věděl: "toto je cvičení, které vede k ustání utrpení" tak, jak je;
'ime āsavā'ti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ, 'ayaṃ āsavasamudayo'ti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ, 'ayaṃ āsavanirodho'ti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ, 'ayaṃ āsavanirodhagāminī paṭipadā'ti yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ.	I supernaturally knew: "these are taints" as they are; I supernaturally knew: "this is the origin of taints" as it is; I supernaturally knew: "this is the cessation of taints" as it is; I supernaturally knew: "this is the practice leading to the cessation of taints" as it is.	Nadpřirozeně jsem věděl: "toto jsou zkaženosti" tak, jak jsou; nadpřirozeně jsem věděl: "toto je příčina zkažeností" tak, jak je; nadpřirozeně jsem věděl: "toto je ustání zkažeností" tak, jak je; nadpřirozeně jsem věděl: "toto je cvičení, které vede k ustání zkažeností" tak, jak je.
Tassa me evaṃ jānato evaṃ passato kāmāsavāpi cittaṃ vimuccittha, bhavāsavāpi cittaṃ vimuccittha, avijjāsavāpi cittaṃ vimuccittha.	Thereafter to me, knowing thus, seeing thus, the mind also liberated from taint of sensual (desires), the mind also liberated from the taint of existence, (and finally) the mind also liberated from the taint of ignorance.	Pak se mi, s takovým poznáním, s takovým prozřením, mysl i osvobodila od zkaženosti smyslné (touhy), mysl se osvobodila i od zkaženosti života, (a) nakonec) se mysl osvobodila i od zkaženosti nepoznání.
Vimuttasmiṃ vimuttamiti ñāṇaṃ ahosi.	There arose the knowledge: "This is liberation in liberation."[125]	Vyvstalo poznání: "Toto je Osvobození v Osvobození."
'Khīṇā jāti, vusitaṃ brahmacariyaṃ, kataṃ karaṇīyaṃ, nāparaṃ itthattāyā'ti abbhaññāsiṃ.	I supernaturally knew: "destroyed is birth, accomplished is the practice of holy life, done is what should have been done, there is no further expectation."	Nadpřirozeně jsem věděl: "zničeno je zrození, dokončeno je cvičení svatého života, dokonáno je co mělo být vykonáno, není žádného dalšího očekávání."
Ayaṃ kho me, bhāradvāja, rattiyā pacchime yāme tatiyā vijjā adhigatā, avijjā vihatā, vijjā uppannā; tamo vihato, āloko uppanno; yathā taṃ appamattassa ātāpino pahitattassa viharato"ti.	This for me, Bhāradvāja, was indeed the third Knowledge acquired during the third phase (of the night), ignorance eliminated, Knowledge arisen; darkness eliminated, light arisen; because it (happened to me,) the mindful (/"not forgetful"), who dwelled endeavoring, making effort.	To pro mě, Bháradvádžo, bylo vskutku třetí Poznání získané během té třetí části (noci), nepoznání bylo odstraněno, Poznání vyvstalo; temnota byla odstraněna, světlo vyvstalo; protože se to (stalo mě,) všímavému (/"nezapomínavému"), který prodléval snaživě, usilovně.

54. Tatiyavijjāya so evaṃ samāhite citteti vipassanāpādakaṃ catutthajjhānacittaṃ veditabbaṃ.	54. In the third Knowledge, it should be known that "then, in the mind thus steady" means the mind of fourth absoption, (being) the basis for Insight.	54. Ve třetím Poznání by mělo být pochopeno, že "pak, v mysli takto stálé" znamená mysl čtvrtého pohroužení, v základu pro Vhled.
Āsavānaṃ khayañāṇāyāti arahattamaggañāṇatthāya.	"Toward the Knowledge of destroyed taints" (was said)	"Vůči Poznání paměti minulých životů" (bylo řečeno) s významem

[125] I.e. the Buddha then was aware that by His attainment of Arahatta Fruition *(arahattaphala)* He was liberated from all defilements.

	meaning the Knowledge of the Arahatta Path *(arahattamagga).*	Poznání Stezky Arahatta *(arahattamagga).*
Arahattamaggo hi āsavavināsanato āsavānaṃ khayoti vuccati, tatra cetaṃ ñāṇaṃ, tappariyāpannattāti.	Indeed, the Arahatta Path is called (so) because (it) demolishes the taints, (being) the destruction of taints; there (in the text) also that is the Knowledge (acquired) by such thorough attainment.	Vskutku, Stezka Arahatta se (tak) nazývá, protože bourá zkaženosti, (a je) zničením zkažeností; tam (v tom textu) je to také Poznání (získané) takovýmto celistvým dosažením.
Cittaṃ abhininnāmesinti vipassanācittaṃ abhinīhariṃ.	"I supernaturally directed the mind" means I supernaturally carried the mind of Insight.	"Nadpřirozeně zaměřil (svou) mysl" znamená nadpřirozeně jsem přenesl mysl Vhledu.
So idaṃ dukkhanti evamādīsu "ettakaṃ dukkhaṃ, na ito bhiyyo"ti sabbampi dukkhasaccaṃ sarasalakkhaṇapaṭivedhena yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ jāniṃ paṭivijjhiṃ.	Then in (the words) such as "this is suffering" (the meaning is) "this much is suffering, there is no more than that" – realizing all the Truth of Suffering with its characteristics (and) marks, I supernaturally knew, recognized, (and) penetrated.	Pak (slovy) jako např. "toto je utrpení" (se zamýšlí) "tolik je utrpení, není víc než to" – s uvědoměním veškeré Pravdy o Utrpení s jejími vlastnostmi (a) výrazy, nadpřirozeně jsem věděl, rozpoznal, (a) proniknul (do té Pravdy).
Tassa ca dukkhassa nibbattikaṃ taṇhaṃ ayaṃ dukkhasamudayoti.	The craving that gives rise to that suffering, that is the "Cause of Suffering."	Ulpívání, které dává vyvstat tomu utrpení, to je "Příčina Utrpení."
Tadubhayampi yaṃ ṭhānaṃ patvā nirujjhati, taṃ tesaṃ appavattiṃ nibbānaṃ ayaṃ dukkhanirodhoti.	Both of them (i.e. the Suffering and Craving) cease when (one) attains that state (of *Nibbāna*), *Nibbāna* is that which is the absence of them (i.e. of Suffering and Craving), (and) that is the Cessation of Suffering.	Obě dvě (tj. Utrpení a Příčina) ustranou s dosažením toho stavu *(Nibbány). Nibbána* je to, co je jejich (tj. Utrpení a Příčiny) nepřítomností, (a) to je Ustání Utrpení.
Tassa sampāpakaṃ ariyamaggaṃ ayaṃ dukkhanirodhagāminī paṭipadāti sarasalakkhaṇapaṭivedhena yathābhūtaṃ abbhaññāsiṃ jāniṃ paṭivijjhinti evamattho veditabbo.	The meaning should be known thus: "I supernaturally knew, recognized, (and) penetrated as it is by realizing (it) with is characteristics (and) marks: "this is the practice leading to the cessation of taints", (being) the noble path to attainment of it (i.e. of Cessation of Suffering).	Toho význam by se měl chápat takto: "nadpřirozeně jsem věděl, rozpoznal, (a) prostoupil jak to je uvědoměním si (toho) se svými vlastnostmi (a) výrazy: "toto je cvičení, které vede k ustání zkaženostĭ", (tj.) Ušlechtilá Stezka k jeho (tj. Ustání Utrpení) dosažení.

Evaṃ sarūpato saccāni dassetvā idāni kilesavasena pariyāyato dassento ime āsavātiādimāha.	Showing the Truth thus with their characteristics, now (the Buddha) said: "these are taints" showing (the attainment) thoroughly in terms of defilements.	Když takto poukázal na Pravdy s jejich vlastnostmi, (Buddha) teď řekl: "toto jsou zkaženosti" a (tak) poukázal (na to dosažení) celistvě ve smyslu nečistot.
Tassa me evaṃ jānato evaṃ passatoti tassa mayhaṃ evaṃ jānantassa evaṃ passantassa.	"Therafter to me, knowing thus, seeing thus" means therafter to me who knew thus, who saw thus.	"Pak se mi, s takovým poznáním, s takovým prozřením" znamená potom mě, kdo tak věděl, kdo tak viděl.

Saha vipassanāya koṭippattaṃ maggaṃ katheti.	(The Buddha) proclaims the Path culminating in the *summum bonum,* (which He) attained through Insight.	(Buddha) prohlašuje Stezku, která je zakončena nejvyšším cílem, (které Sám) dosáhl skrze Vhled.
Kāmāsavāti kāmāsavato.	"From taint of sensual (desires)" means from the taint of sensuality.	"Od zkaženosti smyslné (touhy)" znamená od zkaženosti smyslnosti.
Vimuccitthāti iminā phalakkhaṇaṃ dasseti, maggakkhaṇe hi cittaṃ vimuccati, phalakkhaṇe vimuttaṃ hoti.	"Liberated" – by this (the Buddha) shows the moment of Fruition *(phala)*. Indeed, in the moment of Path the mind is being liberated, and in the moment of Fruition (the mind) is liberated.[126]	"Osvobodila se" – tímto (Buddha) poukazuje na moment Plodu *(phala)*. Vskutku, v momentě Stezky se mysl osvobozuje, a v momentě Plodu (je mysl) osvobozena.
Vimuttasmiṃ vimuttamiti ñāṇanti iminā paccavekkhaṇañāṇaṃ dasseti.	The knowledge: "This is liberation in liberation" – by this (the Buddha) shows the (Insight) knowledge of reflection.[127]	Poznání: "Toto je Osvobození v Osvobození" – tímto (Buddha) poukazuje na (Vhledovou) znalost zpětného pohledu.
Khīṇā jātītiādīhi tassa bhūmiṃ, tena hi ñāṇena bhagavā paccavekkhanto "khīṇā jātī"tiādīni abbhaññāsi.	"Destroyed is birth" etc. is the object of it (i.e. the knowledge of reflection). Indeed, by that knowledge the Exalted One (while) reflecting supernaturally knew: "destroyed is birth" etc.	"Zničeno je zrození" atd. je toho (tj. znalosti vzpomínání) předmětem. Vskutku, tou znalostí Vznešený, (zatímco) zpětně pohlížel, nadpřirozeně věděl: "zničeno je zrození" atd.
Katamā pana bhagavato jāti khīṇā, kathañca naṃ abbhaññāsīti?	However, what birth of the Exalted one was destroyed, and how did (He) supernaturally knew it?	Avšak které zrození Vznešeného bylo zničené, a jak o něm věděl?
Na tāvassa atītā jāti khīṇā, pubbeva khīṇattā, na anāgatā, anāgate vāyāmābhāvato, na paccuppannā, vijjamānattā.	Not that His previous births would be destroyed, because (those) were destroyed already in the past. Not (even) the future (births), because there was no effort made by (the Buddha) in the future (yet); (and) not (even) the present (birth), because (that birth) was obvious (so not destroyed indeed).	Ne, že Jeho předchozí zrození byla zničena, poněvadž (ta) byla zničena již v minulosti (smrtí). (Ani) ne, že ta budoucí (zrození), protože (Buddhou) ještě nebylo vynaložené žádné úsilí v budoucnosti; (a ani) ne, přítomné (zrození), protože (to zrození) bylo zřejmé (a tak vskutku ještě nezničené).
Yā pana maggassa abhāvitattā uppajjeyya	Whatever then is the birth of one, four, (or) five aggregates[128] in the	Co je pak zrození jednoho, čtyř, (nebo) pěti skupin (bytí) ve světech

[126] In accordance with the 17 Insight Knowledges *(vipassanā ñāṇa)*, which are all stages of Enlightenment for each of the four levels, there are separate mind-moments for the Path *(magga)* and Fruition *(phala)*. A detailed explanation of Insight Knowledges can be read in *"The Progress of Insight"*, a transcription from Mahasi Sayadaw's Dhamma talks on that topic. It is available online to download for free.

[127] *Paccavekkhaṇañāṇa* is the last of the 17 Insight Knowledges. There the yogi reflects on their attainment from the position where he/she already has it.

[128] In Buddhism there are "five aggregates" which constitute a being: body, feelings/sensations, perceptions, volitions (or intentions), and consciousness. In the 31 worlds that make up the Buddhist cosmological system there is one Brahma world where the beings have only one aggregate, the body (the *Asaññasattā* world, attained through the fourth absorption that was practiced during the previous life as a human), and four Brahma worlds where the beings

ekacatupañcavokārabhavesu ekacatupañcakkhandhabhedā jāti,	worlds of one, four, (or) five bases that might arise by not practicing the Path,	jednoho, čtyř, (nebo) pěti základen, (a) co může vyvstat necvičením Stezky,
sā maggassa bhāvitattā anuppādadhammataṃ āpajjanena khīṇā, taṃ so maggabhāvanāya pahīnakilese paccavekkhitvā	That is destroyed by practicing the Path, (and thereby) by entering the reality of non-arising; that He (i.e. the Buddha) reflected upon when (His) defilements were abandoned by the practice of the Path,	To je zničeno cvičením Stezky, (a tak) vstupem do skutečnosti ne-vyvstávání; na to On (tj. Buddha) zpětně pohlížel, když byly (jeho) nečistoty zanechány cvičením Stezky,
"kilesābhāve vijjamānampi kammaṃ āyatiṃ appaṭisandhikaṃ hotī"ti jānanto abbhaññāsi.	(Thereafter) recognized (and) supernaturally knew: "in the absence of the defilements even the obvious *kamma*[129] is unable to (cause) rebirth again."[130]	(A také) rozpoznal (a) nadpřirozeně věděl: "v nepřítomnosti nečistot dokonce i zřejmá *kamma* není schopná (způsobit) nové zrození."

Vusitanti vutthaṃ parivutthaṃ, kataṃ caritaṃ niṭṭhitanti attho.	"Accomplished" has the meaning of practiced, accomplished, done, abode, ended.	"Dokončeno" má význam docvičeno, dokončeno, uděláno, dožito, ukončeno.
Brahmacariyanti maggabrahmacariyaṃ, puthujjanakalyāṇakena hi saddhiṃ sattasekkhā brahmacariyavāsaṃ vasanti nāma, khīṇāsavo vutthavāso.	"Holy life" is the path of holy life. Indeed, it is a good worldling together with the seven trainees who live the life of holy life; (and then) one of destroyed taints is accomplished in (that) living.	"Svatý život" je stezka svatého života. Vskutku, je to dobrý světský spolu se sedmi učni, kteří žijí život svatého života; (a pak) ten kdo zničil zkaženosti dokončil (takový) život.
Tasmā bhagavā attano brahmacariyavāsaṃ paccavekkhanto "vusitaṃ brahmacariya"nti abbhaññāsi.	Therefore the Exalted One supernaturally knew, reflecting on (His) own life of holy life: "accomplished is the practice of holy life."	Proto Vznešený nadpřirozeně věděl, když zpětně pohlížel na (Svůj) vlastní život svatého života: "dokončeno je cvičení svatého života."
Kataṃ karaṇīyanti catūsu saccesu catūhi maggehi pariññāpahānasacchikiriyābhāvanāva sena soḷasavidhampi kiccaṃ niṭṭhāpitanti attho.	"Done is what should have been done" has the meaning that the duty of even the sixteen ways of	"Dokonáno je co mělo být vykonáno" má (ten) význam, že povinnost i šestnácti způsobů potlačování (nečistot) celistvým poznáním (a) prohlášení pravdy

have only four aggregates, the four aggregates of mentality (the *Arūpa* worlds, attained through the fifth to eighth absorption that was practiced during the previous life as a human).

[129] The "obvious *kamma*" is *kamma* of which consequences have yet to be experienced.

[130] In other words, the Buddha has not destroyed "birth" (in terms of life), but rather the cause of birth, i.e. craving *(taṇhā)* with all its related defilements, thereby nipping the rebirth-*kamma* in the bud. The Buddha's previous *kamma* had yet to bring its results, but none of it would cause a new birth. (Note however, that unlike *Apadāna Pāḷi – 10. Pubbakammapilotikabuddhaapadānaṃ* where the Buddha is reported as He Himself reveals what *kamma* He had to suffer even after His attainment of Buddhahood, the Arahant ven. Nāgasena in *Milindapañhāpāḷi 4.1.8. Akusalacchedapañho* suggests that the Buddha had no *kamma* to suffer from after His Attainment. Refering to what the Buddha explained in *SN 4.2.3.1. Samiddhi Sutta,* all unpleasant that the Buddha had to experience was caused either by natural causes or by interpersonal relationships, not by *kamma.*)

	suppressing (the defilements) [131] by thorough knowledge (and) asseveration of truth through the Four Truth (and) the Four Paths are finished.	skrze Čtyři Pravdy (a) Čtyři Stezky jsou dokončeny.
Puthujjanakalyāṇakādayo hi taṃ kiccaṃ karonti, khīṇāsavo katakaraṇīyo.	Indeed, the worldlings, good persons etc. fulfill (/"do") that duty, (and) the one of destroyed taints has fulfilled (/"done") (all) what had to be done.	Vskutku, světští, dobří lidé atd. konají tu povinnost, (a) ten se zničenými zkaženostmi (již) dokonal (všechno) co mělo být vykonáno.
Tasmā bhagavā attano karaṇīyaṃ paccavekkhanto "kataṃ karaṇīya"nti abbhaññāsi.	Therefore, the Exalted One reflecting on (His) own duties supernaturally knew: "done is what should have been done."	Proto když Vznešený zpětně pohlížel na (Své) vlastní povinnosti, nadpřirozeně věděl: "dokonáno je co mělo být vykonáno."
Nāparaṃ itthattāyāti idāni puna itthabhāvāya evaṃsoḷasakiccabhāvāya, kilesakkhayāya vā maggabhāvanākiccaṃ me natthīti abbhaññāsi.	"There is no further expectation" – (the Buddha) supernaturally knew: "now for me there is no more expectation of existence, thus (also) existence of sixteen duties, of destruction of the taints, or (even) the duty to practice the Path."	"Není žádného dalšího očekávání" – (Buddha) nadpřirozeně věděl: "teď pro mě není žádného dalšího očekávání života, (a) tak existence šestnácti povinností, zničení zkaženostî, nebo (dokonce) povinnosti cvičit Stezku."
Atha vā itthattāyāti itthabhāvato imasmā evaṃpakārā idāni vattamānakkhandhasantānā aparaṃ khandhasantānaṃ mayhaṃ natthi.	Otherwise, "of expectation" means from (this) existence (that was) wished for, from these characteristics of the flux of the present aggregates[132] there is no (more) flux of aggregates for me."	Nebo jinak, "očekávání" znamená z (tohoto) života (co) se očekávalo, z těchto vlastností toku přítomných skupin (bytí) není pro mě žádného (dalšího) toku skupin (bytí).
Ime pana pañcakkhandhā pariññātā tiṭṭhanti chinnamūlakā rukkhā viya.	However, these thoroughly recognized five aggregates stay like trees that have been uprooted.[133]	Avšak těchto zcela rozpoznaných pět skupin (bytí) zůstávají jako stromy, které byly vykořeněné.
Te carimakaviññāṇanirodhena anupādāno viya jātavedo nibbāyissantīti abbhaññāsi.	(The Buddha) supernaturally recognized, that like the fire (of oil lamp), which has no basis (i.e. no wick), they (i.e. the five aggregates) will be extinguished at the cessation of the last (moment of) consciousness (at the end of His life).	(Buddha) nadpřirozeně rozpoznal, že jako oheň (olejové svíčky), který nemá žádný základ (tj. žádný knot), ony (tj. těch pět skupin bytí) vyvanou při ustání posledního (okamžiku) vědomí (na konci Jeho života).

---

[131] According to *Abhidhammapiṭaka – Pañcapakaraṇa Aṭṭhakathā – Dhātukathā-Aṭṭhakathā - 4. Catukkaniddesavaṇṇanā – par. 185* the sixteen duties is the realization of the Four Noble Truths at each of the four levels of Enlightenment (Stream-Enterer, Once-Returner, Non-Returner, Arahant). (4 x 4 = 16)

[132] "Flux" here means the constant change. It is the constant change of the five aggregates of being, namely: body, feelings, perceptions, volitions (intentions), and consciousness.

[133] I.e. the Buddha's materiality and mentality still exist (or "flow"), but like the trees that have been uprooted will never take root again, the Buddha's materiality and mentality will not give rise to a new birth.

Idāni evaṃ paccavekkhaṇañāṇapariggahitaṃ āsavānaṃ khayañāṇādhigamaṃ brāhmaṇassa dassento, ayaṃ kho me brāhmaṇātiādimāha.	Now showing thus to the brahmin the acquisition of the Knowledge of Destruction of Taints, which was comprehended by the knowledge of reflection, (the Buddha) said: "this for me, brahmin."[134]	Když teď (tomu) bráhmanovi poukazuje na získání Poznání Zničení Zkažeností, kterého bylo dosaženo znalostí zpětného pohledu, řekl (Buddha): "to pro mě, bráhmane."
Tattha vijjāti arahattamaggañāṇavijjā.	There "Knowledge" is the Knowledge of the knowledge of Arahatta Path.	Tam "Poznání" je Poznání znalosti Stezky Arahatta.
Avijjāti catusaccapaṭicchādikā avijjā.	"Ignorance" is the ignorance which covers the Four Truths.	"Nepoznání" je neznalost, která zakrývá Čtyři Pravdy.
Sesaṃ vuttanayameva.	The rest is just in the way told (above).	Zbytek je právě tak, jak bylo řečeno (výše).
Ettāvatā ca pubbenivāsañāṇena atītaṃsañāṇaṃ, dibbacakkhunā paccuppannānāgataṃsañāṇaṃ,	That much is the (1) knowledge of the past by the Knowledge of Previous Existences, (2) the knowledge of conditionality (and) the future by the Divine Eye,	Taková je (1) znalost minulosti Poznáním Minulých Životů, (2) znalost podmíněnosti (a) budoucnosti Božským Okem,
āsavakkhayena sakalalokiyalokuttaraguṇanti evaṃ tīhi vijjāhi sabbepi sabbaññuguṇe saṅgahetvā pakāsento attano asammohavihāraṃ brāhmaṇassa dassesi.	(and) (3) the (knowledge of) the character of all the mundane (and) the supramundane by the (Knowledge) of Destroyed Taints – thus by the three Knowledges (the Buddha) summarized all (His) virtues of (His) Omniscience and showed the brahmin (His) own abiding free from any delusion.	(a) (3) (znalost) vlastností všeho světského (a) nadsvětského (Poznáním) Zničených Zkažeností – takto třemi Poznáními (Buddha) shrnul veškeré (Své) přednosti (Své) Vševědoucnosti a poukázal (tomu) bráhmanovi na (Své) vlastní prodlévání prosté jakékoliv zaslepenosti.

Buddhův Návštěvník se Stal Buddhovým Následovníkem

485. Evaṃ vutte, saṅgāravo māṇavo bhagavantaṃ etadavoca – "aṭṭhitavataṃ[135] bhoto gotamassa padhānaṃ ahosi, sappurisavataṃ[136] bhoto gotamassa padhānaṃ ahosi; yathā taṃ arahato sammāsambuddhassa.	485. (When it) was thus spoken (by the Buddha), the young man Saṅgārava told this to the Exalted One: "There has been made continuous effort in striving by friend Gotama, there has been made a good man's effort in striving by friend Gotama, so that He (became) the Arahant, Rightly (and) Fully Awakened.	485. (Když to) bylo (Buddhou) tak řečeno, mladý muž Saṅgārava řekl toto Vznešenému: "přítelem Gótamou bylo vynaloženo nepřetržitá snaha v úsilí, přítelem Gótamou byla vynaložena snaha v úsilí dobrého muže, čímž se On (stal) Arahantem, Správně (a) Zcela Probuzeným.

[134] This might have been a slip of tongue, because in the main text the Buddha calls him "Bhāradvāja", not "brahmin".

[135] Sinhalese, Thai, Cambodian, and PTS(?) we find the word separated by space: *aṭṭhita vata* (no difference in meaning)

[136] Sinhalese, Thai, Cambodian, and PTS(?) we find the word separated by space: *sappurisa vata* (no difference in meaning)

Kiṃ nu kho, bho gotama, atthi devā"ti?[137]	"Well, friend Gotama, do gods exist?"	"Dobře, příteli Gótamo, jsou bohové?"
"Ṭhānaso metaṃ[138] *bhāradvāja, viditaṃ yadidaṃ – adhidevā'ti.*[139]	"This is known by me according to the conditions, Bhāradvāja, namely the higher gods."	"Tohle je mnou poznáno na základě podmínek, Bháradvádžo, tedy vyšší bohové."
"Kiṃ nu kho, bho gotama, 'atthi devā'ti puṭṭho samāno 'ṭhānaso metaṃ, bhāradvāja, viditaṃ yadidaṃ adhidevā'ti vadesi.	"Well, friend Gotama, why when asked: 'do gods exist,' you say: 'this is known by me according to the conditions, Bhāradvāja, namely the higher gods'?	"Dobře, příteli Gótamo, proč když jsi otázán: 'jsou bohové,' říkáš: 'tohle je mnou poznáno na základě podmínek, Bháradvádžo, tedy vyšší bohové'?
Nanu, bho gotama, evaṃ sante tucchā musā hotī"ti?	Being so, isn't (your speech) empty (and) false?"	Zdalipak je tak (tvá mluva) prázdná (a) lživá?
"'Atthi devā'ti, bhāradvāja, puṭṭho samāno 'atthi devā'ti yo vadeyya, 'ṭhānaso me viditā'ti[140] *yo vadeyya;*	"Bhāradvāja, if anyone when asked 'do gods exist' says 'gods exist', if anyone says 'this is known by me according to the conditions',	"Bháradvádžo, jestliže někdo, otázán 'jsou bohové', řekne 'bohové jsou', (nebo) jestliže někdo řekne 'tohle je mnou poznáno na základě podmínek',
atha khvettha viññunā purisena ekaṃsena niṭṭhaṃ gantabbaṃ[141] *yadidaṃ – 'atthi devā"ti.*	Thereafter, indeed, there by the knowledgeable man should be thoroughly definitely understood (/"taken") this, namely 'gods exist'.	Tam pak vskutku by my mělo být znalým mužem s konečnou platností pochopeno (/"vzato") toto, tedy že 'bohové jsou'.
"Kissa pana me bhavaṃ gotamo ādikeneva na byākāsī"ti[142]	"Why then the Exalted Gotama didn't tell me (this) already before?"	"Proč mi tedy Vznešený Gótama (toto) neřekl již před tím?
"Uccena sammataṃ kho etaṃ, bhāradvāja, lokasmiṃ yadidaṃ – 'atthi devā"ti.	"Indeed, Bhāradvāja, this is generally established in the world, namely 'gods exist'.	"Vskutku, Bháradvádžo, toto je všeobecně ustanoveno ve světě, tedy že 'bové jsou'.

---

[137] In certain Burmese versions of the Pāḷi Tipiṭaka, all *"atthi devā"* is inscribed as *"adhidevā"*. *"Atthi devā"* means "be a deity". *"Adhidevā"* means "higher-deity" / "higher-god. Usually it is the Buddha who is called *adhidevo*, because the Buddha is superior to all gods in His wisdom. However, in this particular case – as the *Commentaries* and *Sub-Commentaries* explain, the word *adhidevā* points to the fact that *"devā"* ("deities") is a word also used for one's children, for the kings and queens of the country. Thus *"adhidevā"* ("super-deities / higher gods") point to the deities of greater powers, i.e. the deities in heaven.

[138] According to the Thai, Cambodian, and some Burmese version of the Pāḷi Tipiṭaka instead of *metaṃ* there should be *panetaṃ. Metaṃ (me + etaṃ)* means "this by me", whereas *kho panetaṃ (kho pana + etaṃ)* means "however, indeed, this".

[139] According to the Sinhalese, Thai, Cambodian, and PTS(?) versions there should be *"atthi devāti"* (gods exist). The version used here contains *adhidevā* (Super-God), and the transcriber suggests whether *atidevā* (Super-God) would be plausible here. The Pāḷi text here says *"adhidevā"* now.

[140] The Sinhalese, Thai, Cambodian, and PTS(?) say *"ṭhānaso viditā me viditāti"*, i.e. "it is known according to the conditions, known by me" and the transcriber again suggests *"ṭhānaso me viditā atidevāti",* i.e. "the super-gods are known by me according to conditions."

[141] Some Burmese editions of Pāḷi Tipiṭaka say *"gantuṃ"* and Thai with Cambodian versions say *"gantuṃ vā".* The difference is only grammatical.

[142] Some Burmese editions of Pāḷi Tipiṭaka say *"gotamo ādikeneva byākāsīti"* and the transcriber suggests *"gotamo atthi devāti na byākāsīti"*, but the difference is only grammatical.

485. Aṭṭhitavatanti aṭṭhitatapaṃ, assa padhānapadena saddhiṃ sambandho, tathā sappurisapadassa.	485. "Continuous effort" means continuous exertion, (that) is connected with the word "striving", thereafter with the word "good man".	485. "Nepřetržitá snaha" znamená nepřetržité namáhání se, (což) je spojené se slovem "úsilí", a pak se slovem "dobrý muž".
Idañhi vuttaṃ hoti – bhoto gotamassa aṭṭhitapadhānavataṃ ahosi, sappurisapadhānavataṃ ahosīti.	Indeed, this is said: "there was a continuous effort in striving of friend Gotama, there was a continuous effort of a good man."	Vskutku, tohle se řeklo: "přítelem Gótamou byla vynaložena nepřetržitá snaha úsilí, byla (to) nepřetržitá snaha dobrého muže."
Atthi devāti puṭṭho samānoti idaṃ māṇavo "sammāsambuddho ajānantova pakāsesī"ti saññāya āha.	"When asked 'do gods exist'" - this the young man asked perceiving" "the Rightly (and) Fully Awakened One proclaimes not knowing (it himself)."	"Když (jsi) otázán 'jsou bohové'" – tohle se ten mladý muž zeptal s domněkou: "Správně (a) Zcela Probuzený (to) prohlašuje aniž by (sám) věděl."
Evaṃ santeti tumhākaṃ ajānanabhāve sante.	"Being so" means "when your *(pl.)*[143] ignorance is so."	"Je tak" znamená "když je vaše neznalost taková."
Tucchaṃ musā hotīti tumhākaṃ kathā aphalā nipphalā hoti.	"(Isn't it) empty (and) false" means "your *(pl.)* speech is meaningless, without a meaning."	"(Je) prázdná (a) lživá" znamená "vaše mluva je nesmyslná, beze smyslu."
Evaṃ māṇavo bhagavantaṃ musāvādena niggaṇhāti nāma.	Indeed, thus the young man accused the Exalted One of false speech.	Vskutku, takto ten mladý muž obvinil Vznešeného ze lživé mluvy.
Viññunā purisenāti paṇḍitena manussena.	"By a knowledgeable man" means by a wise man.	"Znalým mužem" znamená moudrým mužem.
Tvaṃ pana aviññutāya mayā byākatampi na jānāsīti dīpeti.	(The Buddha then) explains: "You, however, out of (your) ignorance don't know (that) what was said by me."	(Buddha pak) vysvětluje: "Ty ale (svou) neznalostí neznáš (to), co mnou bylo řečeno."
Uccena sammatanti uccena saddena sammataṃ pākaṭaṃ lokasmiṃ.	"Obviously established" means established by an obvious word (/sound), patent in the world.	"Všeobeně ustanoveno" znamená ustanoveno všeobecným slovem (/"zvukem"), zřejmé ve světě.
Adhidevāti susudārakāpi hi devā nāma honti, deviyo nāma honti devā pana adhidevā nāma,	"Higher gods" – even young children, indeed, are known as "gods"; there are however "goddesses", the "higher gods",	"Vyšší bohové" – I mladé děti jsou vskutku známé coby "bohové"; jsou ale "bohyně", "vyšší bohové",
loke devo devīti laddhanāmehi manussehi adhikāti attho.	Meaning that in the world "god" (and) "goddess" are appellations received by humans, (but those above) are superior.	(Což) znamená, že ve světě "bůh" (a) "bohyně" jsou pojmenování získaná lidmi, (ale ta pojmenování výše) jsou (těmto) nadřazená.
Sesaṃ sabbattha uttānamevāti.	All the rest has been already (/"just") said.	Všechno ostatní bylo již (/"právě") řečeno.

[143] English language doesn't have the word "your" in a specifically plural form (unlike e.g. Czech and Pāḷi). In certain languages the plural and singular form when addressing a single person is generally used to indicate respect. A single person (e.g. king) is then not address as "dear king" but as "dear kings" – not in the noun, but in the pronoun.

486. Evaṃ vutte, saṅgāravo māṇavo bhagavantaṃ etadavoca – "abhikkantaṃ, bho gotama, abhikkantaṃ, bho gotama!	486. When spoken thus, the young man Saṅgārava told this to the Exalted One: "very beautiful, friend Gotama, very beautiful, friend Gotama!	486. Když to (/"tak") bylo řečeno, mladý muž Saṅgárava řekl tohle Vznešenému: "velice nádherné, příteli Gótamo, velice nádherné, příteli Gótamo!
Seyyathāpi, bho gotama, nikkujjitaṃ vā ukkujjeyya, paṭicchannaṃ vā vivareyya, mūḷhassa vā maggaṃ ācikkheyya, andhakāre vā telapajjotaṃ dhāreyya – cakkhumanto rūpāni dakkhantīti –	Suppose, friend Gotama, that (somebody) would turn up what was turned down, or open up what was covered, or show the path to the one on the wrong (path), or bore an oil torch in the darkness (thinking) "who has eyes they will see the forms (/appearance)."	Řekněme, příteli Gótamo, že by (někdo) obrátil vzhůru co bylo obráceno dolů, nebo odkryl co bylo zakryto, nebo ukázal cestu tomu (kdo je) na špatné (cestě), nebo nesl olejovou pochodeň v temnotě (s myšlenkou) "kdo má oči, (ten) uvidí tvary."
evamevaṃ bhotā gotamena anekapariyāyena dhammo pakāsito.	Just so was the Dhamma explained in several ways by friend Gotama.	Právě tak byla Dhamma několika způsoby přítelem Gótamou.
Esāhaṃ bhavantaṃ gotamaṃ saraṇaṃ gacchāmi dhammañca bhikkhusaṅghañca.	Therefore, I go for the refuge to the Exalted Gotama, I go for the refuge to the Dhamma as well as the Community of monks.	Proto jdu za útočištěm k Vznešenému Gótamovi, jdu za útočištěm k Dhammě a ke Společenství mnichů.
Upāsakaṃ maṃ bhavaṃ gotamo dhāretu ajjatagge pāṇupetaṃ saraṇaṃ gata"nti.	May the Exalted Gotama consider me as a lay person who has gone for refuge from today onward until (he) lives."	Kéž mě Vznešený Gótama považuje za laickou osobu, která šla za útočištěm ode dness až dokud žije."
Saṅgāravasuttaṃ niṭṭhitaṃ dasamaṃ.	The Discourse to Saṅgārava is finished, (numbered) tenth.	Rozprava Saṅgáravovi je ukončena, (číslem) desátá.

MNA 4. Bhayabheravasuttavaṇṇanā	Commentary for MN 4. Discourse on Dread (and) Scare	Komentář k MN 4. Rozprava o Děsu (a) Strachu
56. … Evañca pana vatvā puna taṃ bhagavato dhammadesanaṃ abbhanumodamāno bhagavantaṃ etadavoca abhikkantaṃ, bho gotama, abhikkantaṃ, bho gotamāti.	56. … Saying so, however, (the brahmin,) extraordinarily rejoicing of the Exalted One's Dhamma discourse, said: "very beautiful, friend Gotama, very beautiful, friend Gotama!"	56. … Avšak když tak (Buddha) pravil, (ten brahmin) se mimořádně zaradoval z Dhamma rozpravy Vznešeného, a řekl: "velice nádherné, příteli Gótamo, velice nádherné, příteli Gótamo."
Tatthāyaṃ abhikkantasaddo khayasundarābhirūpaabbhanumodanesu dissati.	There this word "beautiful" is seen in the (cases of) (1) end, (2) beauty, (3) splendor, (and) (4) extraordinary rejoicing.	Tam slovo "nádherný" je vidět v (případech) (1) konce, (2) krásy, (3) skvostnosti, (a) (4) mimořádné radosti.
*"**Abhikkantā**, bhante, ratti, nikkhanto paṭhamo yāmo, ciranisinno bhikkhusaṅgho"tiādīsu (cūḷava. 383; a. ni. 8.20) hi khaye dissati.*	(1) (In the quotes such as) "lord, the night is **very beautiful**, the first watch (of night) has risen, the Community of monks has been sitting (here) for long," etc. (*Vinaya Piṭaka – Cūḷavagga Pāḷi - 9.*	(1) (V citacích jako) "pane, noc je **velice nádherná**, první doba (noci) nastala, Společenství mnichů (už zde) sedí dlouho," atd. (*Vinaya Piṭaka – Cūḷavagga Páḷi - 9. Pátimokkhaṭṭhapanakkhandhakaṃ -*

	Pātimokkhaṭṭhapanakkhandhakaṃ - 1. Pātimokkhuddesayācanā – par. 383; *AN 8.2.10. Uposatha Sutta*) is seen the end.	*1. Pátimokkhuddésayáčaná* – par. 383; *AN 8.2.10. Upósatha Sutta*) je vidět konec.
*"Ayaṃ imesaṃ catunnaṃ puggalānaṃ **abhikkanta**taro ca paṇītataro cā"tiādīsu (a. ni. 4.100) sundare.*	(2) (The quotes such as) "this is the surpassingly **very beautiful** and the surpassingly excellent out of the four Persons," etc. (*AN 4 2.5.10. Potaliya Sutta*) are the beauty.	(2) (Citace jako) "tahle je z těchto čtyř Osob nesrovnatelně **velice nádherná** a nesrovnatelně výborná," atd. (*AN 4 2.5.10. Pótaliya Sutta*) jsou krása.
*"Ko me vandati pādāni, iddhiyā yasasā jalaṃ; **abhikkantena** vaṇṇena, sabbā obhāsayaṃ disā"ti. – ādīsu (vi. va. 857) abhirūpe.*	(3) (The quotes such as) "who bows to my feet, (as I) shine with power (and) glory; by (my) **very beautiful** (divine) color, all directions are illuminated"[144] etc. (*Vimāna Vatthu – 2. Purisavimānaṃ - 5. Mahārathavaggo – 1. Maṇḍūkadevaputtavimānavaṇṇanā* – par. 857) are the splendor,	(3) (Citace jako) "kdo se klaní k mým nohám, (když) září mocí (a) slávou; (mou) **velice nádhernou** (božskou barvou, jsou všechny směry prozářené, atd. (*Vimána Vatthu – 2. Purisavimánaṃ - 5. Mahárathavaggo – 1. Maṇḍúkadévaputtavimánavaṇṇaná* – par. 857) jsou skvost,
*"**Abhikkantaṃ**, bhante"tiādīsu (dī. ni. 1.250; pārā. 15) abbhanumodane.*	(and) (4) (the quotes such as) "**Very beautiful**, Lord" etc. (*Dīgha Nikāya – 2. Sāmaññaphala Sutta*) are the extraordinary rejoicing.	(a) (4) (citace jako) "**velice nádherné**, Pane" atd. (*Dīgha Nikāya – 2. Sāmaññaphala Sutta*) jsou mimořádná radost.
Idhāpi abbhanumodaneyeva.	This then is (the expression) by extraordinary rejoicing.	To pak je (výraz) mimořádné radosti.
Yasmā ca abbhanumodane, tasmā sādhu sādhu bho, gotamāti vuttaṃ hotīti veditabbaṃ.	It should be known that as in the extraordinary rejoicing, so also when saying "Excellently, excellently, friend Gotama."	Mělo by být známo, že jako při mimořádné radosti, tak i při vyslovení: "výborně, vyborně, příteli Gótamo."
"Bhaye kodhe pasaṃsāyaṃ, turite kotūhalacchare; hāse soke pasāde ca, kare āmeḍitaṃ budho"ti. –	"(Such) is the exclamation done by a wise one in fear, anger, praise, hurry, omens (and) wonders; joke, misery, and appreciation."	"(Takové) je zvolání učiněné moudrým ve strachu, vzteku, chvále, spěchu, znamení (budoucnosti) (a) zázracích; vtipu, utrpení, a pochvale."
Iminā ca lakkhaṇena idha pasādavasena pasaṃsāvasena cāyaṃ dvikkhattuṃ vuttoti veditabbo.	- Also because of this character it should be known that this (the words of approval) is told here even two times here as appreciation, as praise.	- Také kvůli této vlastnosti by mělo být známo, že toto (tj. slova souhlasu) se tady říká dokonce dvakrát coby pochvala, coby chvála.
Atha vā abhikkantanti abhikantaṃ. Atiiṭṭhaṃ atimanāpaṃ, atisundaranti vuttaṃ hoti.	Or otherwise, "very beautiful" means very lovable. Very desirable, very pleasant, very lovely.	Nebo jinak, "velice nádherný" znamená velice líbezný. Velice žádoucí, velice příjemný, velice krásný.

[144] This is an exlamation uttered by a deity in surprise how much glory and power they obtained for the good deeds made in their previous life.

Tattha ekena abhikkantasaddena desanaṃ thometi, ekena attano pasādaṃ.	There by one word of "very beautiful" (he) eulogizes the (Dhamma) discourse, (and) by one (again) (he means his) own appreciation.	Tam jedním slovem "velice nádherný" opěvuje (tu) rozpravu (Dhammy), (a znovu) jedním (má na mysli) svou pochvalu.
Ayañhettha adhippāyo – abhikkantaṃ, bho gotama, yadidaṃ bhoto gotamassa dhammadesanā,	Indeed, this is the meaning there: "very beautiful, friend Gotama, namely this Dhamma discourse of friend Gotama,	Vskutku, tam významem je toto: "velice nádherné, příteli Gótamo, tedy tato rozprava Dhammy přítele Gótamy,
abhikkantaṃ yadidaṃ bhoto gotamassa dhammadesanaṃ āgamma mama pasādoti.	Very beautiful, namely this Dhamma discourse of friend Gotama which aroused my appreciation."	Velice nádherné, tedy tato rozprava Dhammy přítele Gótamy jíž vyvstává moje pochvala.
Bhagavatoyeva vā vacanaṃ dve dve atthe sandhāya thometi –	Or (he) simply eulogizes the word of the Exalted One in connection with the two by two meanings:	Nebo jen opěvuje slovo Vznešeného ve spojitosti s dvěma významy po dvou:
bhoto gotamassa vacanaṃ abhikkantaṃ dosanāsanato, abhikkantaṃ guṇādhigamanato,	(1) the word of friend Gotama is very beautiful because it can destroy defilements, (2) (it) is very beautiful because (it) arouses the qualities (such as virtue etc.);	(1) slovo přítele Gótamy je velice nádherné, protože dokáže zničit nečistoty, (2) je velice nádherné, protože dává vyvstat kladům (jako např. etika atd.);
tathā saddhājananato, paññājananato, sātthato, sabyañjanato, uttānapadato, gambhīratthato,	Thereby (3) by arousing faith, (4) by arousing wisdom, (5) by meaningfulness, (6) by grammatical correctness, (7) by the used vocabulary, (8) by the deep meaning,	A tím, (3) že vyvolává důvěru, (4) že vyvolává moudrost, (5) smysluplností, (6) gramatickou správností, (7) použitou slovní (zásobou), (8) hlubokým významem,
kaṇṇasukhato, hadayaṅgamato, anattukkaṃsanato, aparavambhanato, karuṇāsītalato,	(9) Because it is pleasant in the ear, (10) because it enters the heart, (11) because it doesn't exalt oneself, (12) because it doesn't degrade another one, (13) by the coolness of the compassion,	(9) Protože je příjemná uchu, (10) protože vstupuje do srdce, (11) protože není sebechválou, (12) protože neponižuje druhého, (13) chladivým soucitem,
paññāvadātato, āpātharamaṇīyato, vimaddakkhamato, suyyamānasukhato, vīmaṃsiyamānahitatoti evamādīhi yojetabbaṃ.	(14) Because it increases (the listener's) wisdom, (15) because it causes pleasure in those who hear (it), (16) (by the absence of any contradiction and therefore) by its resistence to disturbance, (17) because who hears it becomes happy, (18) because (it) is profitable to those who inquire, and so on. (These meanings) should be applied (in the meaning).[145]	(14) Protože zvyšuje (posluchačovu) moudrost, (15) protože způsobuje požitek v těch kdo (jí) naslouchají, (16) (nepřítomností jakéhokoliv rozporu, a tím) svou odolností proti vyrušení, (17) protože kdo (jí) naslouchá se stane šťastným, (18) protože je prospěšná těm kdo se ptají, atd. (Tyto významy) by měly být použity (pro pochopení toho významu).

[145] Altogether 18 qualities of the Buddha's discourse have been listed here.

Tato parampi catūhi upamāhi desanaṃyeva thometi.	Thereafter (he) eulogizes just the discourse by four similes.	Potom opěvuje právě tu rozpravu čtyřmi podobenstvími.
Tattha nikkujjitanti adhomukhaṭhapitaṃ, heṭṭhāmukhajātaṃ vā.	There "turned down" is (whatever is) kept upside down (/"orifice down") or born (arisen) with face downward.	Tam "obráceno dolů" je (cokoliv) ponecháno dnem vzhůru (/"otvorem dolů") nebo zrozeno (vzniklé) otvorem dolů.
Ukkujjeyyāti upari mukhaṃ kareyya.	"Would turn up" means (somebody) would make (it) upside up (/"orifice up").	"Obrátil by vzhůru" znamená (někdo) by (to) učinil otvorem vzhůru.
Paṭicchannanti tiṇapaṇṇādicchāditaṃ.	"Covered" means concealed by grass, leaves, etc.	"Zakryto" znamená zakryté trávou, listy, atd.
Vivareyyāti ugghāṭeyya.	"Would open up" means (somebody) would uncover (it).	"By odkryl" znamená (někdo) by (to) odhalil.
Mūḷhassāti disāmūḷhassa.	"One on the wrong (path)" means one of wrong direction.	"Tomu (kdo je) na špatné (cestě)" znamená jeden ve špatném směru.
Maggaṃ ācikkheyyāti hatthe gahetvā "esa maggo"ti vadeyya.	"Would show the path" means (somebody) would take (the person's) hands and say "this is the path."	"Ukázal by cestu" znamená (někdo) by vzal ruku (té osoby) a řekl "tohle je (ta) cesta."
Andhakāreti kāḷapakkhacātuddasīaḍḍharattaghanavanasaṇḍameghapaṭalehi caturaṅge tame,	"In the darkness" means in the darkness of four characteristics: (1) in the period of new (/"black") (moon), in the 14th day (i.e. new-moon day), (2) in the middle of a night, (3) in a deep (/"dense") jungle, (4) when (the sky) is covered by clouds;	"V temnotě" znamená v temnotě čtyř vlastností: (1) v době novu (/"černého") (měsíce), 14tý den (tj. den novu), (2) o půlnoci, (3) v hluboké (/"husté") džungli, (4) když je (nebe) pokryté mraky;
ayaṃ tāva anuttānapadattho.	this is then the word meaning not uttered (earlier).	To pak je význam nezmíněný (dříve).

Ayaṃ pana adhippāyayojanā – yathā koci nikkujjitaṃ ukkujjeyya, evaṃ saddhammavimukhaṃ asaddhamme patitaṃ maṃ asaddhammā vuṭṭhāpentena,	This is then the connection to the meaning: in the way (someone) would turn up something turned down thus to me fallen to the incorrect truth (/dhamma), out of the direction toward the correct Truth (/Dhamma), (I was) raised from the incorrect truth (/dhamma);	To je pak je spojení k (tomu) významu: jak by (někdo) obrátil vzhůru co bylo převrácené dolů, (právě) tak mě, který upadl do nesprávné pravdy (/*dhammy*), mimo směr vůči správné Pravdě (/*Dhammě*), jsem (byl) zvednutý z nesprávné pravdy (/*dhammy*);
yathā paṭicchannaṃ vivareyya, evaṃ kassapassa bhagavato sāsanantaradhānato pabhuti micchādiṭṭhigahanapaṭicchannaṃ sāsanaṃ vivarantena,	In the way (someone) would uncover what was covered thus the (Buddha's) Teachings has been uncovered from being concealed by a forest of wrong view(s) since the	Jak by (někdo) odkryl co bylo zakryté, (právě) tak bylo (Buddhovo) Učení bylo odkryto od zakrytí lesem špatných názorů (již) od doby, kdy zmizelo Učení Vznešeného Kassapy.

	time the Dispensation of Kassapa the Exalted One disappeared;	
yathā mūḷhassa maggaṃ ācikkheyya, evaṃ kummaggamicchāmaggappaṭipannassa me saggamokkhamaggaṃ ācikkhantena,	In the way (someone) would show path to one of wrong (path) thus I who followed the path of doom, the wrong path, was shown the path to heaven (or) Liberation,	Jak by (někdo) ukázal cestu tomu na špatné (cestě), (právě) tak mě, kdo následoval cestu ke zkáze, špatnou cestu, byla ukázána cesta do nebe (nebo) Osvobození.
yathā andhakāre telapajjotaṃ dhāreyya, evaṃ mohandhakāre nimuggassa me buddhādiratanarūpāni apassato	In the way (someone) would carry an oil torch in darkness thus to me sunk in the darkness of ignorance, who didn't see the forms (/appearance) of the Jewels such as the Buddha,	Jak by (někdo) nesl olejovou pochodeň v temnotě, (právě) tak mě, potopenému v temnotě nepoznání, který neviděl tvary (/vzezření) Klenotů jako například Buddha,
tappaṭicchādaka mohandhakāra viddhaṃsakadesanā pajjotadhāraṇena mayhaṃ bhotā gotamena etehi pariyāyehi pakāsitattā anekapariyāyena dhammo pakāsitoti.	By carrying the torch of the discourse which dispelled such concealing darkness of ignorance, because of the explanation in those (various) ways by friend Gotama, the Truth (/*Dhamma*) has been revealed (to me).	Protože nesl pochodeň rozpravy, která zahnala takovou zahalující temnotu nepoznání, kvůli vysvětlení těmi (různými) způsoby přítelem Gótamou, (mi) byla Pravda (/*Dhamma*) odhalena.